

**Diagnoza służąca wyznaczeniu
obszaru zdegradowanego
i obszaru rewitalizacji
na terenie gminy Rzeszyca**

Rzeszyca, 2026 rok

Spis treści

1. Wstęp.....	3
2. Sfera społeczna.....	4
3. Sfera gospodarcza	29
4. Analiza środowiska naturalnego.....	39
5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna.....	59
6. Sfera techniczna	70
7. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji	79
Spis rysunków.....	97
Spis fotografii.....	97
Spis tabel	98
Spis wykresów	99

1. Wstęp

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji, *Rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji (Art.2).* Przed przystąpieniem do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji, gmina musi wyznaczyć obszar zdegradowany oraz obszar podlegający rewitalizacji (Art. 8). Zgodnie z zapisami Art. 9 ustawy o rewitalizacji obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, można wyznaczyć jako obszar zdegradowany w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- 1) gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- 2) środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- 3) przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- 4) technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Zgodnie z art. 10 pkt 1 ustawy o rewitalizacji obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.

Wytyczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji na terenie gminy Rzeszyca przeprowadzono w oparciu o podział gminy na sołectwa - jednostki analityczne, stanowiące całość pod względem funkcjonalnym i społecznym. Dla tych jednostek zebrano i przetworzono dane opisujące sfery: społeczną, gospodarczą, środowiskową oraz przestrzenno-funkcjonalną i techniczną.

Informacje wykorzystane do diagnozy pochodziły głównie z: Urzędu Gminy w Rzeszyca, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzeszyca, Powiatowego Urzędu Pracy w Tomaszowie Mazowieckim, Komendy Powiatowej Policji w Tomaszowie Mazowieckim. Dodatkowo, część danych pozyskano z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego. Przeprowadzona została również wizja lokalna.

Gmina Rzeszyca jest jedną z 10 gmin powiatu tomaszowskiego, położoną we wschodniej części województwa łódzkiego. Gmina graniczy:

- od północy z gminą Cielądz – powiat rawski,
- od zachodu z gminą Czerniewice,

- od wschodu z gminą Nowe Miasto nad Pilicą – województwo mazowieckie,
- od południa z gminami Poświętne, Inowódz i Odrzywół.

Gmina ma charakter typowo rolniczy, o czym świadczy struktura użytkowania gruntów.

Siedzibą gminy jest budynek Urzędu Gminy w Rzeczyca. W gminie funkcjonują następujące placówki: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzeczyca, Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna w Rzeczyca, Szkoła Podstawowa im. Narcyzy Żmichowskiej w Rzeczyca z oddziałem przedszkolnym.

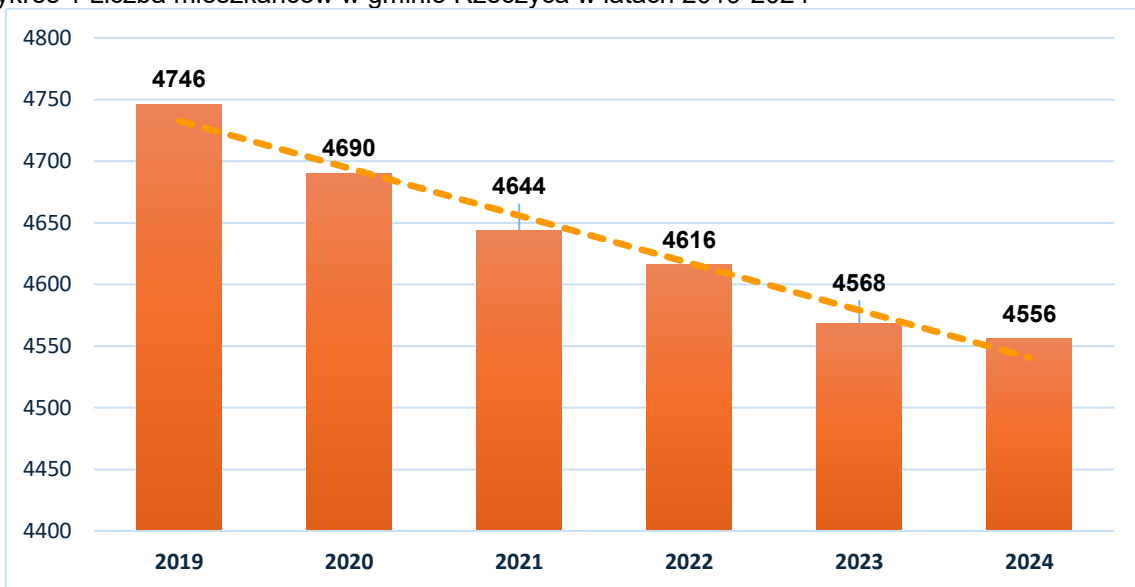
W gminie działają również m.in.: Stowarzyszenie Promocji i Przedsiębiorczości w gm. Rzeczyca, Ludowe Zrzeszenie sportowe „Łabędź” w Rzeczyca, a także Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rzeczyca.

2. Sfera społeczna

LICZBA LUDNOŚCI

Poniżej przedstawiono dane dotyczące liczby mieszkańców Gminy Rzeczyca udostępnione przez Urząd Gminy w Rzeczyca. W 2024 roku w stosunku do roku 2019 ubyło 190 mieszkańców.

Wykres 1 Liczba mieszkańców w gminie Rzeczyca w latach 2019-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rzeczyca

Liczba ludności nie uległa zmniejszeniu tylko w sołectwach: Kanice, Lubocz oraz Zawady. Najbardziej zaludnionymi sołectwami wg. danych na dzień 31.12.2024 r. są: Rzeczyca Nowa (819 osób), Rzeczyca (690 osób) oraz Sadykierz (497 osób). W pozostałych sołectwach zamieszkuje mniej niż 300 mieszkańców.

Tabela 1 Liczba mieszkańców w gminie Rzeczyca z podziałem na sołectwa w latach 2019 – 2024, stan na 31 grudnia

Obszar	Liczba ludności ogółem						Saldo
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
gmina Rzeczyca	4746	4690	4644	4616	4568	4556	-190
Bartoszkówka	234	225	218	216	213	213	-21
Bobrowiec	215	207	205	202	198	194	-21
Brzeg	134	130	126	121	115	115	-19
Brzozów	194	192	189	188	191	188	-6
Glina	159	157	153	146	145	148	-11

Obszar	Liczba ludności ogółem						Saldo
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	
Grotowice	215	213	215	217	214	209	-6
Gustawów	81	78	77	73	68	69	-12
Jeziorzec	106	103	101	101	98	97	-9
Kanice	277	276	280	277	281	281	4
Kawęczyn	114	113	112	111	103	97	-17
Lubocz	283	281	281	288	285	284	1
Łęg	150	151	150	146	146	147	-3
Roszkowa Wola	293	287	282	282	270	265	-28
Rzeczycza	712	708	699	696	690	690	-22
Rzeczycza Nowa	824	821	816	814	814	819	-5
Sadykierz	507	505	498	494	496	497	-10
Wiechnowice	128	124	122	120	120	121	-7
Zawady	120	119	120	124	121	122	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rzeczycy

RUCH NATURALNY LUDNOŚCI

Na zmianę liczby mieszkańców wpływ ma przyrost naturalny (różnica między liczbą urodzeń i zgonów) oraz saldo migracji (różnica między napływem ludności na dany teren i odpływem z niego).

Urodzenia są kluczowym czynnikiem wpływającym na strukturę ludności. Według danych GUS w Gminie Rzeczycza w 2024 roku odnotowano 37 żywych urodzeń oraz 57 zgonów, zatem przyrost naturalny jest ujemny i wynosi (-20) osób. W poprzednich latach również odnotowano ujemny przyrost naturalny.

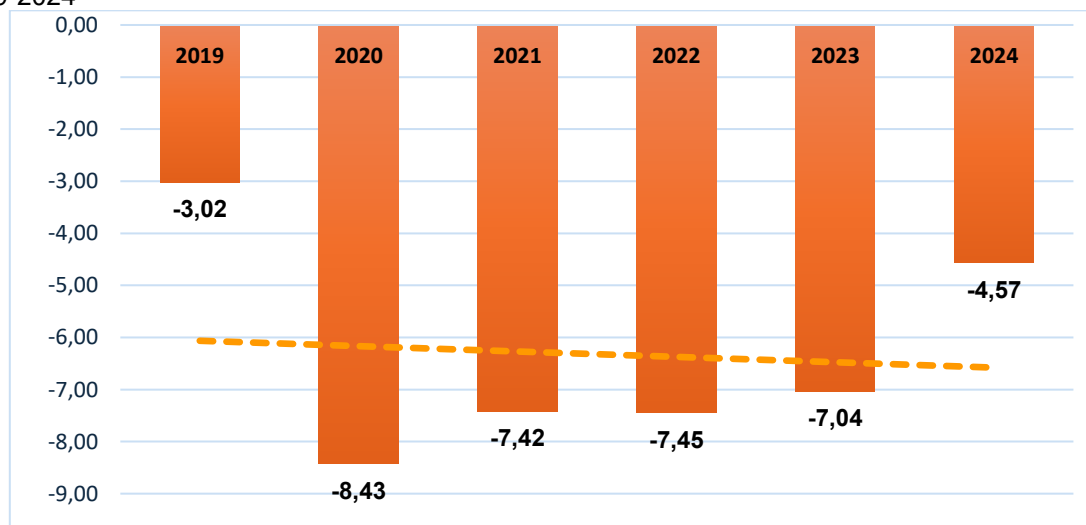
Tabela 2 Ruch naturalny ludności na terenie Gminy Rzeczycza (stan w dniu 31 XII) w latach 2019-2024

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Urodzenia żywe ogółem	48	40	42	33	37	37
Zgony ogółem	62	78	75	66	68	57
Przyrost naturalny ogółem	-14	-38	-33	-33	-31	-20

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych

Najniższa wartość wskaźnika przyrost naturalny na 1000 ludności została odnotowana dla roku 2020 i wyniosła (-8,43). Wartości zaprezentowano na wykresie poniżej.

Wykres 2 Przyrost naturalny na 1000 ludności na terenie Gminy Rzeczycza (stan w dniu 31 XII) w latach 2019-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych

MIGRACJE

Czułym miernikiem zmian sytuacji społeczno-gospodarczej jest migracja. Ludzie osiedlają się na terenach, których perspektywy rozwojowe postrzegają z optymizmem, natomiast spontaniczna emigracja z danego terenu jest zawsze sygnałem zagrożenia zapaścią rozwojową. W badanym okresie gmina zanotowała ujemne saldo migracji w trzech z sześciu lat, przy czym najbardziej niekorzystny wynik wystąpił w roku 2023 (-18 osób). Najwyższą wartość salda odnotowano w 2024 roku (+17 osób).

Analiza danych wskazuje, że mimo pewnych okresów dodatniego salda, ogólny trend ma tendencję malejącą, co może w dłuższej perspektywie skutkować depopulacją i starzeniem się społeczeństwa. Dlatego przeciwdziałanie odpływowi ludności i przyciąganie nowych mieszkańców (np. poprzez poprawę jakości życia, dostęp do usług, mieszkalnictwo i miejsca pracy) powinno być jednym z priorytetów polityki lokalnej.

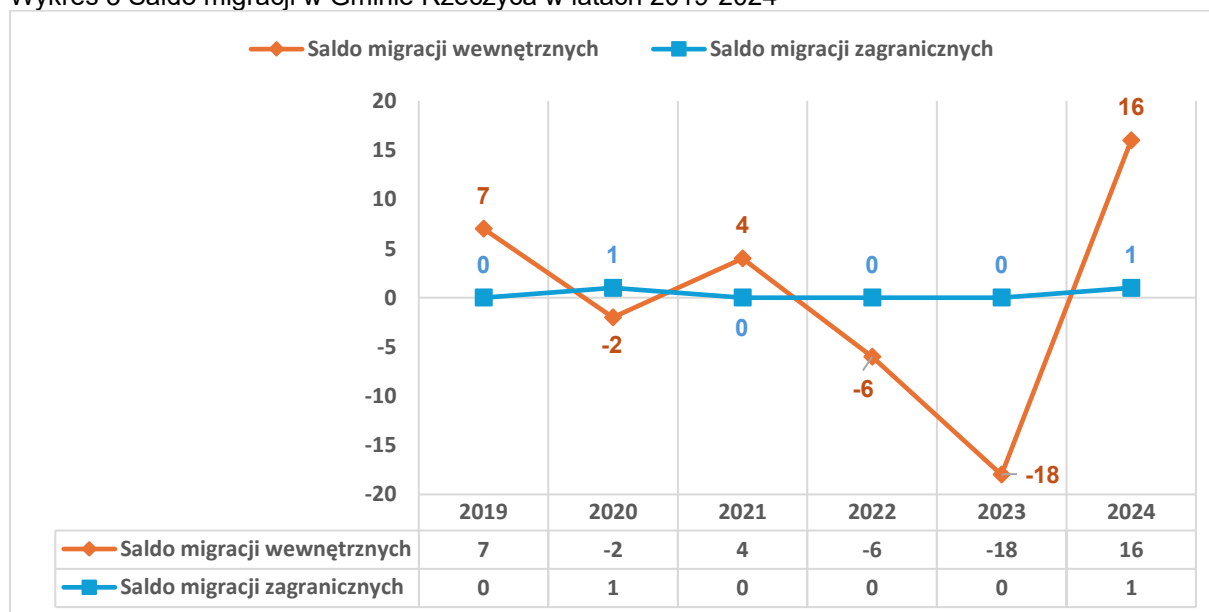
Zdecydowaną większość migracji stanowiły przemieszczenia w ruchu wewnętrznym – czyli zameldowania i wymeldowania między gminą a innymi obszarami Polski. Najwyższą liczbę nowych zameldowań wewnętrznych odnotowano w 2021 roku (50 osób), natomiast najniższą w 2020 roku (23 osoby).

Tabela 3 Migracje wewnętrzne i zagraniczne w gminie Rzeczyca w latach 2019-2024

Migracje na pobyt stały	Lata					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Zameldowania w ruchu wew. ogółem	35	23	50	38	31	49
Zameldowania z zagranicy ogółem	0	1	0	0	0	1
Zameldowania ogółem	35	24	50	38	31	50
Wymeldowania w ruchu wew.	28	25	46	44	49	33
Wymeldowania za granicę	0	0	0	0	0	0
Wymeldowania ogółem	28	25	46	44	49	33
Saldo migracji ogółem	7	-1	4	-6	-18	17
Saldo migracji wewnętrznych	7	-2	4	-6	-18	16
Saldo migracji zagranicznych	0	1	0	0	0	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych

Wykres 3 Saldo migracji w Gminie Rzeczyca w latach 2019-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego, Bank Danych Lokalnych

Wskazane powyżej wartości opisujące ruch migracyjny pokazują, że w ciągu ostatnich lat więcej osób zdecydowało się na zamieszkanie w gminie, bilans ogółem wynosi (+ 3 osoby).

STRUKTURA WIEKU LUDNOŚCI

W strukturze wieku ludności można wyróżnić trzy podstawowe kategorie, które są istotne z punktu widzenia rynku pracy i zasobów siły roboczej:

- ludność w wieku przedprodukcyjnym, tj. w wieku od 0 do 17 lat,
- ludność w wieku produkcyjnym, w tym: kobiety od 18 do 59 lat, a mężczyźni od 18 do 64 lat,
- ludność w wieku poprodukcyjnym, w tym: kobiety od 60 lat i więcej, a mężczyźni od 65 lat i więcej.

Tabela 4 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w gminie Rzeczyca w latach 2019-2024

Liczba ludności	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Gmina ogółem	4746	4690	4644	4616	4568	4556
wiek przedprodukcyjny	868	844	838	824	824	822
wiek produkcyjny	2859	2831	2775	2742	2700	2666
wiek poprodukcyjny	1019	1015	1031	1050	1044	1068
w % ogółem ludność w wieku:						
wiek przedprodukcyjny	18,29	18,00	18,04	17,85	18,04	18,04
wiek produkcyjny	60,24	60,36	59,75	59,40	59,11	58,52
wiek poprodukcyjny	21,47	21,64	22,20	22,75	22,85	23,44

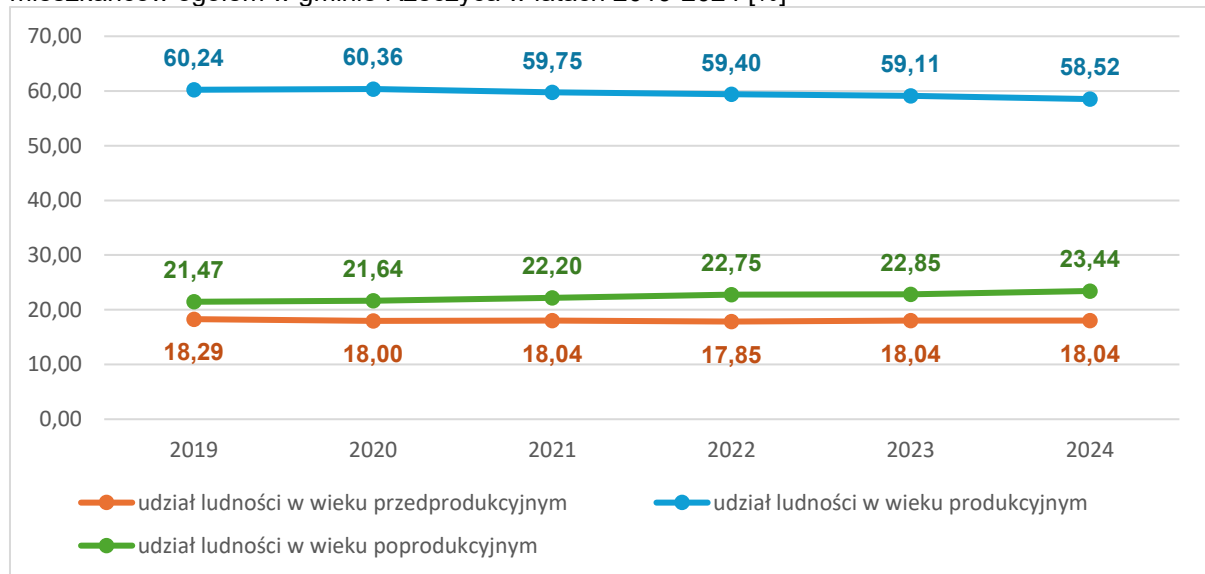
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rzeczycy

Z powyższych danych wynika, że w latach 2019-2024 w gminie Rzeczyca obserwujemy:

- zmniejszenie się liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym o 46 osób;
- zmniejszenie się liczby ludności w wieku produkcyjnym o 193 osoby;
- zwiększenie się liczby ludności w wieku poprodukcyjnym o 49 osób.

W gminie dominuje zatem ludność w wieku produkcyjnym, która w 2024 r. objęła 58,52% społeczeństwa. Niekorzystnym zjawiskiem jest zauważalny na przestrzeni badanych lat ciągły wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, której udział w 2024 r. osiągnął 23,44% społeczeństwa oraz zmniejszanie się liczby osób w wieku produkcyjnym. Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym w badanym okresie najwyższą wartość procentową osiągnęła w roku 2019 (18,29%). Linie trendu na wykresie poniżej doskonale obrazują przebieg zjawiska. Zmiany w strukturze wieku ludności (tendencja do zmniejszania się liczby dzieci i młodzieży) dają podstawy do twierdzenia, że proces ten będzie postępował. Problem dotyczy większości gmin województwa łódzkiego

Wykres 4 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w liczbie mieszkańców ogółem w gminie Rzeczyca w latach 2019-2024 [%]

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rzeczycy

W tabelach poniżej przedstawiono liczbę ludności wg ekonomicznych grup wieku w podziale na sołectwa w gminie.

Dane dotyczące liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym pokazują ogólną tendencję spadkową w całej gminie. W 2019 roku liczba osób w wieku przedprodukcyjnym wynosiła 868, natomiast w kolejnych latach stopniowo malała: do 844 w 2020 roku, 838 w 2021 roku oraz 824 w latach 2022–2023. W 2024 roku odnotowano dalszy niewielki spadek do 822 osób.

Największą liczbę mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym przez cały analizowany okres odnotowano w sołectwie Rzeczyca Nowa, gdzie liczba ta utrzymywała się na stosunkowo wysokim poziomie i wykazywała niewielki wzrost – od 142 osób w 2019 roku do 148 w 2024 roku. Stosunkowo duża liczba młodych mieszkańców występowała również w sołectwie Sadykierz (od 89 do 99 osób) oraz w Rzeczycy (około 104 do 106 osób).

W wielu mniejszych sołectwach liczba osób w wieku przedprodukcyjnym była znacznie niższa i często wykazywała tendencję malejącą. Przykładem mogą być Bartoszkówka (spadek z 53 do 46 osób), Kawęczyn (z 14 do 11 osób) czy Roszkowa Wola (z 43 do 27 osób). Na niektórych obszarach wartości pozostawały stosunkowo stabilne lub zmieniały się nieznacznie, jak w sołectwach: Lubocz, Łęg czy Jeziorzec.

Dane wskazują zatem na niewielki, lecz systematyczny spadek liczby mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w gminie Rzeczyca w badanym okresie.

Tabela 5 Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w gminie Rzeczyca w podziale na sołectwa w latach 2019-2024 - stan w dniu 31 XII

Obszar	Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w latach					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Gmina Rzeczyca	868	844	838	824	824	822
Bartoszkówka	53	48	45	42	44	46
Bobrowiec	41	37	39	39	36	36
Brzeg	29	25	24	22	20	20
Brzozów	33	34	34	31	32	32
Glina	25	25	26	25	28	30
Grotowice	48	43	41	40	37	34
Gustawów	19	17	14	12	11	9
Jeziorzec	21	21	17	18	18	19
Kanice	66	68	73	67	63	62
Kawęczyn	14	15	17	16	13	11
Lubocz	63	60	60	63	68	63
Łęg	36	37	37	36	32	35
Roszkowa Wola	43	37	33	34	29	27
Rzeczyca	106	104	104	104	107	106
Rzeczyca Nowa	142	141	140	140	147	148
Sadykierz	89	92	94	93	97	99
Wiechnowice	21	20	19	20	20	21
Zawady	19	20	21	22	22	24

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rzeczycy

W tabeli poniżej przedstawiono kształtowanie się liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym w gminie Rzeczyca w latach 2019 - 2024 z podziałem na poszczególne sołectwa. Dane wskazują na wyraźną tendencję spadkową w całej gminie. W 2019 roku liczba osób w wieku produkcyjnym wynosiła 2859, natomiast w kolejnych latach systematycznie malała: do 2831 w 2020 roku, 2775 w 2021 roku oraz 2742 w 2022 roku. W 2023 roku odnotowano dalszy spadek do 2700 osób, a w 2024 roku liczba ta zmniejszyła się do 2666.

Największą liczbę mieszkańców w wieku produkcyjnym w analizowanym okresie odnotowano w sołectwie Rzeczyca Nowa, gdzie liczba ta utrzymywała się na wysokim poziomie, choć z niewielką tendencją spadkową – od 505 osób w 2019 roku do 470 w 2024 roku. Wysokie wartości występowały również w sołectwach Rzeczyca (spadek z 449 do 423 osób) oraz Sadykierz (z 321 do 291 osób).

W części pozostałych sołectw liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym była wyraźnie niższa i w większości przypadków również malała. Przykładowo w sołectwie Roszkowa Wola liczba ta zmniejszyła się z 196 do 175 osób, w Kawęczynie z 71 do 59 osób, natomiast w Bartoszewce z 130 do 117 osób. W niektórych sołectwach zmiany były niewielkie i miały bardziej stabilny charakter, np. sołectwa: Jeziorzec, Brzeg czy Zawady.

Dane wskazują zatem na stopniowe zmniejszanie się liczby mieszkańców w wieku produkcyjnym w gminie Rzeczyca w latach 2019 - 2024.

Tabela 6 Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym w gminie Rzeczyca w podziale na sołectwa w latach 2019 - 2024 - stan w dniu 31 XII

obszar	Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym w latach					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Gmina Rzeczyca	2859	2831	2775	2742	2700	2666
Bartoszewka	130	126	119	117	118	117
Bobrowiec	124	124	122	119	120	112
Brzeg	75	78	74	72	67	69
Brzozów	123	121	115	117	119	113
Glina	94	90	91	86	84	85
Grotowice	114	116	121	125	122	119
Gustawów	38	39	41	41	41	43
Jeziorzec	57	57	59	59	58	55
Kanice	163	162	161	163	167	166
Kawęczyn	71	69	66	67	64	59
Lubocz	160	161	155	155	148	149
Łęg	86	84	82	79	79	78
Roszkowa Wola	196	197	193	190	180	175
Rzeczyca	449	445	434	427	424	423
Rzeczyca Nowa	505	496	486	476	468	470
Sadykierz	321	317	309	305	299	291
Wiechnowice	78	78	76	75	75	75
Zawady	75	71	71	69	67	67

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rzeczycy

W analizowanym okresie widoczna jest ogólna tendencja wzrostowa liczby osób w wieku poprodukcyjnym. W 2019 roku w gminie Rzeczyca było 1019 mieszkańców w wieku poprodukcyjnym, natomiast w kolejnych latach liczba ta stopniowo rosła – do 1015 w 2020 roku, 1031 w 2021 roku oraz 1050 w 2022 roku. W 2023 roku odnotowano niewielki spadek do 1044 osób, jednak w 2024 roku liczba ta ponownie wzrosła, osiągając poziom 1068 mieszkańców.

Największą liczbę mieszkańców w wieku poprodukcyjnym odnotowano w sołectwie Rzeczyca Nowa, gdzie liczba ta wzrosła z 181 osób w 2019 roku do 196 w 2024 roku. Wysokie wartości występowały również w sołectwie Rzeczyca, gdzie liczba mieszkańców w tej grupie wieku zwiększyła się z 153 do 166 osób. Stosunkowo duża liczba osób w wieku poprodukcyjnym występowała także w sołectwie Sadykierz, gdzie liczba ta utrzymywała się na poziomie około 95 do 107 mieszkańców.

W kilku pozostałych sołectwach liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym była niższa i zmieniała się w niewielkim stopniu. Przykładowo w sołectwie Bartoszewka liczba ta wahała się od 51 do 57 osób, w Grotowicach wzrosła z 53 do 56 osób, natomiast w Roszkowej Woli zwiększyła się z 54 do 63 osób. W części sołectw odnotowano niewielkie spadki lub stabilizację wartości, np. Jeziorzec, Brzeg czy Bobrowiec.

Podsumowując, dane wskazują na stopniowe zwiększanie się liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w gminie Rzeczyca w latach 2019–2024, co może świadczyć o postępującym procesie starzenia się społeczeństwa. Największa koncentracja osób w tej grupie wieku występuje w największych sołectwach, takich jak Rzeczyca Nowa, Rzeczyca oraz Sadykierz, natomiast w mniejszych sołectwach liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym jest wyraźnie niższa.

Tabela 7 Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w gminie Rzeczyca w podziale na sołectwa w latach 2019-2024 - stan w dniu 31 XII

Obszar	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w latach					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Gmina Rzeczyca	1019	1015	1031	1050	1044	1068
Bartoszkówka	51	51	54	57	51	50
Bobrowiec	50	46	44	44	42	46
Brzeg	30	27	28	27	28	26
Brzozów	38	37	40	40	40	43
Glina	40	42	36	35	33	33
Grotowice	53	54	53	52	55	56
Gustawów	24	22	22	20	16	17
Jeziorzec	28	25	25	24	22	23
Kanice	48	46	46	47	51	53
Kawęczyn	29	29	29	28	26	27
Lubocz	60	60	66	70	69	72
Łęg	28	30	31	31	35	34
Roszkowa Wola	54	53	56	58	61	63
Rzeczyca	153	157	161	166	164	166
Rzeczyca Nowa	181	186	190	197	194	196
Sadykierz	97	96	95	96	100	107
Wiechnowice	29	26	27	25	25	25
Zawady	26	28	28	33	32	31

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rzeczycy

POMOC SPOŁECZNA

Efektywna realizacja usług społecznych i ich sprawne funkcjonowanie wymaga dopasowania oraz dostosowania działań z wielu obszarów do rzeczywistych potrzeb mieszkańców gminy. Usługi społeczne w gminie Rzeczyca przyczyniają się do zwalczania dyskryminacji, zapewnienia równości płci, poprawy warunków życia, tworzenia równych szans dla wszystkich i uczestnictwa w życiu społecznym. Zadania z zakresu pomocy społecznej wypełnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzeczycy, będący gminną jednostką organizacyjną gminy. Funkcjonuje na podstawie statutu przyjętego uchwałą Rady Gminy Rzeczyca Nr VII/132/2008 z dnia 17 marca 2008 roku oraz na podstawie uchwały Nr XXX/205/2021 z dnia 30 czerwca 2021 zmieniającej statut GOPS.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS) realizuje zadania pomocy społecznej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Poprzez bezpośrednie wsparcie finansowe, rzeczowe, usługowe pomoc społeczna umożliwia osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Pomocy udziela się osobom i rodzinom m.in. z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, niepełnosprawności, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa. Pomoc polega również na realizowaniu programów polegających na wsparciu seniorów oraz zatrudnianiu asystentów rodzin oraz osób niepełnosprawnych.

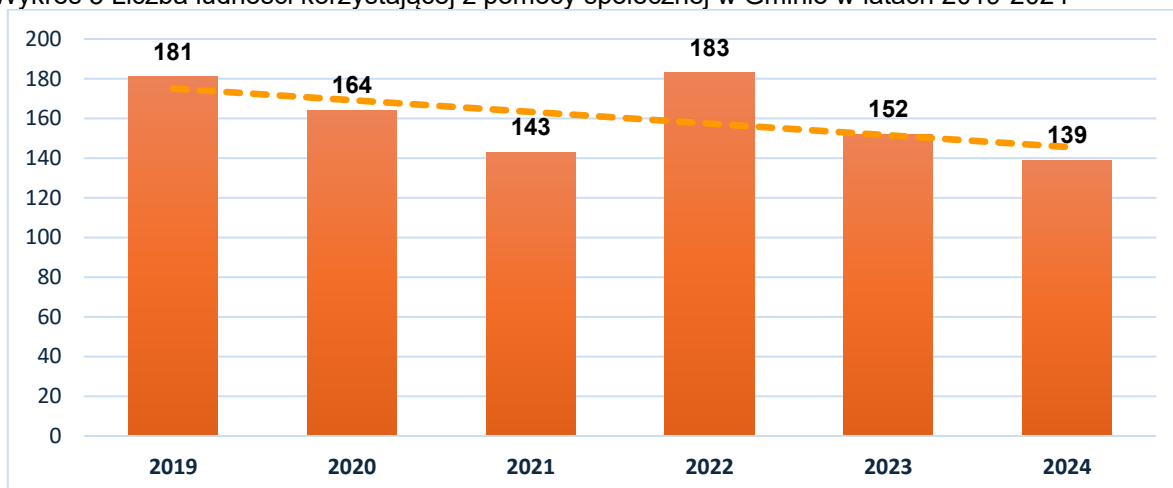
Oprócz GOPS pomoc i wsparcie zapewniają między innymi:

- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Ponadto GOPS w Rzeczycy współpracuje z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Tomaszowie Mazowieckim.

Z danych statystycznych przedstawionych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzeczycy wynika, iż na dzień 31.12.2024 roku 139 osób (3,05% ludności gminy ogółem) korzystało ze wsparcia instytucji pomocy społecznej, było to o 42 osoby mniej niż w roku 2019. Poniżej przedstawiono liczbę ludności korzystającej z pomocy społecznej w latach 2019-2024.

Wykres 5 Liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej w Gminie w latach 2019-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzeczyca

Poniżej przedstawiono liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Rzeczyca w latach 2019 - 2024 z podziałem na poszczególne sołectwa. Dane pokazują, że ogólna liczba beneficjentów pomocy społecznej w gminie w analizowanym okresie stopniowo maleje, choć widoczne są pewne wahania. W 2019 roku z pomocy korzystało 181 osób, w 2020 roku liczba ta spadła do 164, a w 2021 roku do 143 osób. W 2022 roku nastąpił jednak wyraźny wzrost do 183 osób, po czym w kolejnych latach ponownie odnotowano spadek – do 152 osób w 2023 roku oraz do 139 osób w 2024 roku.

Analizując dane na poziomie sołectw można zauważyć, że największa liczba osób korzystających z pomocy społecznej występowała w sołectwach takich jak: Lubocz, Rzeczyca, Rzeczyca Nowa oraz Grotowice. Szczególnie w sołectwie Lubocz liczba ta była stosunkowo wysoka w całym analizowanym okresie (od 23 do 28 osób w latach 2019–2023), choć w 2024 roku zmniejszyła się do 18 osób. W Rzeczyca liczba beneficjentów utrzymywała się na podobnym poziomie, wynosząc najczęściej od 15 do 18 osób. Z kolei w Rzeczyca Nowej odnotowano wzrost w 2022 roku do 25 osób, po czym liczba ta ponownie się zmniejszyła.

W większości pozostałych sołectw liczba osób korzystających z pomocy społecznej była wyraźnie niższa i najczęściej nie przekraczała kilkunastu osób. W najmniejszych sołectwach, takich jak Jeziorzec czy Wiechnowice, liczba ta wynosiła zazwyczaj do kilku osób rocznie.

Podsumowując, dane wskazują na ogólną tendencję spadkową liczby osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Rzeczyca w latach 2019 - 2024, mimo chwilowego wzrostu w 2022 roku. Jednocześnie widoczne są różnice pomiędzy poszczególnymi sołectwami, co może wynikać z ich wielkości, liczby mieszkańców oraz lokalnych uwarunkowań społeczno-ekonomicznych.

Tabela 8 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Rzeczyca w podziale na sołectwa w latach 2019 - 2024

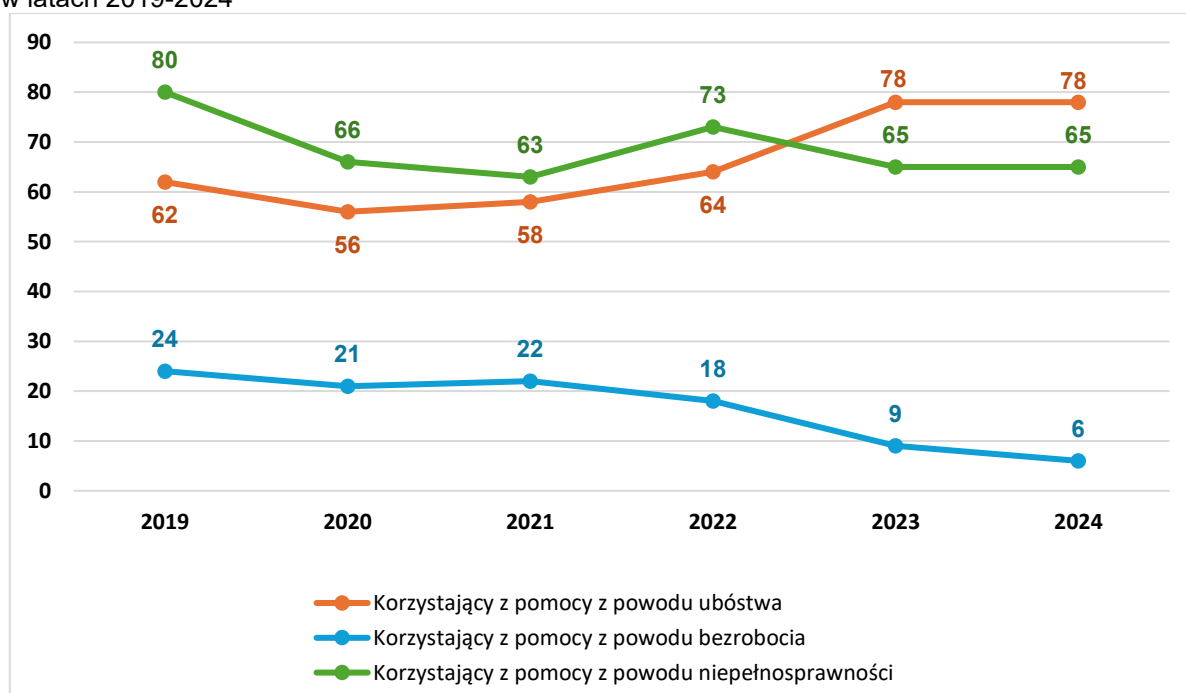
Obszar	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w latach					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Gmina Rzeczyca	181	164	143	183	152	139
Bartoszkówka	11	7	6	6	9	10
Bobrowiec	7	7	9	15	12	11
Brzeg	10	9	4	4	6	3
Brzozów	8	7	7	6	5	4
Glina	8	6	4	8	5	3
Grotowice	16	16	15	16	21	16
Gustawów	4	5	4	3	3	3
Jeziorzec	1	1	2	2	0	3
Kanice	7	7	5	6	2	5
Kawęczyn	9	8	4	3	6	5
Lubocz	25	24	23	23	28	18
Łęg	7	5	7	6	8	10

Obszar	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w latach					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Roszkowa Wola	9	9	6	22	8	6
Rzeczyca	15	15	15	18	16	16
Rzeczyca Nowa	17	17	16	25	18	17
Sadykierz	16	11	9	14	11	5
Wiechnowice	7	5	3	3	2	2
Zawady	4	5	4	3	4	2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzeczycy

Powody korzystania ze świadczeń są różnorodne i w wielu przypadkach nie są wskazywane pojedynczo, lecz występują łącznie. Wśród przesłanek, z tytułu których mieszkańcy gminy najczęściej korzystają z pomocy społecznej wymienia się: ubóstwo – dla którego linia trendu ma tendencję wzrostową, bezrobocie i niepełnosprawność.

Wykres 6 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej według powodów jej przyznawania w latach 2019-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzeczycy

W całym analizowanym okresie ubóstwo było najczęściej zgłaszaną przyczyną korzystania z pomocy społecznej. Liczba osób korzystających z tego powodu wzrosła z 62 w 2019 roku do 78 w 2023 i utrzymała się na tym poziomie do 2024 roku. Linia wykresu wskazuje, że problem ten ma charakter narastający i systemowy. Tendencja ta może wynikać z kilku czynników: wzrostu kosztów życia, inflacji, nieadekwatnych dochodów gospodarstw domowych, szczególnie wielodzietnych i emerytalno-rentowych, a także braku realnych możliwości poprawy sytuacji finansowej. Oznacza to, że mieszkańcy są coraz częściej zmuszeni sięgać po wsparcie, aby zaspokoić podstawowe potrzeby bytowe.

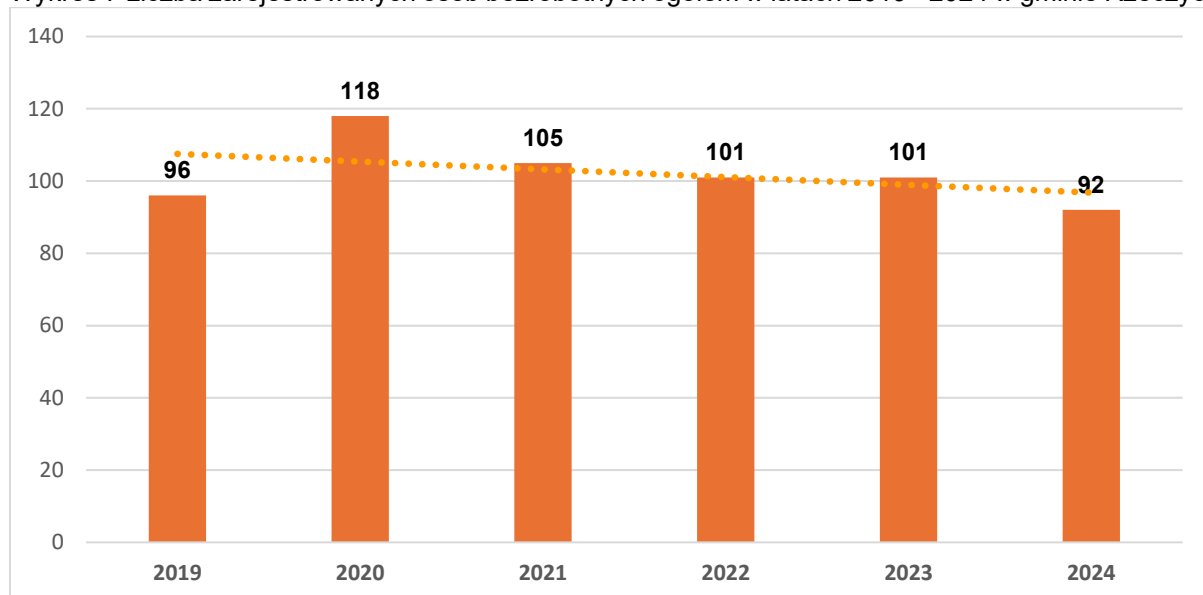
BEZROBOCIE

W ujęciu ogólnym, bezrobocie stanowi jeden z najtrudniejszych problemów społeczno-gospodarczych. Rozmiar bezrobocia zależy od systemu gospodarczego i aktualnie prowadzonej polityki krajowego rynku pracy. Bezrobocie niesie za sobą szereg szkodliwych skutków zarówno dla osoby bezrobotnej, jak i dla społeczności, zwłaszcza dla jej struktury rodzinnej i najbliższego otoczenia dotkniętego tym problemem. Brak stałego źródła dochodu generuje zagrożenie ubóstwem, wykluczeniem społecznym, problemami zdrowotnymi (w tym psychicznymi) oraz ogólnym brakiem

radzenia sobie z życiem. Przedłużające się bezrobocie może w skrajnych przypadkach prowadzić do obniżenia poczucia własnej wartości, depresji, uzależnień oraz podejmowania nielegalnych działań. Często brak zatrudnienia wynika również z niskiego poziomu przedsiębiorczości wśród mieszkańców.

Poniżej przedstawiono liczbę zarejestrowanych osób bezrobotnych w latach 2019-2024 z obszaru gminy Rzeczyca. W 2024 roku w porównaniu do 2019 roku liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych z obszaru gminy zmniejszyła się o 4 osoby. W 2020 roku liczba bezrobotnych była najwyższa i wyniosła 118 osób. Po 2020 roku widoczny jest trend spadkowy liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych, co może wynikać z ożywienia gospodarczego lub aktywizacji zawodowej mieszkańców, należy jednak zauważyć, że zmiany te nie są znaczne.

Wykres 7 Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych ogółem w latach 2019 - 2024 w gminie Rzeczyca

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rzeczyca oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Tomaszowie Mazowieckim

Przedstawiono liczbę zarejestrowanych osób bezrobotnych w gminie Rzeczyca w latach 2019–2024 z podziałem na poszczególne sołectwa. Analiza danych na poziomie sołectw pokazuje, że największa liczba osób bezrobotnych występowała w sołectwach Rzeczyca oraz Rzeczyca Nowa. W Rzeczyca liczba bezrobotnych wynosiła od 18 do 21 osób w poszczególnych latach, natomiast w Rzeczyca Nowej od 17 do 22 osób. Wyższe wartości pojawiały się również w sołectwach Lubocz oraz Roszkowa Wola, gdzie liczba osób bezrobotnych wahała się zazwyczaj od kilku do około dziesięciu osób rocznie.

W większości pozostałych sołectw liczba zarejestrowanych bezrobotnych była relatywnie niewielka i zazwyczaj nie przekraczała kilku osób. Najniższe wartości odnotowano m.in. w sołectwach takich jak Gustawów czy Jeziorzec, gdzie liczba bezrobotnych wynosiła najczęściej od 0 do 2 osób rocznie.

Podsumowując, dane wskazują, że po wzroście liczby bezrobotnych w 2020 roku w kolejnych latach nastąpiła stopniowa poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy w gminie Rzeczyca. Jednocześnie widoczne jest zróżnicowanie przestrzenne bezrobocia pomiędzy poszczególnymi sołectwami, przy czym największa liczba osób pozostających bez pracy koncentruje się w większych sołectwach gminy.

Tabela 9 Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w gminie Rzeczyca w podziale na sołectwa w latach 2019 - 2024

Obszar	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w latach					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Gmina Rzeczyca	96	118	105	101	101	92
Bartoszkówka	3	4	3	3	3	2
Bobrowiec	2	3	3	3	3	3
Brzeg	2	4	3	3	3	2

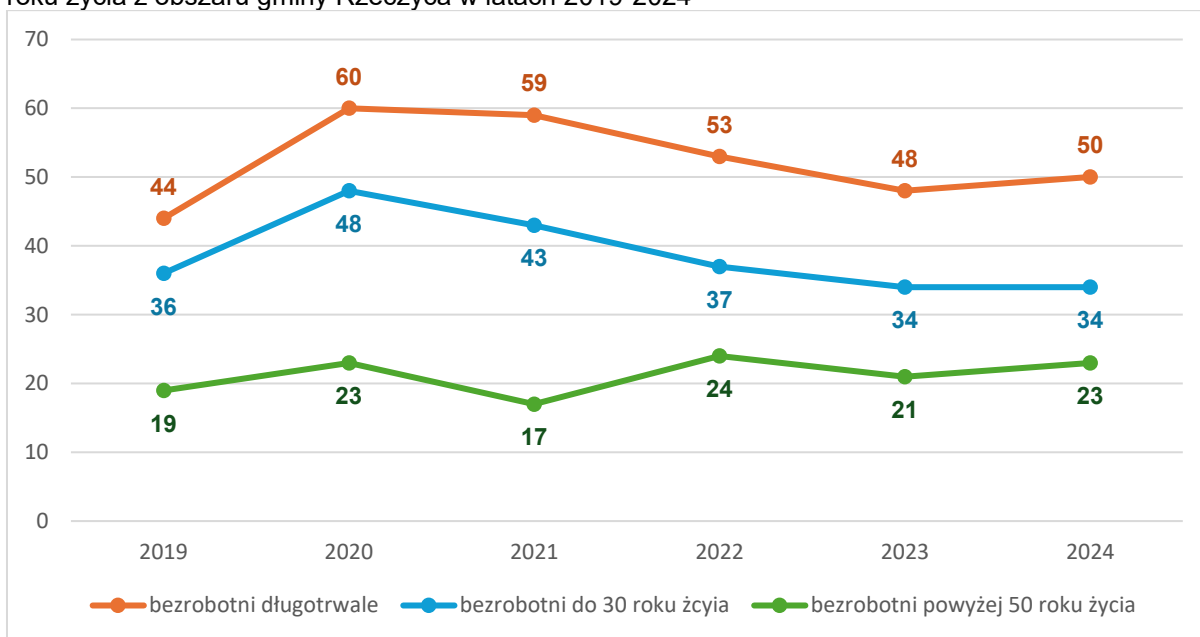
Obszar	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w latach					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Brzozów	3	3	3	4	4	3
Glina	4	2	2	4	4	3
Grotowice	5	6	6	5	5	5
Gustawów	1	2	1	1	1	1
Jeziorzec	0	1	1	1	1	1
Kanice	5	7	6	5	5	5
Kawęczyn	2	2	2	4	4	4
Lubocz	7	10	8	6	6	6
Łęg	4	4	3	3	3	2
Roszkowa Wola	6	8	7	6	6	6
Rzeczycza	19	21	20	18	18	18
Rzeczycza Nowa	18	22	20	19	19	17
Sadykierz	7	9	8	7	7	6
Wiechnowice	4	5	4	4	4	3
Zawady	4	5	5	5	5	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rzeczycy oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Tomaszowie Mazowieckim

Poniżej zawarto dane dotyczące bezrobocia długotrwałego oraz bezrobocia według wybranych kategorii wiekowych. Wykres prezentuje dane dotyczące czasu pozostawania bezrobotnym oraz kształtowania się zmiennej wg kategorii wieku. W analizowanych latach 2019-2024:

- liczba osób bezrobotnych długotrwanie zwiększyła się o 6 osób (13,64%);
- liczba osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia zwiększyła się o 2 osoby (21,05%);
- liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia zmniejszyła się o 4 osoby (5,56%).

Wykres 8 Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych długotrwanie, do 30 roku życia oraz powyżej 50 roku życia z obszaru gminy Rzeczycza w latach 2019-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rzeczycy oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Tomaszowie Mazowieckim

PRZEMOC DOMOWA

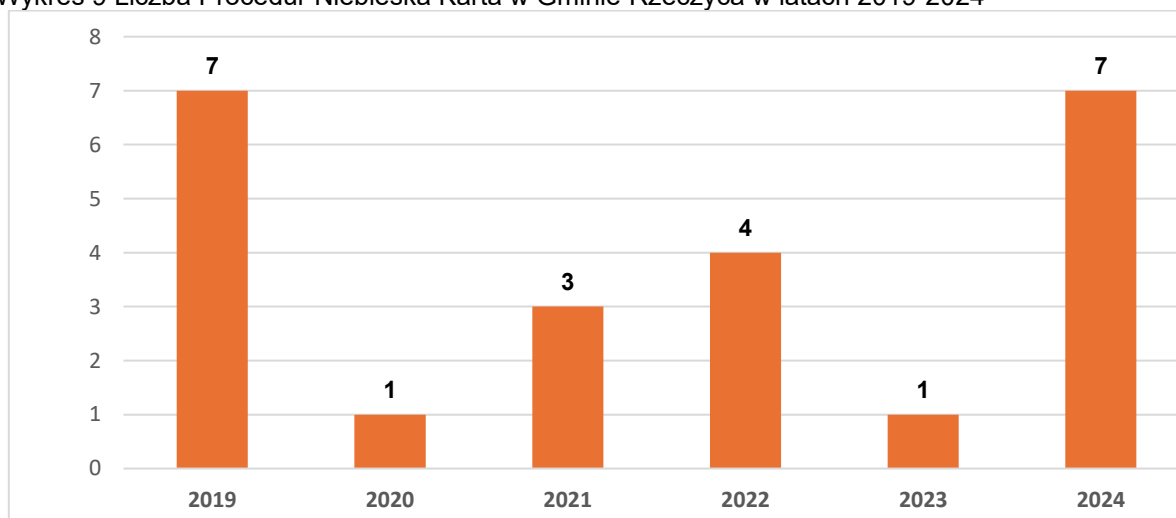
W gminie Rzeczycza zjawisko przemocy domowej występuje w różnych grupach społecznych, niezależnie od statusu materialnego czy społecznego rodzin. Pomimo realizacji „Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie na lata 2022–2026”, który

zakłada zintegrowaną współpracę wszystkich instytucji lokalnych, liczba procedur „Niebieskiej Karty” nie wykazuje znaczących zmian w dłuższym okresie. Według danych z Komisariatu Policji w Czerniewicach w roku 2024 procedura ta została wdrożona w 7 przypadkach, co stanowi dokładnie taką samą wartość jak w roku 2019. W analizowanych latach obserwowano jednak wahania – w 2020 i 2023 roku liczba ta spadła do 1 przypadku, w 2021 odnotowano 3 procedury, a w 2022 – 4 procedury. Brak trwałej tendencji spadkowej sugeruje, że mimo działań profilaktycznych i edukacyjnych problem przemocy domowej nadal utrzymuje się na podobnym poziomie. Wskazuje się, że większa świadomość społeczna nie przekłada się automatycznie na liczbę zgłoszeń. Wynika to m.in. z faktu, że jedynie osoby bardzo zdeterminowane decydują się na przerwanie przemocy i poinformowanie o niej odpowiednich organów. Może to oznaczać, że w gminie istnieje znaczna liczba przypadków nieujawnionych, a rzeczywista skala problemu jest większa niż pokazują oficjalne statystyki.

Procedura „Niebieska Karta” jest procesem interdyscyplinarnym, obejmującym współpracę pomiędzy ośrodkiem pomocy społecznej, policją, placówkami oświatowymi, służbą zdrowia, gminną komisją rozwiązywania problemów alkoholowych, organizacjami pozarządowymi oraz – w uzasadnionych przypadkach – prokuraturą, sądem czy Żandarmerią Wojskową. Kluczową rolę odgrywa tu Zespół Interdyscyplinarny, który koordynuje działania i dostosowuje je indywidualnie do potrzeb danej rodziny.

Dane wskazują, że problem przemocy domowej w gminie Rzeczyca utrzymuje się na stabilnym, niepokojącym poziomie, a skuteczność działań profilaktycznych zależy w dużej mierze od przełamania barier w zgłaszaniu takich przypadków oraz wzmocnienia zaufania mieszkańców do instytucji pomocowych.

Wykres 9 Liczba Procedur Niebieska Karta w Gminie Rzeczyca w latach 2019-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzeczycu

Tabela przedstawia liczbę funkcjonujących procedur „Niebieska Karta” w gminie Rzeczyca w podziale na sołectwa w latach 2019 - 2024. Procedura „Niebieskiej Karty” jest stosowana w sytuacjach podejrzenia występowania przemocy domowej, dlatego jej liczba odzwierciedla skalę podejmowanych interwencji w tym zakresie. W analizowanym okresie liczba funkcjonujących procedur w całej gminie była stosunkowo niewielka i zmienna. W 2019 roku odnotowano 7 procedur, natomiast w 2020 roku nastąpił wyraźny spadek do 1 przypadku. W 2021 roku liczba ta wzrosła do 3, a w 2022 roku do 4 procedur. W 2023 roku ponownie odnotowano tylko 1 procedurę, natomiast w 2024 roku nastąpił ponowny wzrost do 7 przypadków, co stanowi najwyższą wartość w całym analizowanym okresie.

Procedury „Niebieskiej Karty” występowały w pojedynczych sołectwach i najczęściej dotyczyły pojedynczych przypadków. W poszczególnych latach pojawiały się m.in. w sołectwach: Rzeczyca, Sadykierz, Kanice, Lubocz, Brzozów, Grotowice czy Rzeczyca Nowa. W wielu sołectwach w większości lat nie odnotowano żadnych procedur, co może świadczyć o niewielkiej liczbie zgłoszeń lub interwencji

związanych z przemocą domową. Dane wskazują, że zjawisko przemocy domowej w gminie ma charakter rozproszony przestrzennie, a liczba prowadzonych procedur w poszczególnych latach ulega wahaniom.

Tabela 10 Liczba funkcjonujących Procedur Niebieska Karta w gminie Rzeczyca w podziale na sołectwa w latach 2019 - 2024

obszar	Liczba funkcjonujących procedur Niebieska Karta w latach					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Gmina Rzeczyca	7	1	3	4	1	7
Bartoszkówka	1	0	0	0	0	0
Bobrowiec	0	0	0	0	0	0
Brzeg	0	0	0	0	0	0
Brzozów	0	0	0	0	0	1
Glina	0	0	0	0	0	0
Grotowice	0	0	1	0	0	1
Gustawów	0	0	0	0	0	0
Jeziorzec	0	0	0	0	0	0
Kanice	0	0	0	1	0	1
Kawęczyn	1	0	0	0	0	0
Lubocz	0	0	1	1	0	0
Łęg	0	0	0	0	0	0
Roszkowa Wola	1	0	0	0	0	0
Rzeczyca	2	1	1	1	1	2
Rzeczyca Nowa	1	0	0	0	0	0
Sadykierz	1	0	0	1	0	2
Wiechnowice	0	0	0	0	0	0
Zawady	0	0	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rzeczycu

BEZPIECZEŃSTWO

Bezpieczeństwo należy pojmować nie tylko jako wskaźnik przestępstw, ale także jako bezpieczeństwo pożarowe i możliwość reakcji w trakcie zagrożenia z różnych przyczyn, głównie jako zagrożenia spowodowanego anomaliami pogodowymi. Na jakość życia mieszkańców wpływa również poziom bezpieczeństwa publicznego. Jednym z wielu zadań własnych gminy jest zapewnienie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej. Zapewnienie sprawnego bezpieczeństwa publicznego i ochrony przeciwpożarowej wymaga ścisłej współpracy władz samorządowych z właściwymi instytucjami i organami. W powiecie tomaszowskim działają Centra Reagowania Kryzysowego, które powołane są do zbierania informacji o zagrożeniach, ich przetwarzania i reagowania na występujące zagrożenia, co pozwala na racjonalizację wykorzystania wszystkich podmiotów działających w sferze ładu, porządku i bezpieczeństwa oraz prowadzenia akcji ratunkowych.

Bezpieczeństwo publiczne rozumiemy zatem jako ogół warunków i instytucji chroniących obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego, głównie w stanach nadzwyczajnych.

Stan bezpieczeństwa w gminie Rzeczyca w znacznym stopniu jest zdeterminowany przez funkcjonowanie stosownych jednostek powołanych w tym celu. Komisariat Policji w Czerniewicach obejmuje swoim zasięgiem działań teren pięciu gmin powiatu tomaszowskiego w tym gminy: Rzeczyca, Czerniewice, Lubochnia, Inowódz i Żelechlinek. Nad bezpieczeństwem przeciwpożarowym na terenie gminy Rzeczyca czuwają załogi Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczych Straży Pożarnych w: Rzeczycu, Sandykierzu, Bartoszwóce, Luboczy, Glinie oraz Kanicach. Nad bezpośrednim bezpieczeństwem gminy Rzeczyca czuwają również służby działające w całym powiecie tomaszowskim, są to:

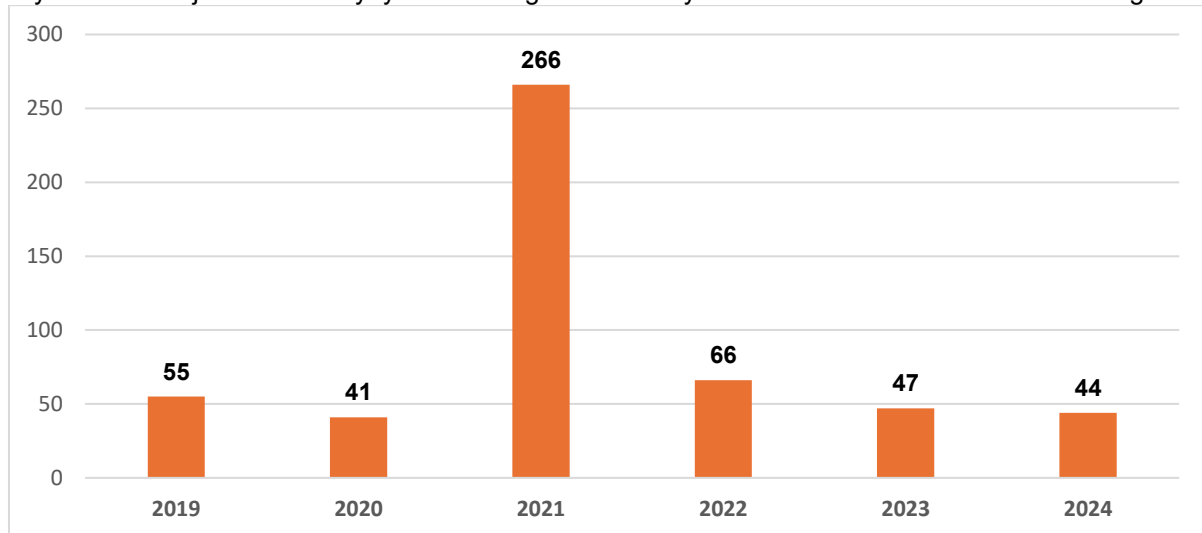
- Komenda Powiatowa Policji;
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej;

- Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego;
- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna;
- Powiatowy Inspektorat Weterynarii;
- Starostwo Powiatowe - Wydział Zarządzania Kryzysowego;
- Powiatowa Komisja Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego;
- Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego.

Czyny karalne

Na wykresie poniżej przedstawiono liczbę czynów karalnych zarejestrowanych na obszarze gminy w latach 2019 – 2024. W przedmiotowym zestawieniu należy brać pod uwagę zmianę przepisów prawa, która nastąpiła w 2023 roku. Przed zmianą definicja czynu karnego obejmowała przestępstwo lub przestępstwo skarbowe lub enumerowane wykroczenia, opisywana zmiana do katalogu czynów karalnych wciągnęła każde wykroczenie, co spowodowało znaczący wzrost ilości czynów karalnych w 2023 roku. Według informacji pozyskanych z Urzędu Gminy w Rzeczyca duża liczba czynów karalnych w 2021 r. związana jest z art. 116 par. 1 a kodeksu wykroczeń - czyli nie przestrzeganie zakazów covidowych.

Wykres 10 Zarejestrowane czyny karalne w gminie Rzeczyca w latach 2019 – 2024 – stan na 31 grudnia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rzeczyca

Tabela przedstawia liczbę zarejestrowanych czynów karalnych w gminie Rzeczyca w podziale na sołectwa w latach 2019 - 2024. Dane pokazują zmienność poziomu przestępczości w analizowanym okresie. Najwięcej zdarzeń odnotowano w większych sołectwach gminy, przede wszystkim w Rzeczyca, gdzie liczba czynów karalnych wahała się od 6 do 12 rocznie oraz w Rzeczyca Nowej, gdzie w poszczególnych latach odnotowano od 9 do 23 zdarzeń. W 2021 roku wyjątkowo wysoka liczba czynów karalnych wystąpiła w sołectwie Bobrowiec, gdzie odnotowano aż 233 zdarzenia, co znacząco wpłynęło na ogólny wynik dla całej gminy w tym roku, wartość ta miała jednak charakter incydentalny.

W większości pozostałych sołectw liczba zarejestrowanych czynów karalnych była bardzo niska i zazwyczaj nie przekraczała kilku zdarzeń rocznie, a w wielu latach nie odnotowano żadnych przypadków. Może to świadczyć o relatywnie niskim poziomie przestępczości w mniejszych sołectwach gminy oraz występowaniu obszarów koncentracji zjawiska w innych sołectwach.

Tabela 11 Liczba zarejestrowanych czynów karalnych w gminie Rzeczyca w podziale na sołectwa w latach 2019 - 2024

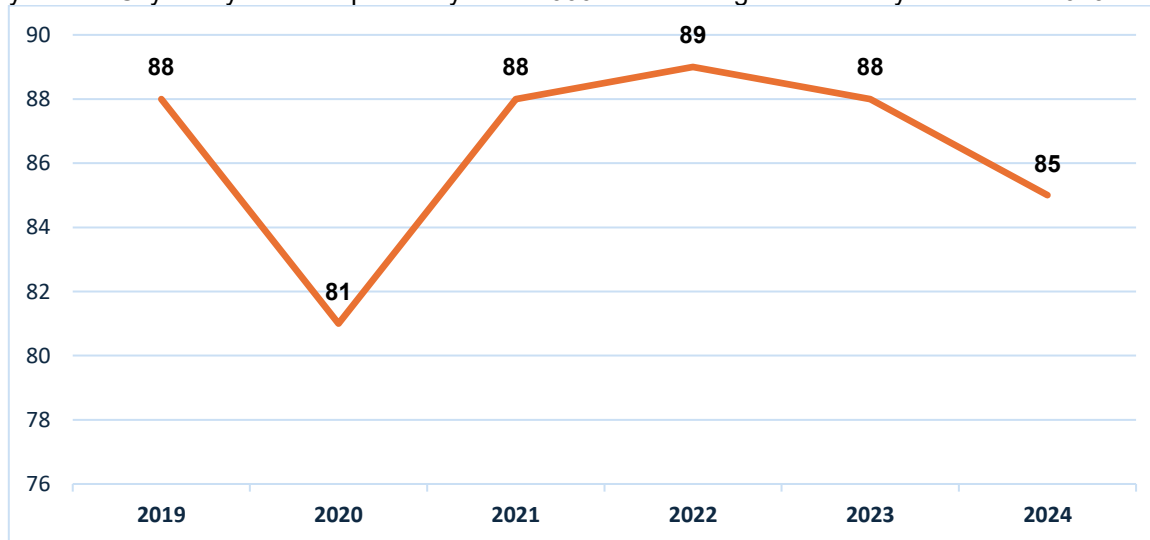
Obszar	Liczba zarejestrowanych czynów karalnych w latach					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Gmina Rzeczyca	55	41	266	66	47	44
Bartoszkówka	7	0	0	0	1	0
Bobrowiec	4	4	233	4	3	1
Brzeg	1	1	1	1	2	3
Brzozów	0	0	0	2	2	1
Glina	1	3	1	0	0	1
Grotowice	0	2	2	3	2	3
Gustawów	0	0	0	0	0	0
Jeziorzec	0	0	0	1	0	0
Kanice	1	0	3	2	1	4
Kawęczyn	1	1	0	0	1	0
Lubocz	1	5	3	6	4	3
Łęg	0	1	1	8	1	0
Roszkowa Wola	2	6	0	3	1	1
Rzeczyca	10	6	8	10	12	11
Rzeczyca Nowa	23	10	12	15	9	10
Sadykierz	4	2	2	10	7	5
Wiechnowice	0	0	0	0	1	0
Zawady	0	0	0	1	0	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rzeczycy

UCZESTNICTWO W ŻYCIU KULTURALNYM

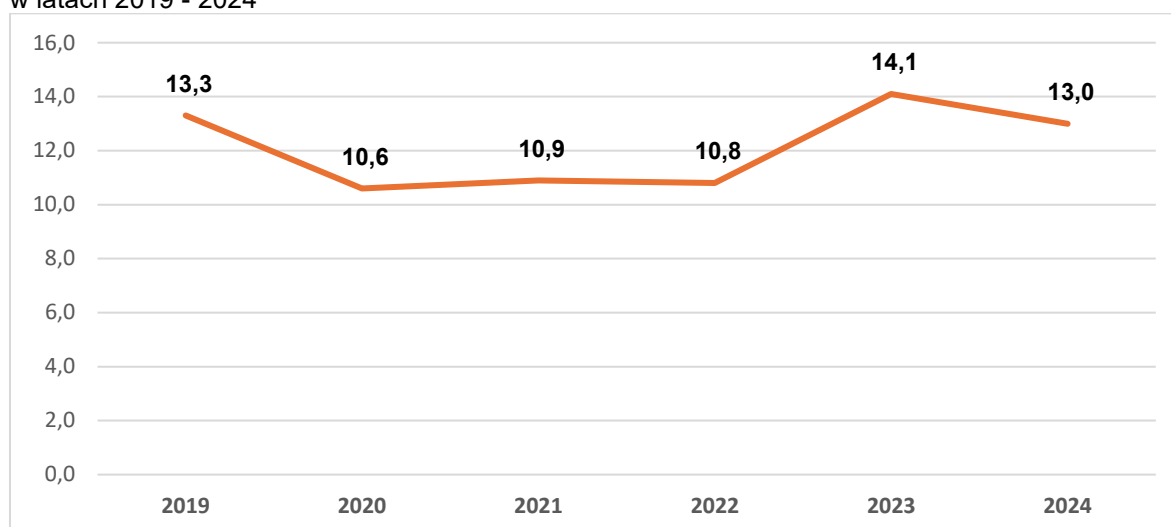
Jednym z elementów życia kulturalnego jest czytelnictwo, którego poziom można zmierzyć danymi dotyczącymi korzystania przez mieszkańców z oferty bibliotek publicznych. W latach 2019 - 2024 odnotowano zmniejszenie się liczby czytelników bibliotek publicznych na 1000 ludności o 3 osoby oraz zmniejszenie liczby wypożyczeń księgozbioru na jednego czytelnika o 0,3 wolumina.

Wykres 11 Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w gminie Rzeczyca w latach 2019 - 2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

Wykres 12 Wypożyczenia księgozbioru na jednego czytelnika w woluminach w gminie Rzeczyca w latach 2019 - 2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych

W gminie funkcjonuje Gminna Biblioteka Publiczna w Rzeczyca wchodząca w skład Gminnego Ośrodka Kultury w Rzeczyca, który jest samorządową instytucją kultury powołaną uchwałą Rady Gminny nr XXXIV/61/2001 z dnia 28 września 2001 r. Realizuje swoją działalność kulturalną w oparciu o zatwierdzony statut, według którego ma w głównej mierze rozwijać potrzeby kulturalne mieszkańców oraz upowszechniać i promować lokalną kulturę. Jest ogólnie dostępna dla wszystkich mieszkańców. Udostępnia swoje zbiory oraz różnorodne informacje przydatne w codziennym życiu i działalności użytkowników. Głównym zadaniem Biblioteki jest zaspokajanie i rozwijanie potrzeb czytelniczych, wspomaganie systemu edukacji i wychowania oraz upowszechnianie wiedzy, zapewniając dostęp do zasobów dorobku nauki oraz kultury polskiej i światowej. GBP posiada w swoich księgozbiorach książki ze wszystkich dziedzin wiedzy, są to m.in.: książki popularnonaukowe, literatura piękna dla dorosłych i dzieci, zbiory specjalne i programy multimedialne.

Tabela poniżej przedstawia liczbę kart bibliotecznych w gminie Rzeczyca w podziale na sołectwa w latach 2019–2024. Dane pokazują wyraźny wzrost liczby czytelników biblioteki w całej gminie. W 2019 roku zarejestrowanych było 345 kart bibliotecznych, natomiast w 2024 roku już 412, co oznacza systematyczny wzrost zainteresowania korzystaniem z biblioteki w analizowanym okresie.

Najwięcej kart bibliotecznych posiadają mieszkańcy sołectw Rzeczyca oraz Rzeczyca Nowa, prawdopodobnie ze względu na lokalizację biblioteki w Rzeczyca. W Rzeczyca liczba kart wzrosła z 80 w 2019 roku do 92 w 2024 roku, natomiast w Rzeczyca Nowej z 64 do 77. Wysoką liczbę czytelników odnotowano także w sołectwach: Łęg (wzrost z 23 do 33 kart), Lubocz (z 19 do 23) oraz Sadykierz (z 42 do 49). W wielu mniejszych sołectwach liczba kart jest zdecydowanie niższa, np. w Gustawowie utrzymuje się na poziomie 1, a w Jeziorcu około 3 kart bibliotecznych w całym analizowanym okresie. W większości sołectw widoczna jest tendencja wzrostowa lub stabilizacja liczby kart bibliotecznych, co może świadczyć o rosnącym zainteresowaniu mieszkańców korzystaniem z zasobów biblioteki oraz o utrzymującym się znaczeniu biblioteki jako lokalnej instytucji kultury.

Tabela 12 Liczba kart bibliotecznych w gminie Rzeczyca w podziale na sołectwa w latach 2019 - 2024

Obszar	Liczba kart bibliotecznych w latach					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Gmina Rzeczyca	345	377	390	399	405	412
Bartoszkówka	5	6	6	6	6	6
Bobrowiec	12	13	14	15	15	16
Brzeg	6	7	7	7	7	7
Brzozów	11	11	12	12	12	12
Glina	15	17	18	18	18	19
Grotowice	18	20	20	21	21	21

Obszar	Liczba kart bibliotecznych w latach					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Gustawów	1	1	1	1	1	1
Jeziorzec	3	3	3	3	3	3
Kanice	9	10	11	12	12	12
Kawęczyn	9	10	10	10	10	10
Lubocz	19	21	22	23	23	23
Łęg	23	26	27	27	29	33
Roszkowa Wola	12	13	13	13	13	13
Rzeczyca	80	87	89	91	92	92
Rzeczyca Nowa	64	70	72	74	76	77
Sadykierz	42	45	47	48	49	49
Wiechnowice	4	4	4	4	4	4
Zawady	12	13	14	14	14	14

Źródło: Gminna Biblioteka Publiczna w Rzeczycy

❖ ZJAWISKA NEGATYWNE W SFERZE SPOŁECZNEJ

Poniżej przedstawiono analizę zjawisk negatywnych w podziale gminy Rzeczyca na sołectwa. Zaprezentowano wskaźniki obrazujące zjawiska negatywne zdiagnozowane w sferze społecznej. Przedstawiono wartości referencyjne dla gminy oraz wartości wskaźników dla poszczególnych sołectw. Kolorem pomarańczowym oznaczono wartości wskaźników mniej korzystne względem wartości referencyjnych dla gminy oraz odpowiadające im nazwy obszarów, wskazując obszary koncentracji danego zjawiska negatywnego.

Zjawisko negatywne → starzenie się społeczeństwa

Wskaźnik → udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem w 2024 r. [%]

W 2024 roku w całej gminie liczba ludności wynosiła 4556 osób, z czego 822 stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym, co odpowiada wskaźnikowi na poziomie 18,04%. Najwyższy udział ludności w wieku przedprodukcyjnym odnotowano w sołectwie Łęg, gdzie wskaźnik wyniósł 23,81%. Wysokie wartości występowały również w sołectwach Lubocz (22,18%) oraz Kanice (22,06%), co wskazuje na stosunkowo duży udział dzieci i młodzieży w strukturze ludności tych sołectw. Stosunkowo wysoki wskaźnik odnotowano także w Bartoszówce (21,60%) oraz Glinie (20,27%). W części sołectw udział ludności w wieku przedprodukcyjnym był zbliżony do wartości referencyjnej dla całej gminy. Do tej grupy należą między innymi sołectwa: Sadykierz (19,92%), Zawady (19,67%), Jeziorzec (19,59%) oraz Bobrowiec (18,56%). Najniższy udział ludności w wieku przedprodukcyjnym wystąpił w sołectwie Roszkowa Wola, gdzie wskaźnik wyniósł 10,19%. Niski poziom odnotowano również w sołectwach Kawęczyn (11,34%) oraz Gustawów (13,04%), co może wskazywać na mniejszą liczbę dzieci i młodzieży w strukturze demograficznej tych sołectw. Podsumowując, udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w gminie Rzeczyca jest zróżnicowany przestrzennie. Najwyższe wartości występują w kilku sołectwach o stosunkowo młodszej strukturze demograficznej, natomiast w niektórych mniejszych sołectwach udział tej grupy wiekowej jest wyraźnie niższy.

Tabela 13 Udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem w 2024 r. [%]

Obszar	Liczba ludności ogółem	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym	Wskaźnik [%]
Gmina Rzeczyca	4556	822	18,04¹
Bartoszówka	213	46	21,60
Bobrowiec	194	36	18,56
Brzeg	115	20	17,39
Brzozów	188	32	17,02
Glina	148	30	20,27

¹ Wartość referencyjna dla gminy Rzeczyca.

Obszar	Liczba ludności ogółem	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym	Wskaźnik [%]
Gmina Rzeczyca	4556	822	18,04¹
Grotowice	209	34	16,27
Gustawów	69	9	13,04
Jeziorzec	97	19	19,59
Kanice	281	62	22,06
Kawęczyn	97	11	11,34
Lubocz	284	63	22,18
Łęg	147	35	23,81
Roszkowa Wola	265	27	10,19
Rzeczyca	690	106	15,36
Rzeczyca Nowa	819	148	18,07
Sadykierz	497	99	19,92
Wiechnowice	121	21	17,36
Zawady	122	24	19,67

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rzeczycu

Zjawisko negatywne → starzenie się społeczeństwa

Wskaźnik → udział liczby ludności w wieku produkcyjnym w liczbie ludności ogółem w 2024 r. [%]

W 2024 roku w całej gminie liczba ludności wynosiła 4556 osób, z czego 2666 stanowiły osoby w wieku produkcyjnym. Oznacza to, że udział tej grupy w strukturze ludności wynosił 58,52%. Najwyższy udział ludności w wieku produkcyjnym odnotowano w sołectwie Roszkowa Wola, gdzie wskaźnik osiągnął poziom 66,04%. Wysokie wartości występowały również w sołectwach Gustawów (62,32%), Wiechnowice (61,98%) oraz Rzeczyca (61,30%). Stosunkowo wysoki udział tej grupy mieszkańców odnotowano także w Brzegu (60,00%), Brzozowie (60,11%) oraz Kawęczynie (60,82%). W części sołectw udział ludności w wieku produkcyjnym był zbliżony do średniej dla całej gminy. Do tej grupy należą między innymi: Rzeczyca Nowa (57,39%), Grotowice (56,94%), Jeziorzec (56,70%) oraz Bobrowiec (57,73%). Najniższy udział ludności w wieku produkcyjnym odnotowano w sołectwie Lubocz, gdzie wskaźnik wyniósł 52,46%. Relatywnie niski poziom występował również w sołectwach: Łęg (53,06%), Zawady (54,92%) oraz Bartoszkówka (54,93%). Podsumowując, udział ludności w wieku produkcyjnym w gminie Rzeczyca jest stosunkowo wysoki i przekracza połowę ogólnej liczby mieszkańców. Wartości wskaźnika różnią się jednak pomiędzy poszczególnymi sołectwami, co wskazuje na zróżnicowanie struktury demograficznej w obrębie gminy. Najwyższy udział tej grupy ludności występuje w sołectwach o większym udziale osób aktywnych zawodowo, natomiast w części sołectw wskaźnik ten jest nieco niższy.

Tabela 14 Udział liczby ludności w wieku produkcyjnym w liczbie ludności ogółem w 2024 r. [%]

Obszar	Liczba ludności ogółem	Liczba ludności w wieku produkcyjnym	Wskaźnik [%]
Gmina Rzeczyca	4556	2666	58,52²
Bartoszkówka	213	117	54,93
Bobrowiec	194	112	57,73
Brzeg	115	69	60,00
Brzozów	188	113	60,11
Glina	148	85	57,43
Grotowice	209	119	56,94
Gustawów	69	43	62,32
Jeziorzec	97	55	56,70
Kanice	281	166	59,07
Kawęczyn	97	59	60,82
Lubocz	284	149	52,46
Łęg	147	78	53,06
Roszkowa Wola	265	175	66,04
Rzeczyca	690	423	61,30

² Wartość referencyjna dla gminy Rzeczyca.

Obszar	Liczba ludności ogółem	Liczba ludności w wieku produkcyjnym	Wskaźnik [%]
Gmina Rzeczyca	4556	2666	58,52²
Rzeczyca Nowa	819	470	57,39
Sadykierz	497	291	58,55
Wiechnowice	121	75	61,98
Zawady	122	67	54,92

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rzeczycu

Zjawisko negatywne → starzenie się społeczeństwa

Wskaźnik → udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem w 2024 r. [%]

W 2024 roku liczba mieszkańców gminy wynosiła 4556 osób, z czego 1068 stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym. Oznacza to, że udział tej grupy w strukturze ludności gminy wyniósł 23,44%. Najwyższy udział ludności w wieku poprodukcyjnym odnotowano w sołectwie Kawęczyn, gdzie wskaźnik osiągnął poziom 27,84%. Wysokie wartości występowały również w sołectwach: Grotowice (26,79%), Zawady (25,41%) oraz Lubocz (25,35%). Wskazuje to na stosunkowo duży udział osób starszych w strukturze ludności tych sołectw. W części sołectw udział ludności w wieku poprodukcyjnym był zbliżony do średniej dla całej gminy. Do tej grupy należą między innymi: Rzeczyca Nowa (23,93%), Roszkowa Wola (23,77%), Jeziorzec (23,71%) oraz Bartoszkówka (23,47%). Najniższy udział ludności w wieku poprodukcyjnym odnotowano w sołectwie Kanice, gdzie wskaźnik wyniósł 18,86%. Relatywnie niski poziom występował także w sołectwach: Wiechnowice (20,66%), Głina (22,30%) oraz Brzeg (22,61%). Podsumowując, udział ludności w wieku poprodukcyjnym w gminie Rzeczyca jest stosunkowo wysoki i wynosi ponad jedną piątą ogólnej liczby mieszkańców. Wskaźnik ten jest jednak zróżnicowany pomiędzy poszczególnymi sołectwami, co wskazuje na różnice w strukturze demograficznej. W poszczególnych sołectwach obserwuje się wyraźnie większy udział osób starszych, co może świadczyć o procesie starzenia się lokalnej społeczności.

Tabela 15 Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem w 2024 r. [%]

Obszar	Liczba ludności ogółem	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	Wskaźnik [%]
Gmina Rzeczyca	4556	1068	23,44³
Bartoszkówka	213	50	23,47
Bobrowiec	194	46	23,71
Brzeg	115	26	22,61
Brzozów	188	43	22,87
Głina	148	33	22,30
Grotowice	209	56	26,79
Gustawów	69	17	24,64
Jeziorzec	97	23	23,71
Kanice	281	53	18,86
Kawęczyn	97	27	27,84
Lubocz	284	72	25,35
Łęg	147	34	23,13
Roszkowa Wola	265	63	23,77
Rzeczyca	690	166	24,06
Rzeczyca Nowa	819	196	23,93
Sadykierz	497	107	21,53
Wiechnowice	121	25	20,66
Zawady	122	31	25,41

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rzeczycu

³ Wartość referencyjna dla gminy Rzeczyca.

Zjawisko negatywne → konieczność korzystania z pomocy społecznej**Wskaźnik** → udział liczby mieszkańców korzystających ze wsparcia pomocy społecznej w liczbie mieszkańców ogółem w 2024 r. [%]

W 2024 roku w gminie mieszkało 4556 osób, z czego 139 korzystało z pomocy społecznej, co stanowiło 3,05% ogólnej liczby mieszkańców. Najwyższy udział osób korzystających z pomocy społecznej odnotowano w sołectwie Grotowice, gdzie wskaźnik wyniósł 7,66%. Wysokie wartości występowały również w sołectwach Łęg (6,80%) oraz Lubocz (6,34%). Stosunkowo wysoki udział beneficjentów pomocy społecznej odnotowano także w Bobrowcu (5,67%) oraz Kawęczynie (5,15%). W części sołectw udział osób korzystających z pomocy społecznej był zbliżony do średniej dla całej gminy. Do tej grupy należą między innymi: Jeziorzec (3,09%), Brzeg (2,61%), Rzeczyca (2,32%) oraz Roszkowa Wola (2,26%). Najniższy udział mieszkańców korzystających z pomocy społecznej odnotowano w sołectwie Sadykierz, gdzie wskaźnik wyniósł 1,01%. Niskie wartości występowały również w sołectwach: Zawady (1,64%), Wiechnowice (1,65%) oraz Kanice (1,78%). Udział mieszkańców korzystających z pomocy społecznej w gminie Rzeczyca jest stosunkowo niewielki i wynosi nieco ponad 3% ogólnej liczby ludności. Wskaźnik ten jest jednak zróżnicowany pomiędzy poszczególnymi sołectwami, co wskazuje na lokalne różnice w sytuacji społeczno-ekonomicznej mieszkańców.

Tabela 16 Udział liczby mieszkańców korzystających ze wsparcia pomocy społecznej w liczbie mieszkańców ogółem w 2024 r. [%]

Obszar	Liczba ludności ogółem	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej ogółem	Wskaźnik [%]
Gmina Rzeczyca	4556	139	3,05⁴
Bartoszkówka	213	10	4,69
Bobrowiec	194	11	5,67
Brzeg	115	3	2,61
Brzozów	188	4	2,13
Glina	148	3	2,03
Grotowice	209	16	7,66
Gustawów	69	3	4,35
Jeziorzec	97	3	3,09
Kanice	281	5	1,78
Kawęczyn	97	5	5,15
Lubocz	284	18	6,34
Łęg	147	10	6,80
Roszkowa Wola	265	6	2,26
Rzeczyca	690	16	2,32
Rzeczyca Nowa	819	17	2,08
Sadykierz	497	5	1,01
Wiechnowice	121	2	1,65
Zawady	122	2	1,64

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rzeczycy

Zjawisko negatywne → bezrobocie**Wskaźnik** → udział liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2024 r. [%]

W 2024 roku w gminie było 2666 osób w wieku produkcyjnym, z czego 92 osoby pozostawały zarejestrowane jako bezrobotne. Oznacza to, że wskaźnik bezrobocia wynosił 3,45%. Najwyższy udział osób bezrobotnych odnotowano w sołectwie Zawady, gdzie wskaźnik osiągnął poziom 7,46%. Wysokie wartości występowały również w sołectwach: Kawęczyn (6,78%), Rzeczyca (4,26%), Grotowice (4,20%) oraz Lubocz (4,03%). Wskazuje to na relatywnie większą skalę problemu bezrobocia w tych sołectwach. W części sołectw wskaźnik bezrobocia był zbliżony do średniej dla całej gminy. Dotyczy to między

⁴ Wartość referencyjna dla gminy Rzeczyca.

innymi sołectw: Roszkowa Wola (3,43%), Rzeczyca Nowa (3,62%), Głina (3,53%) oraz Kanice (3,01%). Najniższy udział osób bezrobotnych odnotowano w sołectwach Bartoszkówka (1,71%) oraz Jeziorzec (1,82%). Niski poziom wskaźnika występował także w sołectwach Sadykierz (2,06%), Gustawów (2,33%) oraz Łęg (2,56%). Bezrobocie pozostaje ważnym wyzwaniem społecznym i gospodarczym, ponieważ wpływa na sytuację materialną mieszkańców, poziom życia rodzin oraz możliwości rozwoju lokalnej społeczności. Nawet przy relatywnie niskim wskaźniku bezrobocia konieczne jest podejmowanie działań wspierających aktywizację zawodową oraz tworzenie nowych miejsc pracy na terenie gminy. Ponadto, przeprowadzona analiza wskazuje na obszary o większym natężeniu zjawiska.

Tabela 17 Udział liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2024 r. [%]

Obszar	Liczba ludności w wieku produkcyjnym	Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych ogółem	Wskaźnik [%]
Gmina Rzeczyca	2666	92	3,45⁵
Bartoszkówka	117	2	1,71
Bobrowiec	112	3	2,68
Brzeg	69	2	2,90
Brzozów	113	3	2,65
Głina	85	3	3,53
Grotowice	119	5	4,20
Gustawów	43	1	2,33
Jeziorzec	55	1	1,82
Kanice	166	5	3,01
Kawęczyn	59	4	6,78
Lubocz	149	6	4,03
Łęg	78	2	2,56
Roszkowa Wola	175	6	3,43
Rzeczyca	423	18	4,26
Rzeczyca Nowa	470	17	3,62
Sadykierz	291	6	2,06
Wiechnowice	75	3	4,00
Zawady	67	5	7,46

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rzeczycy oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Tomaszowie Mazowieckim

Zjawisko negatywne → przemoc w rodzinie

Wskaźnik → liczba funkcjonujących Procedur Niebieskiej Karty w stosunku do liczby ludności ogółem na danym obszarze w 2024 r. [%]

Poniżej przedstawiono wskaźnik obrazujący liczbę funkcjonujących Procedur Niebieskiej Karty w stosunku do liczby ludności na danym obszarze. Wartość referencyjna dla gminy wyniosła 0,15%. Procedury związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie występowały w kilku sołectwach. Najwyższy wskaźnik odnotowano w sołectwie Brzozów, gdzie wyniósł on 0,53%. Wysokie wartości wystąpiły także w sołectwach Grotowice (0,48%) oraz Sadykierz (0,40%). W sołectwie Kanice wskaźnik ten wyniósł 0,36%, natomiast w sołectwie Rzeczyca 0,29%. Liczba procedur „Niebieskiej Karty” w gminie Rzeczyca w 2024 roku była niewielka i dotyczyła kilku sołectw. Nie oznacza to jednak braku problemu przemocy domowej, ponieważ zjawisko to często pozostaje ukryte i nie zawsze jest zgłaszane odpowiednim instytucjom. Dlatego ważne jest prowadzenie działań profilaktycznych, edukacyjnych oraz wspierających osoby doświadczające przemoc.

⁵ Wartość referencyjna dla gminy Rzeczyca.

Tabela 18 Liczba funkcjonujących Procedur Niebieskiej Karty w stosunku do liczby ludności ogółem na danym obszarze w 2024 r. [%]

Obszar	Liczba ludności ogółem	Liczba funkcjonujących Procedur Niebieskiej Karty	Wskaźnik [%]
Gmina Rzeczyca	4556	7	0,15⁶
Bartoszkówka	213	0	Brak
Bobrowiec	194	0	Brak
Brzeg	115	0	Brak
Brzozów	188	1	0,53
Glina	148	0	Brak
Grotowice	209	1	0,48
Gustawów	69	0	Brak
Jeziorzec	97	0	Brak
Kanice	281	1	0,36
Kawęczyn	97	0	Brak
Lubocz	284	0	Brak
Łęg	147	0	Brak
Roszkowa Wola	265	0	Brak
Rzeczyca	690	2	0,29
Rzeczyca Nowa	819	0	Brak
Sadykierz	497	2	0,40
Wiechnowice	121	0	Brak
Zawady	122	0	Brak

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rzeczycy

Zjawisko negatywne → przestępczość

Wskaźnik → udział liczby zarejestrowanych czynów karalnych w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2024 r. [%]

Przestępczość wywiera znaczący i wieloaspektowy wpływ na rozwój społeczny, ponieważ oddziałuje nie tylko na poziom bezpieczeństwa mieszkańców, ale również na relacje międzyludzkie, zaangażowanie obywatelskie oraz ogólną jakość życia. Nawet relatywnie niewielka skala przestępczości może powodować wzrost poczucia zagrożenia wśród mieszkańców, co często prowadzi do ograniczania aktywności w przestrzeni publicznej, a także do rezygnacji z uczestnictwa w wydarzeniach lokalnych czy inicjatywach społecznych. Brak poczucia bezpieczeństwa osłabia fundamenty sprzyjające integracji społecznej oraz budowaniu więzi między mieszkańcami. W konsekwencji może to prowadzić do spadku poziomu zaufania społecznego, które jest jednym z kluczowych elementów rozwoju społeczeństwa obywatelskiego. Występowanie zjawisk przestępczych w środowisku lokalnym zwiększa również ryzyko utrwalania negatywnych wzorców zachowań, utrudnia prawidłowy proces socjalizacji, a w niektórych przypadkach może sprzyjać wykluczeniu społecznemu lub edukacyjnemu. Dodatkowo przestępczość wpływa na wygląd i funkcjonowanie przestrzeni publicznej, między innymi poprzez akty wandalizmu czy dewastację mienia, co generuje dodatkowe koszty związane z utrzymaniem infrastruktury. Zjawiska te obniżają także atrakcyjność miejsca zamieszkania, co w dłuższej perspektywie może przyczyniać się do odpływu mieszkańców oraz pogłębiania procesów depopulacyjnych.

Tabela przedstawia udział liczby zarejestrowanych czynów karalnych w ogólnej liczbie mieszkańców gminy Rzeczyca w 2024 roku z podziałem na poszczególne sołectwa. Z danych wynika, że w gminie liczącej 4556 mieszkańców odnotowano łącznie 44 czyny karalne, co odpowiada wskaźnikowi na poziomie 0,97% w stosunku do liczby ludności. Najwyższy wskaźnik zarejestrowanych czynów karalnych odnotowano w sołectwie Brzeg (2,61%). Stosunkowo wysokie wartości występowały również w sołectwach: Rzeczyca (1,59%), Grotowice (1,44%) oraz Kanice (1,42%). Wskaźnik przekraczający 1% odnotowano także w sołectwach: Rzeczyca Nowa (1,22%), Lubocz (1,06%) oraz Sadykierz (1,01%).

⁶ Wartość referencyjna dla gminy Rzeczyca.

W części sołectw liczba czynów karalnych była niewielka, a wskaźniki utrzymywały się poniżej 1%. W kilku sołectwach nie odnotowano żadnych zarejestrowanych czynów karalnych w analizowanym roku. Poziom przestępczości w gminie Rzeczyca jest stosunkowo niski, jednak zjawisko to pozostaje istotnym problemem społecznym wymagającym stałego monitorowania. Nawet pojedyncze przypadki czynów karalnych mogą wpływać na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców oraz jakość życia w społeczności lokalnej, dlatego ważne jest podejmowanie działań profilaktycznych oraz wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo publiczne.

Tabela 19 Udział liczby zarejestrowanych czynów karalnych w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2024 r. [%]

Obszar	Liczba ludności ogółem	Liczba zarejestrowanych czynów karalnych	Wskaźnik [%]
Gmina Rzeczyca	4556	44	0,97⁷
Bartoszkówka	213	0	Brak
Bobrowiec	194	1	0,52
Brzeg	115	3	2,61
Brzozów	188	1	0,53
Glina	148	1	0,68
Grotowice	209	3	1,44
Gustawów	69	0	Brak
Jeziorzec	97	0	Brak
Kanice	281	4	1,42
Kawęczyn	97	0	Brak
Lubocz	284	3	1,06
Łęg	147	0	Brak
Roszkowa Wola	265	1	0,38
Rzeczyca	690	11	1,59
Rzeczyca Nowa	819	10	1,22
Sadykierz	497	5	1,01
Wiechnowice	121	0	Brak
Zawady	122	1	0,82

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rzeczycy

Podsumowanie

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie dotychczasowej analizy, prezentując zjawiska negatywne występujące na obszarze gminy Rzeczyca w sferze społecznej. Przedstawiono wartości wskaźników dla opisywanych zjawisk negatywnych i analogicznie jak w tabelach wyżej, kolorem pomarańczowym oznaczono wartości wskaźników mniej korzystne względem wartości referencyjnej dla gminy. Dla każdego sołectwa podsumowano liczbę wartości wskaźników mniej korzystnych od wartości referencyjnej dla gminy (oznaczonych kolorem pomarańczowym) i wpisano ją do ostatniej kolumny. Następnie obliczono z nich średnią dla gminy (3,11), różowym polem oznaczono wartości od niej wyższe. W ten sposób wyłoniono obszar koncentracji występowania zjawisk negatywnych w sferze społecznej – są to sołectwa oznaczone kolorem różowym: Grotowice, Kawęczyn, Lubocz, Rzeczyca oraz Rzeczyca Nowa.

⁷ Wartość referencyjna dla gminy Rzeczyca.

Tabela 20 Podsumowanie występowania zjawisk negatywnych w sferze społecznej w gminie Rzeczyca

Obszar	zjawiska negatywne w sferze społecznej							liczba wskaźników o wartościach mniej korzystnych względem wartości referencyjnej dla gminy = 56
	starzenie się społeczeństwa			konieczność korzystania z pomocy społecznej	bezrobocie	przemoc w rodzinie	przestępczość	
	wskaźniki [%]							
	udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem w 2024 r.	udział liczby ludności w wieku produkcyjnym w liczbie ludności ogółem w 2024 r.	udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem w 2024 r.	udział liczby mieszkańców korzystających ze wsparcia pomocy społecznej w liczbie mieszkańców ogółem w 2024 r.	udział liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2024 r.	liczba funkcjonujących Procedur Niebieskiej Karty w stosunku do liczby ludności ogółem na danym obszarze w 2024 r.	udział liczby zarejestrowanych czynów karalnych w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2024 r.	
Gmina Rzeczyca⁸	18,04	58,52	23,44	3,05	3,45	0,15	0,97	3,11
Bartoszkówka	21,60	54,93	23,47	4,69	1,71	Brak	Brak	3
Bobrowiec	18,56	57,73	23,71	5,67	2,68	Brak	0,52	3
Brzeg	17,39	60,00	22,61	2,61	2,90	Brak	2,61	2
Brzozów	17,02	60,11	22,87	2,13	2,65	0,53	0,53	2
Glina	20,27	57,43	22,30	2,03	3,53	Brak	0,68	2
Grotowice	16,27	56,94	26,79	7,66	4,20	0,48	1,44	7
Gustawów	13,04	62,32	24,64	4,35	2,33	Brak	Brak	3
Jeziorzec	19,59	56,70	23,71	3,09	1,82	Brak	Brak	3
Kanice	22,06	59,07	18,86	1,78	3,01	0,36	1,42	2
Kawęczyn	11,34	60,82	27,84	5,15	6,78	Brak	Brak	4
Lubocz	22,18	52,46	25,35	6,34	4,03	Brak	1,06	5
Łęg	23,81	53,06	23,13	6,80	2,56	Brak	Brak	2
Roszkowa Wola	10,19	66,04	23,77	2,26	3,43	Brak	0,38	2
Rzeczyca	15,36	61,30	24,06	2,32	4,26	0,29	1,59	5
Rzeczyca Nowa	18,07	57,39	23,93	2,08	3,62	Brak	1,22	4
Sadykierz	19,92	58,55	21,53	1,01	2,06	0,40	1,01	2
Wiechnowice	17,36	61,98	20,66	1,65	4,00	Brak	Brak	2
Zawady	19,67	54,92	25,41	1,64	7,46	Brak	0,82	3

Źródło: Opracowanie własne

⁸ Wartości referencyjne

Na obszarze koncentracji występowania zjawisk negatywnych, czyli w sołectwach: Grotowice, Kawęczyn, Lubocz, Rzeczyca oraz Rzeczyca Nowa odnotowano występowanie więcej niż trzech zjawisk negatywnych w sferze społecznej (średnia dla gminy Rzeczyca wyniosła 3,11). Im wyższa wartość w ostatniej kolumnie podsumowującej liczbę zjawisk negatywnych o wartościach wskaźników mniej korzystnych względem wartości referencyjnej dla gminy, tym większa koncentracja problemów społecznych na danym obszarze. Analiza na poziomie sołectw pokazuje duże zróżnicowanie sytuacji społecznej.

Dla całej gminy Rzeczyca udział ludności w wieku produkcyjnym wynosi 58,52%, natomiast osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowią 18,04%, a poprodukcyjnym 23,44%. Z pomocy społecznej korzysta 3,05% mieszkańców, stopa bezrobocia wśród osób w wieku produkcyjnym wynosi 3,45%, liczba procedur Niebieskiej Karty wynosi 0,15 w relacji do liczby ludności, natomiast liczba czynów karalnych 0,97.

Szczególną uwagę należy zwrócić na sołectwa, w których liczba niekorzystnych wskaźników przekracza 3. Oznacza to większe nagromadzenie problemów społecznych niż przeciętnie w gminie.

Najtrudniejsza sytuacja występuje w sołectwie Grotowice, gdzie odnotowano 7 niekorzystnych wskaźników. Występuje tam bardzo wysoki udział mieszkańców korzystających z pomocy społecznej (7,66%), wysoki poziom bezrobocia (4,20%), a także stosunkowo duża liczba przypadków przemocy w rodzinie (0,48) oraz przestępczości (1,44). Wskazuje to na skumulowanie problemów społeczno-ekonomicznych, które mogą wynikać z trudniejszej sytuacji materialnej mieszkańców, ograniczonego dostępu do rynku pracy oraz potencjalnych problemów społecznych w rodzinach.

Kolejnym obszarem o wysokim natężeniu problemów jest Lubocz, gdzie liczba niekorzystnych wskaźników wynosi 5. W sołectwie tym zauważalny jest wysoki udział mieszkańców korzystających z pomocy społecznej (6,34%) oraz stosunkowo wysoki poziom bezrobocia (4,03%). Występuje tam również wyższa niż przeciętna liczba czynów karalnych (1,06). Może to wskazywać na problemy związane z sytuacją ekonomiczną mieszkańców oraz ograniczoną aktywnością zawodową.

Podobny poziom zagrożeń społecznych występuje w Rzeczycy, gdzie również odnotowano 5 niekorzystnych wskaźników. W sołectwie tym stosunkowo wysoki jest poziom bezrobocia (4,26%) oraz liczba czynów karalnych (1,59). Dodatkowo widoczny jest udział procedur Niebieskiej Karty (0,29), co może wskazywać na występowanie problemów związanych z przemocą domową.

Do grupy obszarów zagrożonych należy także Kawęczyn, gdzie liczba niekorzystnych wskaźników wynosi 4. Wyróżnia się on szczególnie wysokim poziomem bezrobocia (6,78%) oraz znacznym udziałem mieszkańców w wieku poprodukcyjnym (27,84%), co może świadczyć o postępującym procesie starzenia się społeczeństwa oraz ograniczonej aktywności zawodowej ludności.

Podobna sytuacja występuje w Rzeczycy Nowej (4 wskaźniki), gdzie obserwuje się podwyższony poziom bezrobocia (3,62%) oraz relatywnie wysoki poziom przestępczości (1,22). Może to wskazywać na konieczność wzmacniania działań społecznych i profilaktycznych na tym obszarze.

Podsumowując, analiza tabeli wskazuje, że największa koncentracja problemów społecznych w gminie Rzeczyca występuje w sołectwach Grotowice, Lubocz, Rzeczyca, Kawęczyn oraz Rzeczyca Nowa. Problemy te dotyczą przede wszystkim bezrobocia, korzystania z pomocy społecznej, przestępczości oraz przemocy w rodzinie, a w niektórych sołectwach również niekorzystnej struktury demograficznej (starzenia się ludności). Wskazuje to na potrzebę kierowania działań społecznych i rozwojowych właśnie do tych obszarów, w celu ograniczenia skali zjawisk negatywnych oraz poprawy jakości życia mieszkańców. W dłuższej perspektywie połączenie depopulacji, starzenia się ludności, nierówności społecznych, bezrobocia, przestępczości oraz przemocy domowej może prowadzić do osłabienia funkcji społecznych i gospodarczych gminy, zmniejszenia atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej oraz wzrostu kosztów świadczenia usług publicznych, zwłaszcza w zakresie opieki społecznej i zdrowotnej.

3. Sfera gospodarcza

Analiza gospodarcza ma określić obszary gminy o niskim stopniu przedsiębiorczości oraz słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw.

ROLNICTWO

Gmina Rzeczyca jest gminą o charakterze rolniczym, co potwierdza fakt, iż w ogólnej strukturze terenów gminy dominują grunty rolne, stanowiące 78% ogólnej powierzchni gminy. Sektor rolniczy stanowi obecnie jedną z głównych funkcji w strukturze gospodarczej gminy. Przeważają małe i średnie gospodarstwa rolne, zajmujące się głównie uprawą ziemi oraz hodowlą. Według wyników Powszechnego Spisu Rolnego przeprowadzonego w 2020, na terenie gminy znajdowało się 837 gospodarstw rolnych. W gminie obserwuje się duże rozdrobnienie gospodarstw. Najliczniej występują gospodarstwa mieszczące się w grupie obszarowej 5 – 10 ha (38,47%). Zaledwie 10,99% zajmują gospodarstwa o areale powyżej 15 ha.

Tabela 21 Powierzchnia gospodarstw rolnych wg grup obszarowych użytków rolnych

Ogółem	do 1 ha włącznie	powyżej 1 ha razem	1 – 5 ha	5 – 10 ha	10 – 15 ha	powyżej 15 ha
837	10	827	298	322	115	92
100%	1,19%	98,81%	35,60%	38,47%	13,74%	10,99%

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, Bank Danych Lokalnych (opracowanie własne)

Jedynie 13,74% gospodarstw to gospodarstwa rolne o powierzchni powyżej 10 ha, co umożliwiłoby zapewnienie akceptowalnych warunków życia jego użytkownikom. Bardzo duży odsetek gospodarstw rolnych na terenie gminy Rzeczyca stanowią gospodarstwa o powierzchni 1-5 ha, bo aż 35,60%, co jest czynnikiem negatywnie wpływającym na rozwój rolnictwa. Jest to zjawisko odbiegające od standardów europejskich.

PODMIOTY GOSPODARCZE

Analiza gospodarcza ma określić obszary gminy o niskim stopniu przedsiębiorczości oraz słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw. W latach 2019 – 2024 zmiany w liczbie podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON wg Sekcji PKD 2007 w poszczególnych sekcjach, kształtowały się łagodnie, nie odnotowano spektakularnych wzrostów oraz spadków. Największe zmiany w różnicy liczby podmiotów w roku 2024 w stosunku do 2019 to:

- Zwiększenie liczby podmiotów w sekcji F - Budownictwo – o 35 podmiotów;
- Zwiększenie liczby podmiotów w sekcji S i T - Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby – o 15 podmiotów;
- Zwiększenie Liczby podmiotów w sekcji Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna – 10 podmiotów
- Zmniejszenie liczby podmiotów w sekcji B - Górnictwo i wydobywanie – o 1 podmiot;
- Zmniejszenie liczby podmiotów w sekcji O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne – o 1 podmiot.

Tabela 22 Podmioty gospodarki narodowej w gminie Rzeczyca wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007 w latach 2019 - 2024 (stan w dniu 31.XII)

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon wg sekcji PKD 2007 (stan w dniu 31.XII)	Wartości w latach							saldo	Saldo w %
	2019	2020	2021	2022	2023	2024			
1. Sekcja A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	16	16	18	18	17	19	3	18,75	
2. Sekcja B - Górnictwo i wydobywanie	4	4	3	3	3	3	-1	-25,00	
3. Sekcja C - Przetwórstwo przemysłowe	26	27	24	31	30	32	6	23,08	

Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru Regon wg sekcji PKD 2007 (stan w dniu 31.XII)		Wartości w latach							
		2019	2020	2021	2022	2023	2024	saldo	Saldo w %
4.	Sekcja D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	1	2	2	2	3	2	200,00
5.	Sekcja E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	1	1	1	1	1	1	0	0,00
6.	Sekcja F - Budownictwo	53	64	67	78	82	88	35	66,04
7.	Sekcja G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	54	51	55	56	59	55	1	1,85
8.	Sekcja H - Transport i gospodarka magazynowa	22	24	22	26	26	26	4	18,18
9.	Sekcja I - Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	4	3	3	3	4	4	0	0,00
10.	Sekcja J - Informacja i komunikacja	0	0	2	3	2	3	3	1,00
11.	Sekcja K - Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5	5	6	6	6	8	3	60,00
12.	Sekcja L - Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	4	4	4	4	4	4	0	0,00
13.	Sekcja M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	11	10	12	18	17	21	10	90,91
14.	Sekcja N - Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	8	9	12	13	16	16	8	100,00
15.	Sekcja O - Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	10	10	10	9	9	9	-1	-10,00
16.	Sekcja P - Edukacja	4	5	5	5	7	8	4	100,00
17.	Sekcja Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	4	4	6	7	6	6	2	50,00
18.	Sekcja R - Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	7	7	6	7	7	9	2	28,57
19.	Sekcja S i T - Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby	14	14	18	19	24	29	15	107,14
Ogółem		248	259	276	309	322	344	96	38,71

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych)

W 2024 roku najliczniejszy udział mają podmioty zaklasyfikowane do Sekcji:

- F: Budownictwo: 25,58%;
- G: Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych: 15,99%;
- C: Przetwórstwo przemysłowe: 9,30%.
- S i T: Pozostała działalność usługowa oraz Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników; gospodarstwa domowe produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby: 8,43%;
- H: Transport i gospodarka magazynowa: 7,56%;
- M: Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna: 6,10%;
- A - Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo: 5,52%;

Gospodarka gminna opiera się głównie na działalności budowlanej, handlu (naprawy), przetwórstwie przemysłowym oraz transporcie. W następnej kolejności funkcjonuje pozostała działalność usługowa, rolnictwo i działalność profesjonalna, naukowa i techniczna. Gmina zapewnia mieszkańcom podstawowe usługi społeczne i finansowe – na terenie gminy funkcjonują placówki opieki zdrowotnej i pomocy społecznej, oświaty i edukacji, kultury, komunikacji oraz podstawowej infrastruktury komunalnej.

Tak jak w całym kraju, w strukturze podmiotów dominuje sektor prywatny - w 2024 roku odnotowano 344 podmioty gospodarcze, w tym 338 z sektora prywatnego, w tym 271 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Udział sektora prywatnego stanowi zatem 98,26% ogółu podmiotów w gminie, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarcza stanowią 78,78% ogółu. Sektor publiczny reprezentowany jest zaś przez Urząd Gminy w Rzeczyca, jednostki oświatowe oraz instytucje kultury.

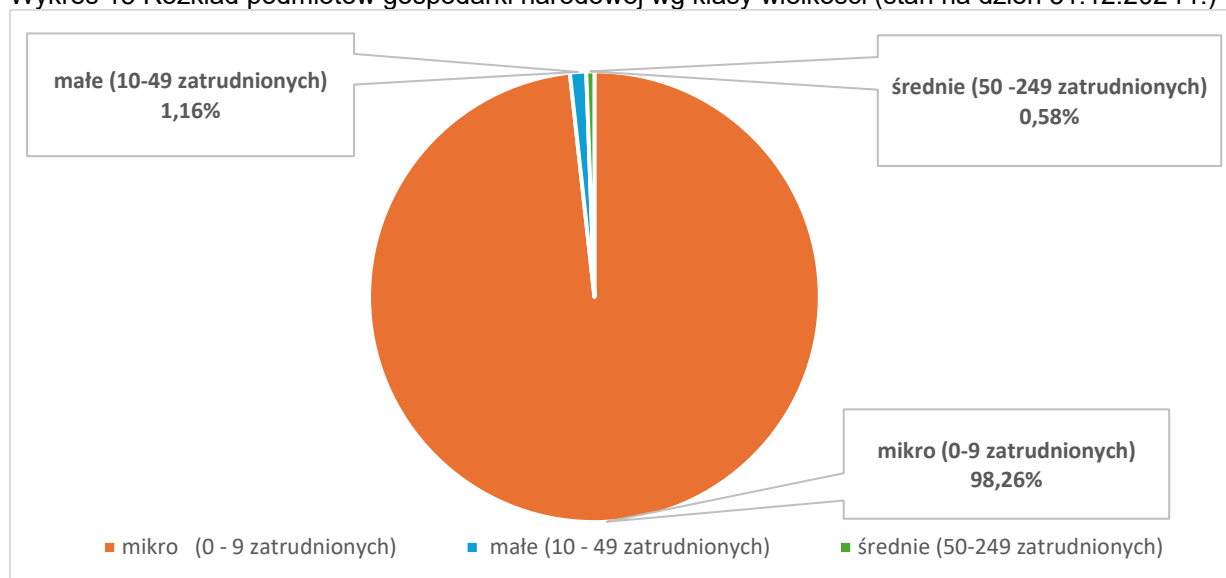
Tabela 23 Podmioty gospodarki narodowej w Gminie Rzeczyca w latach 2019 - 2024, (stan w dniu 31.XII)

Podmioty wg sektorów własnościowych		2019	2020	2021	2022	2023	2024
1.	podmioty gospodarki narodowej ogółem	248	259	276	309	322	344
2.	sektor publiczny - ogółem	6	6	6	6	6	6
	państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	3	3	3	3	3	3
	przedsiębiorstwa państwowe	0	0	0	0	0	0
	spółki handlowe	0	0	0	0	0	0
	spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0	0	0	0	0	0
3.	sektor prywatny - ogółem	242	253	270	303	315	338
	osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	195	205	221	251	257	271
	spółki handlowe	11	12	12	15	18	23
	spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego	0	0	0	0	1	1
	spółdzielnie	4	4	4	4	3	4
	fundacje	1	1	1	1	1	1
	fundacje rodzinne	-	-	-	-	0	1
	stowarzyszenia i organizacje społeczne	14	14	14	14	14	15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych)

W strukturze działalności gospodarczej przeważają firmy małe, w większości są to firmy rodzinne, prowadzące działalność na własny rachunek, w różnych gałęziach usług. Spośród wszystkich podmiotów gospodarczych prowadzących działalność na terenie gminy, najwięcej podmiotów zatrudniało do 9 osób, na koniec 2024 roku było 338 takich podmiotów (98,26%). Drugą pod względem liczebności grupę stanowiły podmioty zatrudniające od 10 do 49 osób – 4 podmioty (1,16%). Kolejną grupę stanowiły podmioty zatrudniające od 50 do 249 pracowników. Na koniec 2024 roku na terenie gminy funkcjonowały 2 takie podmioty (0,58%). Na terenie gminy nie odnotowano firm zatrudniających powyżej 250 osób.

Wykres 13 Rozkład podmiotów gospodarki narodowej wg klasy wielkości (stan na dzień 31.12.2024 r.)

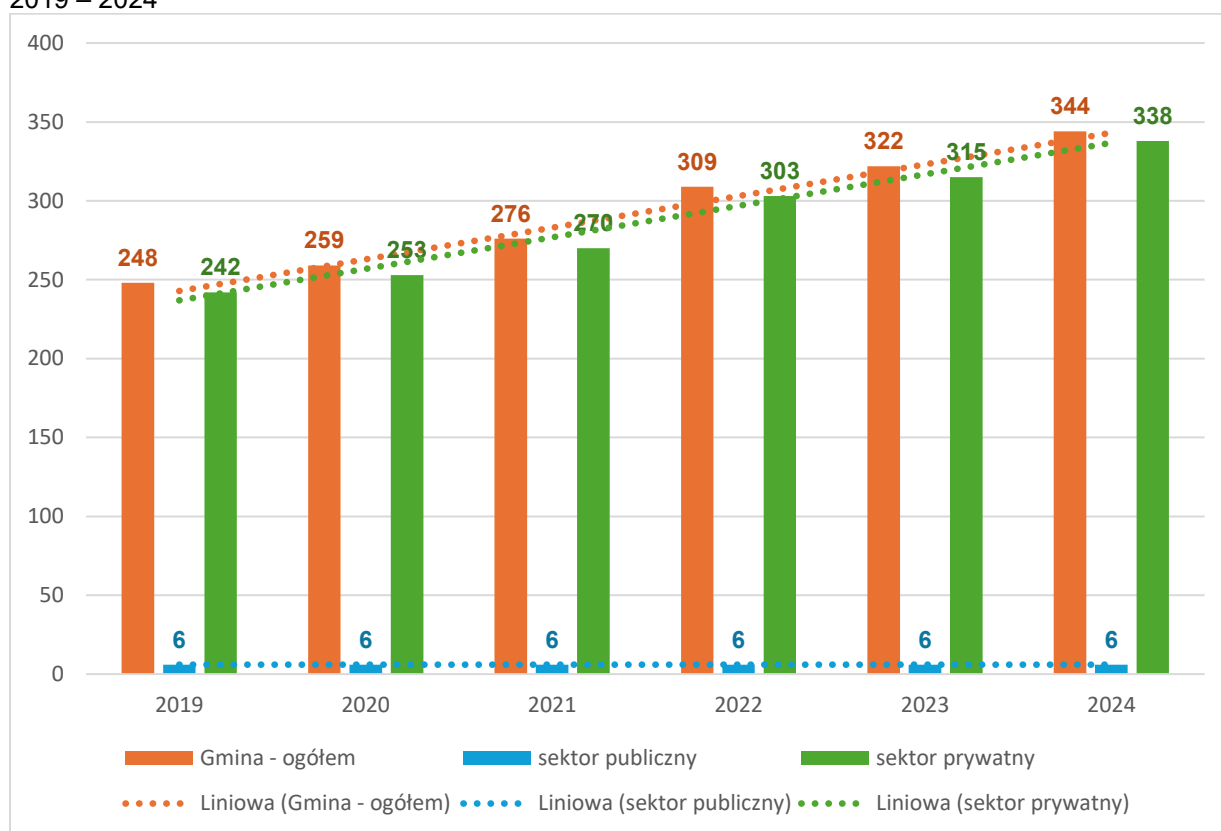
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych)

Gmina Rzeczyca pod względem struktury przestrzennej jest typową gminą wiejską. Rynek pracy opiera się tu między innymi na rolnictwie indywidualnym i część mieszkańców poszczególnych wsi pracuje we własnych gospodarstwach rolnych. Znaczna grupa mieszkańców znajduje zatrudnienie w kilku lokalnych, większych zakładach pracy, zwłaszcza produkcyjnych i usługowych. Są to firmy zajmujące się głównie przetwórstwem rolno-spożywczym, budownictwem oraz handlem.

Na rozwój przedsiębiorczości w istotny sposób ma wpływ zbyt mała ilość dużych i silnych podmiotów gospodarczych. Należy przypuszczać, że na terenie gminy nadal będą dominować małe przedsiębiorstwa działające w sferze produkcyjnej i usługowej.

Liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na obszarze gminy Rzeczyca w latach 2019 - 2024 wzrasta. W porównaniu z 2019 rokiem, w 2024 r. na terenie gminy przybyło 96 podmiotów gospodarczych ogółem (wzrost o 38,71%). Zdecydowany wzrost nastąpił w liczbie podmiotów sektora prywatnego, przy stagnacji ze strony sektora publicznego

Wykres 14 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w gminie Rzeczyca w latach 2019 – 2024

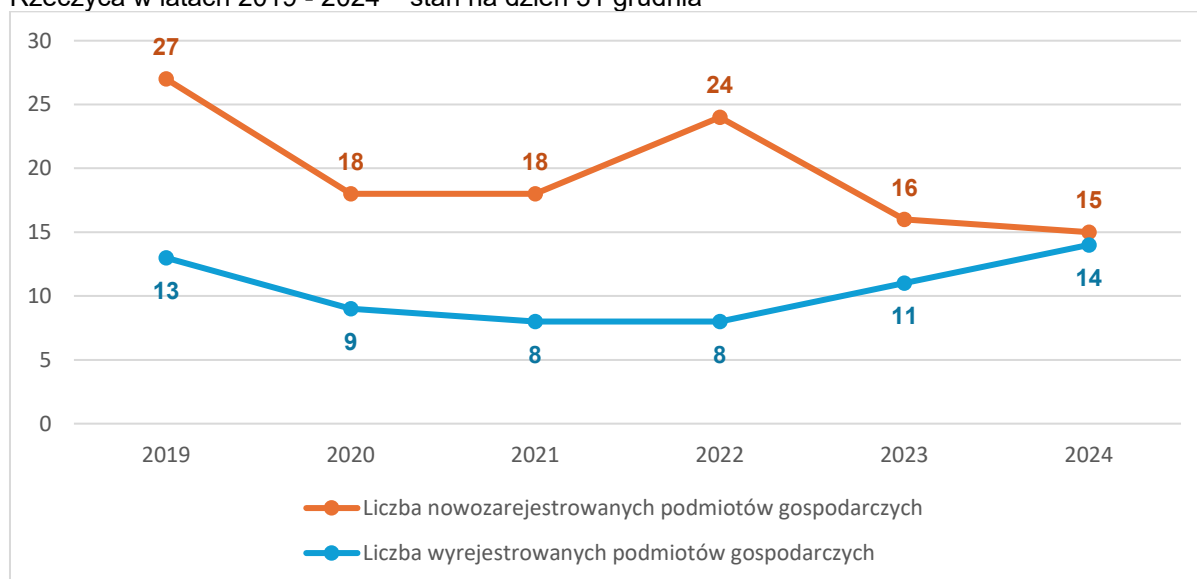

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Statystycznego (Bank Danych Lokalnych)

Nowo zarejestrowane oraz wyrejestrowane podmioty gospodarcze

Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie w analizowanych latach waha się, przyjmuje wartości od 15 do 27 nowych podmiotów. Liczba nowych podmiotów w 2024 roku jest niższa od wartości z 2019 roku. Liczba podmiotów wyrejestrowanych w latach 2019 -2021 maleje po czym od 2022 roku rośnie osiągając najwyższą wartość w 2024 roku – 14 wyrejestrowanych podmiotów.

Wykres 15 Liczba nowo zarejestrowanych oraz wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Rzeczyca w latach 2019 - 2024 – stan na dzień 31 grudnia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rzeczycu

Analiza danych dotyczących liczby nowo zarejestrowanych oraz wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Rzeczyca w latach 2019–2024 pokazuje, że lokalna przedsiębiorczość rozwija się w sposób stabilny, mimo pewnych wahań spowodowanych czynnikami zewnętrznymi. W każdym roku liczba nowo powstałych firm przewyższała liczbę działalności zamkniętych, co oznacza stały dodatni bilans i wzrost liczby aktywnych podmiotów gospodarczych w gminie. Najniższy poziom rejestracji nowych firm zanotowano w 2024 roku.

Z kolei liczba wyrejestrowań przez cały okres była niższa niż liczba nowych rejestracji, choć w ostatnim roku odnotowano ich najwięcej – 14. Może to sugerować rosnącą rotację firm, zmiany w strukturze gospodarki lub zakończenie działalności przedsiębiorstw powstałych w czasie pandemii. Poniżej przedstawiono szczegółowe dane dotyczące wyrejestrowań podmiotów gospodarczych, w celu określenia obszarów koncentracji zjawiska. Najwyższą wartość odnotowano w 2024 roku, kiedy wyrejestrowano łącznie 14 podmiotów gospodarczych, natomiast najniższe wartości wystąpiły w latach 2021 i 2022, kiedy liczba ta wyniosła po 8 podmiotów. W 2019 roku wyrejestrowano 13 podmiotów, w 2020 roku 9, a w 2023 roku 11. Analiza przestrzenna wskazuje, że największa liczba wyrejestrowanych działalności gospodarczych występowała w sołectwie Rzeczyca, gdzie w poszczególnych latach odnotowano od 2 do 5 przypadków, przy czym najwyższą wartość odnotowano w 2023 roku. Stosunkowo większą liczbę wyrejestrowań odnotowano także w sołectwach Sadykierz, szczególnie w 2024 roku, kiedy zarejestrowano 3 przypadki oraz Roszkowa Wola, gdzie w latach 2020 - 2021 wystąpiły po 2 wyrejestrowania. W pozostałych sołectwach liczba wyrejestrowanych podmiotów była sporadyczna i często wynosiła 0 lub 1 w danym roku, co wskazuje na niewielką skalę zjawiska w większości sołectw gminy. Ogółem można stwierdzić, że proces wyrejestrowywania działalności gospodarczej w gminie Rzeczyca ma ograniczony charakter i koncentruje się głównie w większych sołectwach, zwłaszcza w Rzeczycu, która pełni funkcję lokalnego ośrodka gospodarczego.

Tabela 24 Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Rzeczyca w podziale na sołectwa w latach 2019 - 2024

Obszar	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w latach					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Gmina Rzeczyca	13	9	8	8	11	14
Bartoszkówka	0	0	0	2	1	1
Bobrowiec	0	0	0	0	0	0
Brzeg	0	0	0	0	0	0
Brzozów	1	0	0	0	0	1

Obszar	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w latach					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Glina	0	0	0	0	0	1
Grotowice	0	1	0	0	0	0
Gustawów	0	0	1	0	0	0
Jeziorzec	1	0	0	0	0	0
Kanice	1	1	1	1	0	0
Kawęczyn	0	1	0	1	0	1
Lubocz	0	0	0	1	1	0
Łęg	2	1	0	0	1	1
Roszkowa Wola	1	2	2	0	0	1
Rzeczyca	3	1	3	2	5	3
Rzeczyca Nowa	1	1	1	0	1	1
Sadykierz	2	1	0	1	1	3
Wiechnowice	0	0	0	0	0	1
Zawady	1	0	0	0	1	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rzeczycy

❖ ZJAWISKO NEGATYWNE W SFERZE GOSPODARCZEJ

Zjawisko negatywne → zmniejszanie aktywności gospodarczej mieszkańców

Wskaźnik → udział liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2024 r. [%]

Tabela przedstawia udział liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym w gminie Rzeczyca w 2024 roku. Wartość referencyjną dla gminy określono na poziomie 0,53%. Analiza danych dla poszczególnych sołectw wskazuje na zróżnicowanie wartości wskaźnika. Kolorem pomarańczowym oznaczono wartości mniej korzystne względem wartości referencyjnej dla gminy.

Tabela 25 Udział liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2024 r. [%]

Obszar	Liczba ludności w wieku produkcyjnym	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych	Wskaźnik [%]
Gmina Rzeczyca	2666	14	0,53⁹
Bartoszkówka	117	1	0,85
Bobrowiec	112	0	0,00
Brzeg	69	0	0,00
Brzozów	113	1	0,88
Glina	85	1	1,18
Grotowice	119	0	0,00
Gustawów	43	0	0,00
Jeziorzec	55	0	0,00
Kanice	166	0	0,00
Kawęczyn	59	1	1,69
Lubocz	149	0	0,00
Łęg	78	1	1,28
Roszkowa Wola	175	1	0,57
Rzeczyca	423	3	0,71
Rzeczyca Nowa	470	1	0,21
Sadykierz	291	3	1,03
Wiechnowice	75	1	1,33
Zawady	67	0	0,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rzeczycy

⁹ Wartość referencyjna dla gminy Rzeczyca.

❖ WIZJA LOKALNA, OPIS SFERY GOSPODARCZEJ

Rolnictwo stanowiło niezwykle ważny element gospodarki gminy Rzeczyca, będąc siłą napędową lokalnej ekonomii i stanowiąc podstawę dla wielu rodzajów działalności. Ta tradycyjna gałąź gospodarki przez wiele lat była nie tylko źródłem utrzymania dla wielu mieszkańców gminy, ale także stanowiła podstawę dla jej kultury i tożsamości. Tradycje nadal są tu żywe i ważne. Widać to w silnych korzeniach spółdzielczych, które zapoczątkowały swoją działalność w okresie międzywojennym i rozwinęły się w latach powojennych. Spółdzielnia Tkacka Przemysłu Ludowego, założona w 1936 roku, była ważnym elementem lokalnej gospodarki. Tworzyła miejsca pracy dla mieszkańców, jednocześnie wpływając na zachowanie lokalnej kultury i tradycji związanych z tkactwem. W 1938 roku powstała Spółdzielnia Mleczarska, co świadczyło o znaczeniu hodowli bydła mlecznego dla gospodarki lokalnej. Ta spółdzielnia nie tylko przyczyniła się do wzrostu dochodów lokalnych rolników, ale także do poprawy jakości produkowanego mleka i produktów mleczarskich. Później, po II wojnie światowej, w 1949 roku, na bazie majątków ziemskich powstały spółdzielnie produkcyjne w: Grotowicach, Bartoszówce i Rzeczycy. Te nowe organizacje nie pozwoliły na lepsze wykorzystanie zasobów rolniczych, ale przez lata integrowały ludność lokalną. Te historyczne instytucje pokazują głęboko zakorzenione tradycje rolnicze gminy Rzeczyca, które nadal wpływają na jej charakter i kulturę. Mimo zmieniających się warunków i wyzwań, rolnictwo nadal jest ważnym elementem tożsamości lokalnej, a duch spółdzielczości przetrwał i nadal jest widoczny w gminie.

Niestety, w ostatnich latach rolnictwo zaczęło przeżywać trudne czasy. Staje się coraz mniej dochodowe z wielu powodów. Z jednej strony, koszty produkcji rolniczej rosną. Cena paliw, nawozów, nasion, a także koszty utrzymania maszyn i sprzętu rolniczego wzrastają. Wymaga to od rolników znacznego nakładu finansowego, a nie zawsze jest możliwość zrekompensowania tych wydatków przez wyższe ceny sprzedaży produktów rolnych. Z drugiej strony, niepewność na rynku rolnym jest kolejnym czynnikiem wpływającym na zniechęcenie rolników. Wahania cen, nieprzewidywalne zmiany w popycie, a także ryzyko związane z warunkami pogodowymi i zmianami klimatycznymi mogą prowadzić do znacznych strat. Dodatkowo, coraz częściej pojawiają się problemy związane z chorobami roślin i zwierząt, które mogą zdecydowanie wpłynąć na dochodowość gospodarstw. Wszystko to prowadzi do sytuacji, w której coraz więcej osób decyduje się opuścić rolnictwo, szukając bardziej stabilnych i dochodowych form zarobkowania. Coraz mniej osób decyduje się na prowadzenie gospodarstw rolnych, a te które pozostają, często muszą szukać dodatkowych źródeł dochodów. Taka sytuacja może mieć poważne konsekwencje dla całej gminy, wpływając na strukturę społeczno-gospodarczą i kierunek jej dalszego rozwoju. W związku z tym, potrzebne są strategie i działania mające na celu wsparcie rolnictwa i rolników, aby mogli oni przetrwać w tych trudnych czasach i nadal stanowić ważny element gospodarki gminy. Należy wskazać, że przekształcenia w rolnictwie dotyczą całego terenu gminy Rzeczyca i oddziałują na wszystkie sfery życia.

Największe problemy gospodarcze występują w sołectwie Rzeczyca, gdzie od lat koncentrowało się życie gospodarcze. Rzeczyca, będąc gospodarczym sercem gminy, od zawsze była głęboko zakorzeniona w lokalnym rolnictwie. Kiedy sektor ten zaczął słabnąć w całej gminie, Rzeczyca poczuła skutki tej transformacji najmocniej. Wielu mieszkańców, których źródło utrzymania bezpośrednio lub pośrednio zależało od rolnictwa, odczuło spadek dochodów, co wpłynęło na niższy standard życia. Dodatkowo, gdy rolnicy zaczęli zarabiać mniej, ich wydatki na produkty i usługi w Rzeczycy również się zmniejszyły, co miało negatywny wpływ na lokalne przedsiębiorstwa. Spadek dochodów z rolnictwa oznaczał również mniejsze inwestycje w sołectwo, ograniczając jego potencjał rozwojowy. W efekcie, wielu młodych ludzi opuściło Rzeczycę w poszukiwaniu lepszych możliwości gdzie indziej, prowadząc do wyludnienia i utraty dynamicznej młodej siły roboczej.

Widoczny jest również upadek małych sklepów. W pierwszej kolejności rozwój sieci handlowych i dyskontów w okolicznych większych miejscowościach czy nawet w samej Rzeczycy spowodował, że mieszkańcy zaczęli wybierać je ze względu na niższe ceny i szerszą ofertę produktów. Te większe sklepy dysponują lepszymi możliwościami negocjacyjnymi z dostawcami, co przekłada się na konkurencyjne ceny dla konsumentów. Dodatkowo, współczesny styl życia, gdzie cenimy szybkość i wygodę, sprawia, że wielu klientów wybiera centra handlowe, gdzie mogą zrobić zakupy, skorzystać

z usług czy rozrywki w jednym miejscu. Wspomniane wcześniej problemy z rolnictwem w gminie mogły również wpłynąć na siłę nabywczą mieszkańców, skłaniając ich do szukania tańszych alternatyw poza lokalnymi sklepami. Wreszcie, zdigitalizowana era zakupów online stawia przed tradycyjnymi sklepami wyzwanie dostosowania się do nowych realiów rynkowych, czemu wiele małych przedsiębiorstw może nie być w stanie sprostać. W skrócie, połączenie zmieniających się preferencji konsumenckich, konkurencji ze strony dużych sieci handlowych oraz wyzwań zewnętrznych, takich jak spadek siły nabywczej czy rosnąca popularność zakupów online, mogło przyczynić się do upadku małych sklepów w Rzeczyca.

Koszty prowadzenia działalności gospodarczej w ostatnich latach wyraźnie wzrosły, co stało się dla wielu małych przedsiębiorców barierą nie do pokonania. Zwiększone obciążenia finansowe, wyższe opłaty oraz skomplikowane przepisy składają się na obraz sektora MSP (małe i średnie przedsiębiorstwa) w stanie ciągłego napięcia i niepewności. Wielu z nich, nie widząc perspektyw na zysk czy chociaż stabilizację, decyduje się na rezygnację z prowadzenia działalności. Dla gminy Rzeczyca takie zjawisko niesie ze sobą szereg konsekwencji. Po pierwsze, spadek liczby działających firm oznacza mniejsze wpływy z podatków lokalnych, co bezpośrednio wpływa na budżet gminy i możliwość finansowania różnorodnych przedsięwzięć publicznych. Po drugie, zwiększa się bezrobocie wśród mieszkańców, co może prowadzić do wzrostu problemów społecznych i większego obciążenia dla lokalnych instytucji pomocy społecznej. Ponadto, rezygnacja małych przedsiębiorców z biznesu przyczynia się do zubożenia lokalnej oferty usług i produktów, co może wpłynąć na jakość życia mieszkańców. W dłuższej perspektywie, osłabienie aktywności gospodarczej w gminie może skutkować utratą atrakcyjności Rzeczyca jako miejsca do inwestowania czy zakładania nowych firm, co będzie miało długotrwałe negatywne skutki dla rozwoju lokalnej społeczności.

Zakupy online stają się coraz bardziej popularne wśród mieszkańców, co jest częścią globalnego trendu przyjmującego nasilenie w ostatnich latach. Wielu ludzi docenia wygodę zakupów dokonywanych z domu czy pracy, bez konieczności wychodzenia z domu i stania w kolejkach. Przede wszystkim, zjawisko to jest podyktowane dostępnością technologii. Dzięki rozpowszechnieniu się smartfonów, tabletów i komputerów oraz łatwemu dostępowi do Internetu, zakupy online są na wyciągnięcie ręki dla niemal każdego. Sklepy internetowe oferują szeroki wybór produktów, często w cenach konkurencyjnych w stosunku do tradycyjnych sklepów stacjonarnych. Dodatkowo, funkcje takie jak recenzje produktów, porównywarki cen czy personalizowane rekomendacje bazujące na historii przeglądania i zakupów, czynią zakupy online jeszcze bardziej atrakcyjnymi. Kolejnym czynnikiem przyspieszającym ten trend jest wygoda dostaw. Dzięki rozbudowanej sieci kurierskiej oraz opcjom, takim jak paczkomaty, klienci mają różnorodne sposoby na otrzymanie zakupionych produktów. Jednak zjawisko masowego przenoszenia się zakupów do sfery online niesie ze sobą także pewne konsekwencje. Tradycyjne sklepy stacjonarne mogą doświadczać spadku sprzedaży, co z kolei prowadzi do zwolnień, rezygnacji z wynajmu powierzchni handlowych czy nawet do zamykania działalności. Dla miejscowych gospodarek może to oznaczać spadek dochodów z podatków oraz utratę miejsc pracy. Wielu analityków wskazuje również na wpływ zakupów online na zmieniające się nawyki konsumenckie. Konsumenci stają się bardziej świadomi, porównują ceny, czytają opinie innych i dokonują bardziej przemyślanych wyborów. Jednocześnie istnieje pewne ryzyko związane z cyberbezpieczeństwem, gdyż wzrost popularności zakupów online może przyciągać oszustów i narażać klientów na potencjalne niebezpieczeństwa związane z kradzieżą danych czy fałszywymi ofertami. Podsumowując, zakupy online stają się nieodłącznym elementem nowoczesnego stylu życia, oferując wygodę i szeroki wybór, ale także przynosząc ze sobą nowe wyzwania dla konsumentów, przedsiębiorców oraz lokalnych gospodarek. W Rzeczyca widać coraz więcej wolnych powierzchni handlowych, co jest konsekwencją tych zmian.

Mimo rosnącej popularności zakupów online i nacisku konkurencyjnego ze strony dużych sieci handlowych, w Rzeczyca, wciąż aktywnie działają drobne sklepy odzieżowe, przemysłowe i inne specjalistyczne punkty handlowe. Kluczowe przyczyny ich trwałej obecności to między innymi personalizacja obsługi, gdzie w małych sklepach klient często buduje relacje oparte na zaufaniu z obsługą, co prowadzi do lepszego dostosowania oferty do indywidualnych potrzeb. Drobne sklepy

oferują też często unikatowe produkty, które są trudno dostępne w większych sieciach, od lokalnych wyrobów po rękodzieło. Coraz więcej konsumentów docenia także wartość wspierania lokalnej gospodarki, zdając sobie sprawę, że zakupy w miejscowych sklepach pomagają krążyć pieniądзом w społeczności i wspierają sąsiadów. Dodatkowo, istnieje pewna natychmiastowość zakupów w sklepach stacjonarnych, gdzie nie trzeba czekać na dostawę, a produkty można zobaczyć, dotknąć czy przymierzyć przed zakupem. Nie można też zapomnieć o silnych więziach społecznych, które łączą małe sklepy z ich lokalnym otoczeniem, gdyż często angażują się one w życie społeczności, od sponsorowania wydarzeń po uczestnictwo w inicjatywach charytatywnych. W skrócie, choć globalne trendy niewątpliwie wpływają na handel, małe, lokalne sklepy wciąż mają swoje niezaprzeczalne miejsce w sercach wielu konsumentów, opierając swój sukces na unikatowości, zaangażowaniu społecznym i bliskim kontakcie z klientem.

Fotografia 1 Sklep odzieżowo - przemysłowy w sołectwie Rzeczycza

Źródło: Fotografia własna

Fotografia 2 Centrum ogrodnicze w sołectwie Rzeczyca

Źródło: Fotografia własna

Fotografia 3 Dawny kiosk w sołectwie Rzeczyca

Źródło: Fotografia własna

Fotografia 4. Dawna restauracja w sołectwie Rzeczyca

Źródło: Fotografia własna

Upadek punktów gastronomicznych stanowi kolejny element skomplikowanego krajobrazu gospodarczego w gminie Rzeczyca. Istnieje wiele przyczyn tego zjawiska. Po pierwsze, wyższe koszty prowadzenia działalności, takie jak opłaty za wynajem, koszty energii, czy zakup produktów spożywczych, mogą przekraczać możliwości finansowe wielu restauratorów. Po drugie, zmieniające się nawyki konsumenckie, wzrost popularności dostaw do domu oraz rosnąca konkurencja w sektorze gastronomicznym sprawiają, że tradycyjne punkty gastronomiczne tracą na znaczeniu. Dodatkowo, ewentualne restrykcje związane z sytuacją epidemiologiczną mogły dodatkowo obniżyć frekwencję w restauracjach i kawiarniach. Konsekwencje upadku punktów gastronomicznych dla Gminy Rzeczyca są wielowymiarowe. Po pierwsze, znikanie lokali gastronomicznych wpływa na zmniejszenie atrakcyjności turystycznej miejscowości. Restauracje czy bary stanowią ważny element życia społeczno-kulturalnego, a ich brak może odstraszać potencjalnych turystów i odwiedzających. Po drugie, z każdym zamykającym się lokalem rośnie liczba osób tracących źródło dochodu. To z kolei przekłada się na wyższe bezrobocie w gminie, większe zapotrzebowanie na wsparcie ze strony lokalnych instytucji pomocy społecznej oraz ogólny spadek poziomu życia mieszkańców. Po trzecie, lokalne władze tracą dodatkowe źródło dochodów w postaci podatków i opłat, co może wpłynąć na możliwości inwestycyjne i rozwojowe gminy. W dłuższej perspektywie, ubożenie oferty gastronomicznej może skutkować spadkiem zainteresowania Rzeczycy jako miejsca do życia czy inwestowania.

4. Analiza środowiska naturalnego

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji, kolejnym kryterium oceny jest stan środowiska naturalnego, w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska.

SUROWCE MINERALNE

Poniżej wymienione zostały wszystkie udokumentowane złoża surowców mineralnych na terenie gminy z podaniem ich stanu zasobów geologicznych bilansowych i przemysłowych na podstawie „Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2023 r.” Warszawa 2024 r.

Tabela 26 Udokumentowane złoża surowców mineralnych na terenie gminy Rzeczyca

Nazwa złoża	Stan zag. złoża	Zasoby		Wydobycie
		Geologiczne bilansowe	Przemysłowe	
PIASKI I ŻWIRY				
Gлина I	Z	-	-	-
Gлина III	R	325	-	-
Roszkowa Wola	E	230	-	12
Roszkowa Wola II	M	-	-	-
Wiechnowice	T	150	121	6
Zawady I	R	552	552	-
Sierzchowy III	E	319	288	39

Oznaczenia stanu zagospodarowania złoża:

E – złożo eksploataowane

M – złożo skreślone z bilansu zasobów w roku sprawozdawczym

R – złożo o zasobach rozpoznanych szczegółowo (w kat. A + B + C1, a w przypadku ropy i gazu – w kat. A + B)

Z – złożo, z którego wydobyć zostało zaniechane

T – złożo zagospodarowane, eksploataowane okresowo

Źródło: „Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31 XII 2023 r.” Warszawa 2024 r.

GLEBY¹⁰

Na terenie gminy przeważają grunty niskich klas bonitacyjnych V i VI, stanowiące ok. 63% ogólnej powierzchni gruntów ornych i są one umiejscowione wzdłuż doliny Pilicy. Gleby zaliczane do IV klasy bonitacyjnej zajmują ok. 32% powierzchni gruntów ornych, a gleby III klasy bonitacyjnej (objęte prawną ochroną przed zmianą użytkowania na inne cele niż rolnicze) zajmują jedynie ok. 5% powierzchni gruntów ornych. Najczęściej spotykane są gleby V klasy. Zalesienie jako sugerowany sposób zagospodarowania tych gleb dotyczy obszaru gminy Rzeczyca wzdłuż doliny Luboczanki (poza jej zasięgiem). Użytki zielone, należące do kompleksów 2z (użytki zielone średnie) i 3z (użytki zielone słabe i bardzo słabe) na terasie zalewowej rzeki Pilicy należy zachować w dotychczasowym użytkowaniu z uwagi na ich ochronę w ramach obszarów NATURA 2000. Trwałe użytki zielone występują też w dnach pozostałych dolin, niewielkie powierzchnie użytków zielonych na glebach pochodzenia organicznego (torfy) występują w dolinie Luboczanki w rejonie Kanic, Wiechnowic i Bartoszkówki. Na terenie gminy Rzeczyca przeważają gleby bardzo lekkie do uprawy (ok. 63% gruntów ornych). W górnych poziomach profilu glebowego dominują gliniaste lekkie i piaski gliniaste mocne. Gleby ciężkie i bardzo ciężkie do uprawy mechanicznej nie występują. Tereny trudne, bardzo trudne, wyjątkowo trudne oraz wymagające specjalnego sprzętu nie występują¹¹.

Gmina Rzeczyca jest zatem gminą o typowo rolniczym charakterze, która wykorzystuje w rozwoju dostępne walory przyrodnicze i krajobrazowe.

WODY¹²

Podstawową jednostką gospodarki wodnej w myśl polskiego prawa, zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną (2000/60/WE) jest Jednolita Część Wód (JCW). Jednolite części wód dzielimy na Jednolite Części Wód Powierzchniowych (JCWP) i Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd).

Jednolita część wód powierzchniowych – rozumie się przez to oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak:

- jezioro lub inny naturalny zbiornik wodny,

¹⁰ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rzeczyca

¹¹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rzeczyca

¹² Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rzeczyca na lata 2021 - 2024 z perspektywą 2025 - 2028

- sztuczny zbiornik wodny,
- struga, strumień, potok, rzeka i kanał lub ich części,
- morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne;

Jednolita część wód podziemnych – rozumie się przez to określoną objętość wód podziemnych występującą w obrębie warstwy wodonośnej lub zespołu warstw wodonośnych.

Wody powierzchniowe

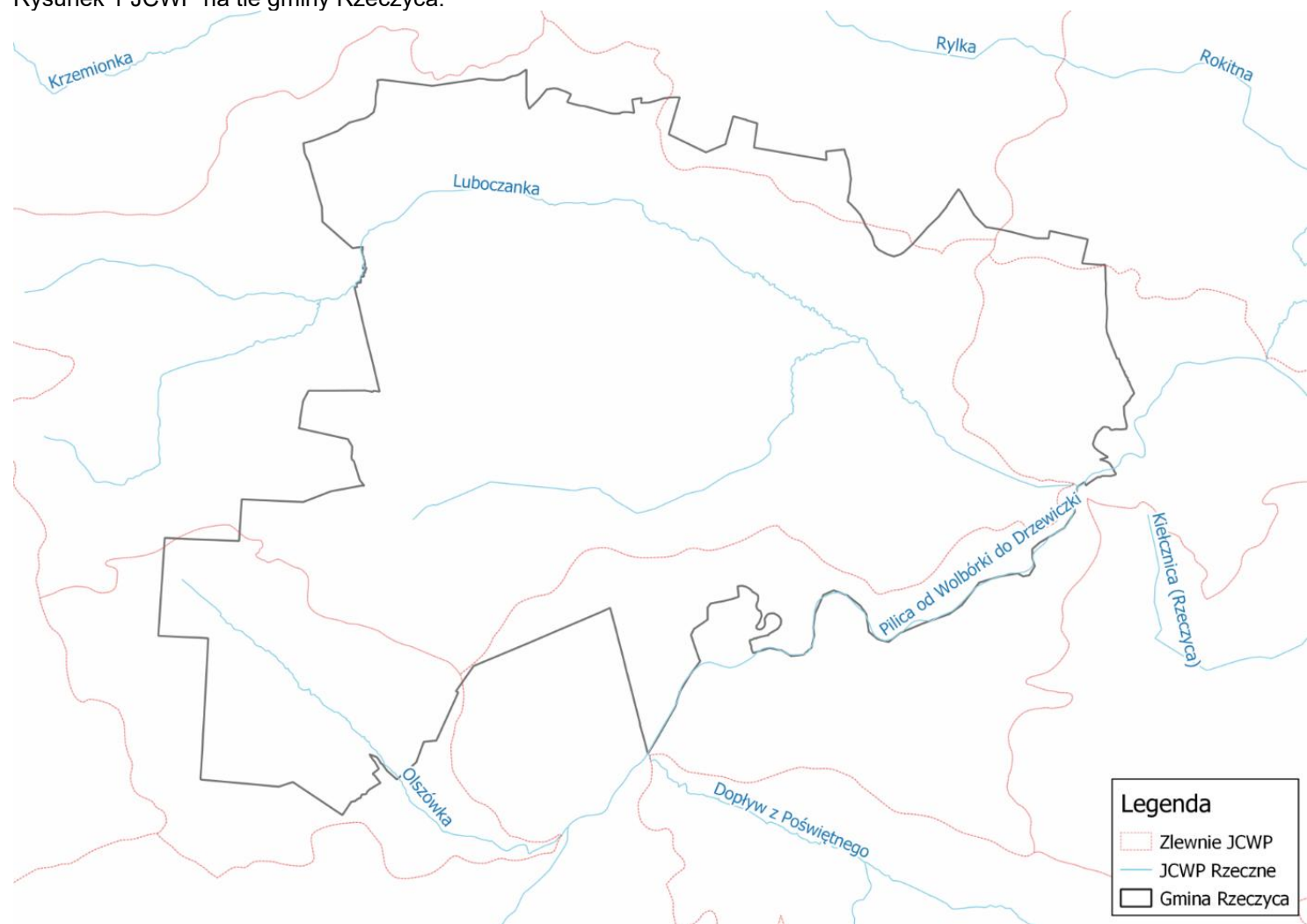
Obszar gminy Rzeczyca leży w zlewniach następujących jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP)

Tabela 27 Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze gminy Rzeczyca.

Kod JCWP	Nazwa JCWP
RW2000172547569	Olszówka
RW200017254769	Luboczanka
RW200017254789	Rokitna
RW200017272649	Rylka
RW200019254799	Pilica od Wolbórki do Drzewiczki

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rzeczyca na lata 2021 - 2024 z perspektywą 2025 – 2028

Rysunek 1 JCWP na tle gminy Rzeszyca.

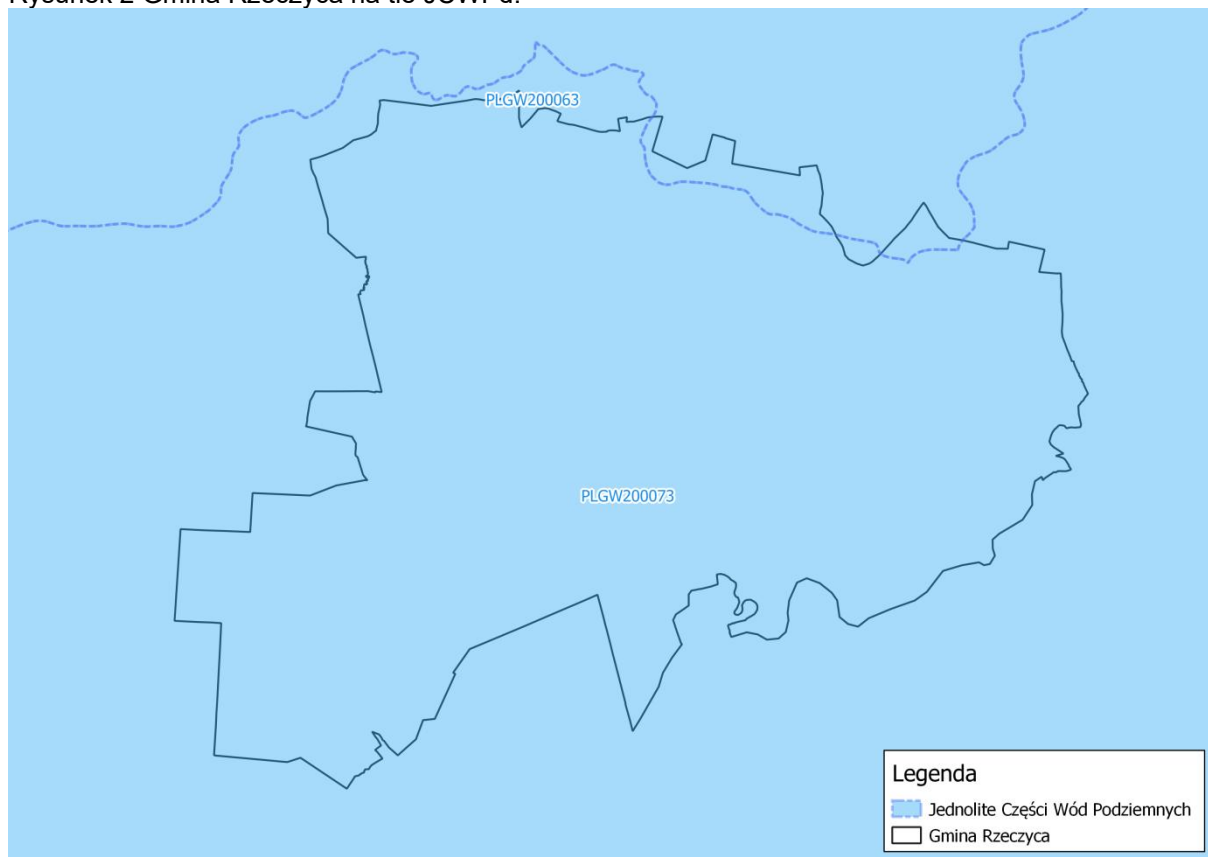

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rzeszyca na lata 2021 - 2024 z perspektywą 2025 – 2028

Wody podziemne

Gmina Rzeszyca jest zlokalizowana w obrębie Jednolitych Części Wód Podziemnych JCWPd nr 63 oraz 73. Ich położenie na tle przedstawiono poniżej.

Rysunek 2 Gmina Rzeszyca na tle JCWPd.

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rzeszyca na lata 2021 - 2024 z perspektywą 2025 – 2028

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych

Gmina Rzeszyca leży w zasięgu Głównego Zbiornika Wód Podziemnych (GZWP) nr 404 „Koluszki–Tomaszów” oraz nr 412 i 413 „Goszczewice-Szydłowiec”.

FORMY OCHRONY PRZYRODY

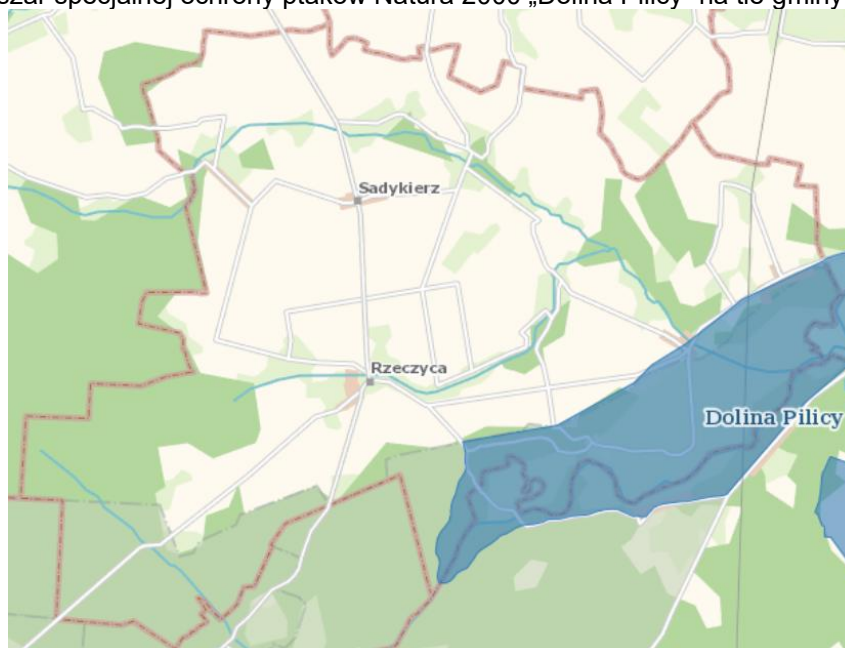
Na podstawie ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody formami ochrony przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe oraz ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Na obszarze gminy Rzeszyca ochronie przyrodniczej podlegają:

- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 "Dolina Pilicy" PLB140003 (fragment);
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000 „Dolina Dolnej Pilicy” PLH140016 (fragment);
- Spalski Park Krajobrazowy (fragment);
- Rezerwat Przyrody „Żądłowice” (fragment);
- 13 pomników przyrody.

Na rysunkach poniżej przedstawiono lokalizację głównych form ochrony przyrody.

Rysunek 3 Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Dolina Pilicy” na tle gminy Rzeczyca

Legenda

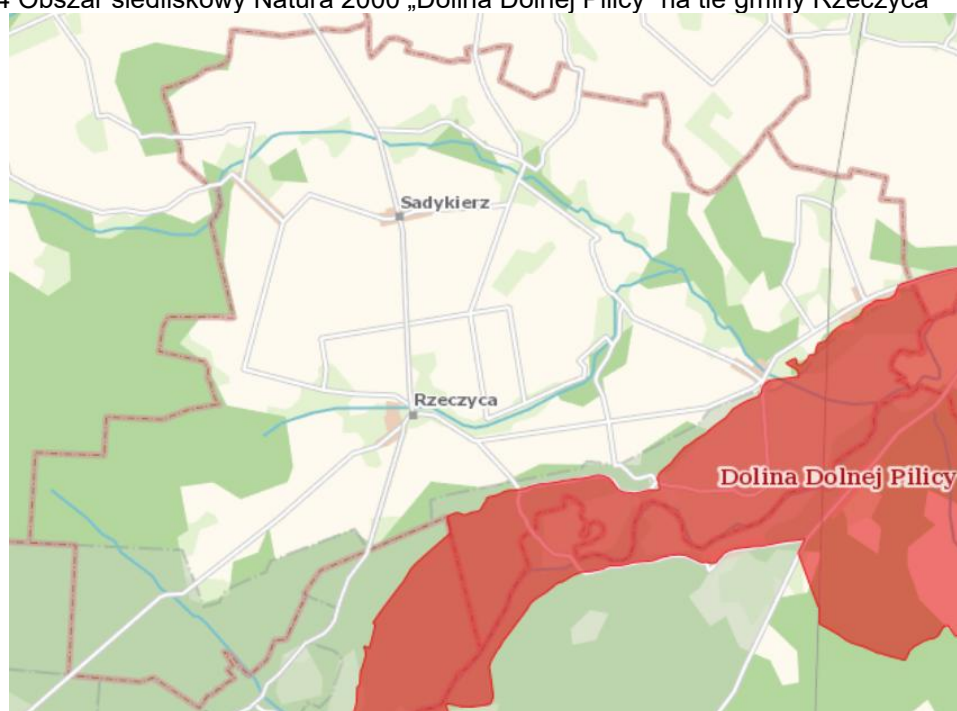
Granica gminy

Obszar specjalnej ochrony ptaków
Natura 2000 „Dolina Pilicy”

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Rysunek 4 Obszar siedliskowy Natura 2000 „Dolina Dolnej Pilicy” na tle gminy Rzeczyca

Legenda

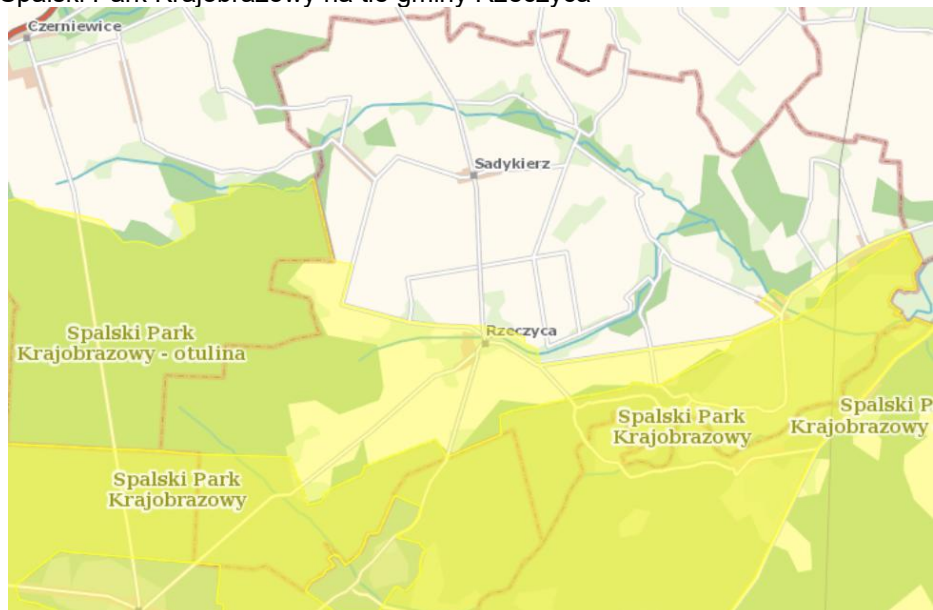
Granica gminy

Obszar siedliskowy
Natura 2000 „Dolina Dolnej Pilicy”

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Rysunek 5 Spalski Park Krajobrazowy na tle gminy Rzeczyca

Legenda

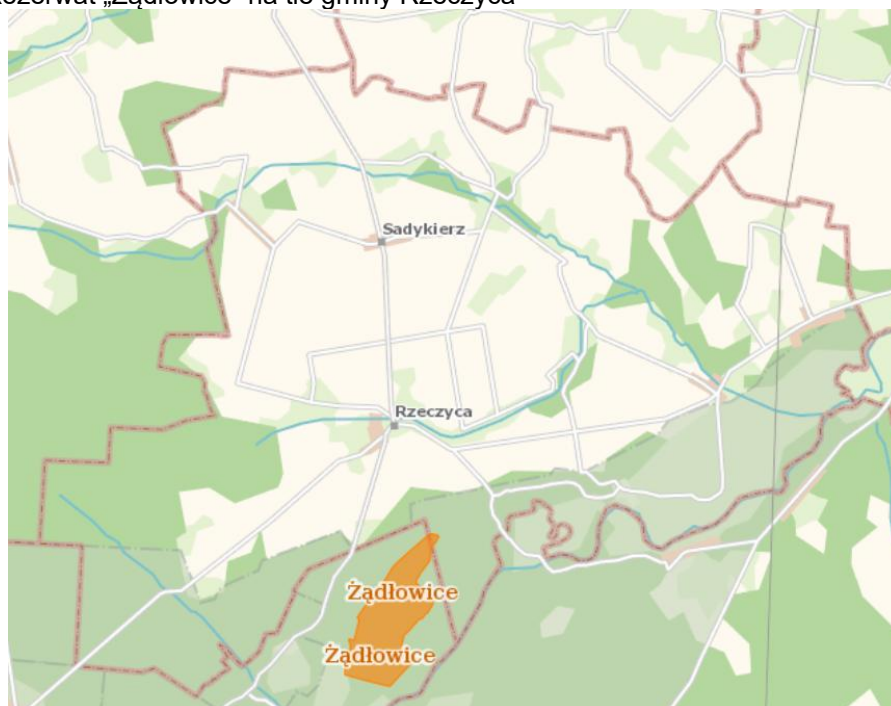
Granica gminy

Spalski Park Krajobrazowy

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Rysunek 6 Rezerwat „Żądłowice” na tle gminy Rzeczyca

Legenda

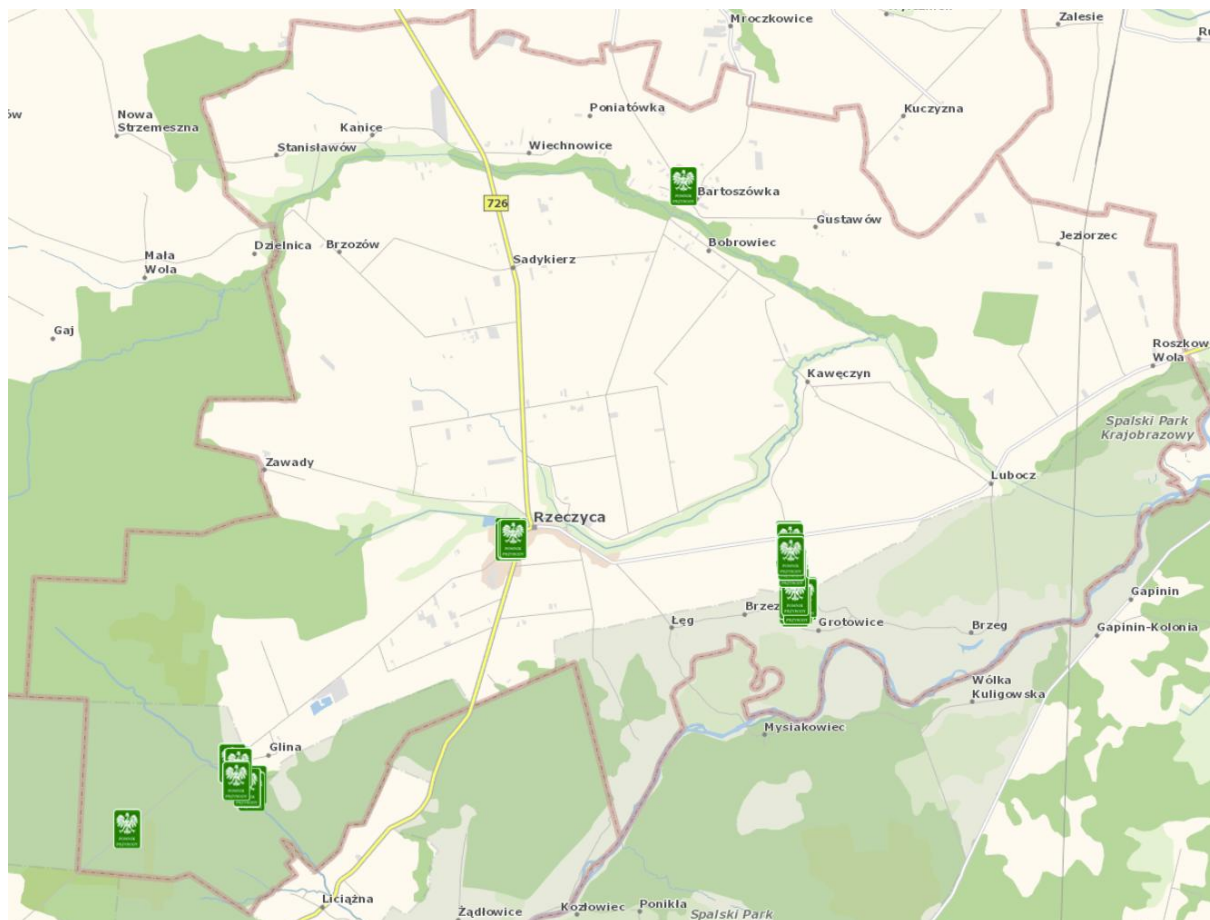
Granica gminy

Rezerwat „Żądłowice”

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Rysunek 7 Pomniki przyrody na tle gminy Rzeczyca

Legenda

Granica gminy

Pomniki przyrody

Źródło: <https://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA

Na obszarze gminy występują zagrożenia dla środowiska zamieszkania człowieka oraz dla środowiska przyrodniczego, ze strony istniejących elementów zagospodarowania. Skala tych zagrożeń jest różna - oceniając je pod kątem zasięgu obszarowego, jak też pod kątem okresów występowania. Najważniejsze rodzaje zagrożeń to:

- zanieczyszczenia powietrza substancjami chemicznymi i pyłem, także substancjami powierzchniowo czynnymi;
- zanieczyszczenia wód powierzchniowych;
- emisja hałasu i wibracji;
- emisja elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego.

Zagrożenia ze strony istniejących elementów zagospodarowania mogą mieć charakter stały i nadzwyczajny, a ich źródła - charakter stacjonarny, liniowy i ruchomy.

Innego rodzaju zagrożeniem dla zagospodarowania fragmentów terenu gminy, a wynikającym z uwarunkowań przyrodniczych, są ewentualne powodzie, zwłaszcza powodzie roztopowe.

Zanieczyszczenie powietrza

Powietrze jest jednym z rodzajów kapitału przyrodniczego, stanowiącym zasób odnawialny, ale możliwy do wyczerpania. Negatywne skutki presji na powietrze rzadko ograniczają się do bliskiego otoczenia źródła. Powietrze pozbawione naturalnych granic umożliwia rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń na duże odległości. Wyemitowane zanieczyszczenia w zależności od ich charakteru, wysokości emitora, warunków meteorologicznych i topograficznych mogą przekraczać granice państw i kontynentów. Rodzaj źródła zanieczyszczenia i związane z nim warunki wprowadzenia substancji do atmosfery są czynnikami determinującymi rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń. Głównymi źródłami zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy Rzeczyca są¹³:

- źródła ciepła indywidualnej zabudowy mieszkaniowej – tzw. niska emisja, powstająca na skutek spalania niskiej jakości paliwa (węgla, mialu, koksu, a także odpadów w paleniskach domowych w sezonie jesienno-zimowym);
- zanieczyszczenia komunikacyjne pochodzące z dróg kołowych – w tym: drogi wojewódzkiej nr 726 (z Rawy Mazowieckiej do Opoczna), kilku dróg powiatowych i dróg gminnych, a także z Centralnej Magistrali Kolejowej;
- emitory obiektów produkcyjnych;
- emisja niezorganizowana pyłu z terenów pozbawionych roślinności i z terenów o nieutwardzonej nawierzchni – głównie komunikacyjnych;
- ewentualny napływ mas zanieczyszczonego powietrza spoza terenu gminy.

Brak pomiarów poziomu jakości powietrza bezpośrednio na obszarze gminy Rzeczyca (w powiecie tomaszowskim – jedynie stacja w Tomaszowie Mazowieckim) uniemożliwia prawidłową ocenę zagrożenia.

Obszar gminy Rzeczyca cechuje się typowymi, niedużymi przeobrażeniami, charakterystycznymi dla terenów rolniczych. Nie ma tu większych zakładów przemysłowych, dlatego stężenia zanieczyszczeń powietrza dla większości substancji nie przekraczają dopuszczalnych norm. Zwarte kompleksy leśne otaczające gminę w jej południowo-zachodniej części hamują napływ zanieczyszczeń spoza gminy z tego kierunku. Lokalne pogorszenia stanu atmosfery w gminie nie mają wpływu na najbardziej wrażliwe obszary doliny Pilicy, ale mogą wpływać na jakość powietrza w pozostałych korytarzach ekologicznych. Emisja z zakładów produkcyjnych nie stanowi zagrożenia dla atmosfery, ma zasięg lokalny i na obszarze gminy występuje powszechnie, ale z małym natężeniem, ponieważ produkcja na terenie gminy jest rozproszona i ogranicza się do niewielkich zakładów głównie przetwórstwa rolno-spożywczego o ograniczonej działalności produkcyjnej i usługowej. Hamulcem dla naturalnego przewietrzania terenu i odprowadzania lokalnych zanieczyszczeń powietrza są wszelkie przegrody naturalnych rynien spływu mas powietrza (nasypy dróg, zabudowa), które mogą kumulować zanieczyszczenia atmosferyczne.

Według zapisów w Studium uwarunkowań w celu poprawy jakości powietrza dla wszelkich nowych inwestycji w ramach terenów rozwojowych narzuca się reżimy w zakresie stosowanych paliw, wykluczające media uciążliwe dla środowiska. Zaleca się stosowanie bezpiecznych ekologicznie źródeł ciepła.

Hałas¹⁴

Brak pomiarów poziomu hałasu i natężenia ruchu na obszarze gminy Rzeczyca uniemożliwia prawidłową ocenę zagrożenia. Źródłem hałasu na terenie gminy Rzeczyca są szlaki komunikacyjne: droga wojewódzka 726, przecinająca teren z północy na południe przez środek obszaru gminy oraz

¹³ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rzeczyca

¹⁴ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rzeczyca

Centralna Magistrala Kolejowa biegnąca z północy na południe we wschodniej części gminy. Magistrala przecina dolinę Pilicy na odcinku między Gapininem w gminie Poświętne i Roszkową Wolą w gminie Rzeczyca. Poprowadzona jest na wysokich nasypach do koryta rzeki, a nad korytem biegnie mostem kolejowym. Nasyp magistrali przecina poprzecznie korytarz ekologiczny doliny Pilicy z obszarami Natura 2000: SOOS „Dolina Dolnej Pilicy” oraz OSOP „Dolina Pilicy”, a także Spalski Park Krajobrazowy.

Istotny wpływ na źródło hałasu wynikające z odbywającego się ruchu kołowego na terenie gminy Rzeczyca ma niska jakość nawierzchni dróg gminnych. Generatorem hałasu jest głównie ruch pojazdów ciężarowych i dostawczych. W relatywnie niewielkiej odległości od południowo-zachodniej granicy gminy zlokalizowane jest lotnisko wojskowe w Glinniku (Tomaszów Mazowiecki). Jego funkcjonowanie (okresowe) wpływa na pogorszenie klimatu akustycznego tej części gminy (naloty, przeloty, ćwiczenia). Do punktowych źródeł hałasu należą także pojedyncze zakłady produkcyjne.

Zanieczyszczenie wód

Dużym zagrożeniem dla wód jest spływ zanieczyszczeń z powierzchni ziemi. Można do nich zaliczyć spływ rolniczy, którego źródłem są przede wszystkim nawozy, oraz spływ zanieczyszczeń osiadających na podłożu (w taki sposób osiadać mogą także zanieczyszczenia powietrza). Spływ rolniczy powoduje przedostawanie się do wód dużego ładunku nawozowego co może sprzyjać niekontrolowanemu wzrostowi glonów, czego skutkiem jest zmniejszenie się ilości tlenu w wodach i pogorszenie się warunków życia dla fauny wodnej. Spływ zanieczyszczeń osiadających na powierzchni ziemi może powodować pogorszenie się stanu chemicznego wód.

Zanieczyszczenia gleb

Zagrożeniami dla gleb mogą być:

- intensyfikacja i chemizacja produkcji rolnej (wzrost nawożenia, stosowanie pestycydów);
- wprowadzanie monokultur uprawowych;
- wzmożone procesy erozyjne;
- emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych;
- posypywanie nawierzchni dróg solą powodującą nadmierne zasolenie gleb wzdłuż dróg.

Azbest

Kolejnym istotnym problemem jest obecność eternitu. Azbest to występujący w przyrodzie minerał składający się z włókien, które można rozdzielić na cienkie i trwałe wiązki. Posiada szerokie zastosowanie w wielu gałęziach przemysłu, z uwagi na znakomite właściwości izolacyjne włókien azbestowych (odporność na wysokie temperatury, ogień i substancje chemiczne, nieprzewodzenie prądu itp.). Azbest jest także często używany do wzmacniania cementu i innych materiałów. Pomimo swojej przydatności, azbest pozostaje substancją szczególnie niebezpieczną (zaklasyfikowaną jako rakotwórcza - kategoria 1A w rozporządzeniu (WE) nr 1272/2008 w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin). Naruszenie struktury produktu zawierającego azbest, skutkować może dostaniem się włókien azbestowych do układu oddechowego, co prowadzić może do chorób, takich jak azbestoza czy międzybłoniak płucnej. Aktualnie, na podstawie art. 1 Ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest, produkcja wyrobów zawierających azbest jest na terenie Polski zakazana.

Azbest był w przeszłości powszechnie stosowany w budownictwie ze względu na swoją trwałość oraz dobre właściwości izolacyjne. Zawiera on jednak azbest – substancję szkodliwą dla zdrowia człowieka. Jego obecność w otoczeniu mieszkańców może prowadzić do poważnych konsekwencji zdrowotnych. Szczególnie niebezpieczne jest wdychanie pyłu azbestowego, który może uwalniać się w wyniku

uszkodzenia lub stopniowego niszczenia pokryć dachowych. Kontakt z takimi włóknami zwiększa ryzyko wystąpienia chorób układu oddechowego, takich jak azbestoza, rak płuc czy międzybłoniak opłucnej. Z tego względu dachy wykonane z eternitu stanowią realne zagrożenie dla zdrowia mieszkańców.

Problem ten ma także wymiar środowiskowy. Odpady zawierające azbest, które nie są odpowiednio usuwane i składowane, mogą prowadzić do zanieczyszczenia gleby oraz wód gruntowych. Sam proces demontażu eternitu jest skomplikowany i wymaga stosowania specjalistycznych procedur oraz odpowiednich środków bezpieczeństwa, aby ograniczyć ryzyko uwolnienia szkodliwych włókien do powietrza.

Zastępowanie eternitu nowoczesnymi i bezpieczniejszymi materiałami dachowymi pozwala nie tylko zmniejszyć zagrożenie dla zdrowia, lecz także poprawić wygląd budynków oraz zwiększyć wartość nieruchomości. Istotną rolę odgrywa również informowanie mieszkańców o zagrożeniach związanych z azbestem oraz o możliwościach skorzystania z programów wsparcia finansowego na wymianę pokryć dachowych. Skuteczne rozwiązanie tego problemu wymaga współpracy społeczności lokalnej, samorządów oraz specjalistów. Dzięki wspólnym działaniom możliwe jest ograniczenie negatywnego wpływu azbestu na środowisko i zapewnienie mieszkańcom bezpieczniejszych warunków życia.

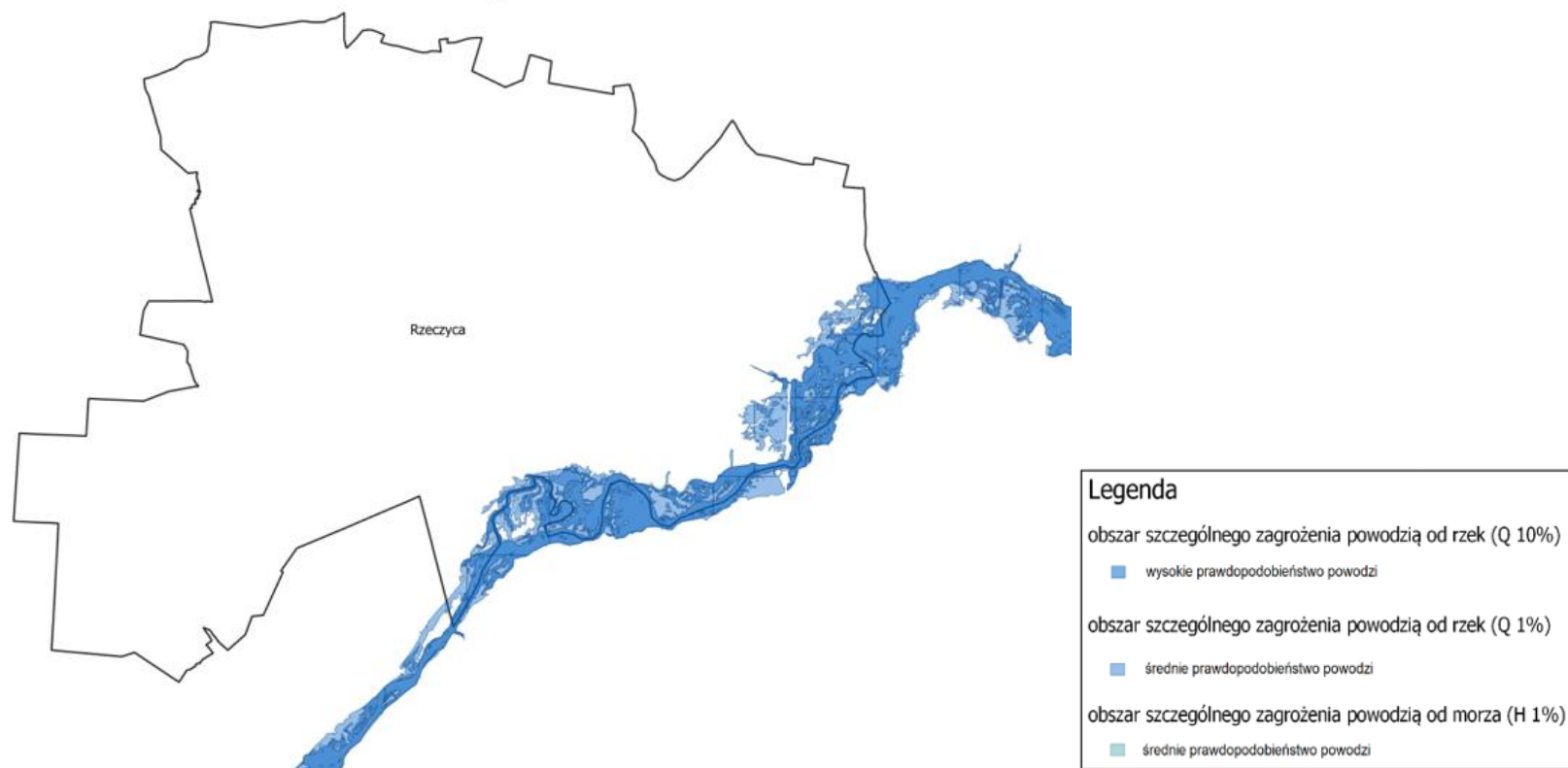
Zagrożenie poważnymi awariami

Na obszarze gminy Rzeczyca nie występują obiekty przemysłowe, które mogłyby generować zagrożenia awarią przemysłową. Niebezpieczeństwo wystąpienia awarii na terenie gminy stwarza transport samochodowy substancji niebezpiecznych. W większości przypadków, transport ten dotyczy paliw płynnych. Szczególne zagrożenia występują na drogach o największym ruchu tego typu przewozów.

Zagrożenia powodzią

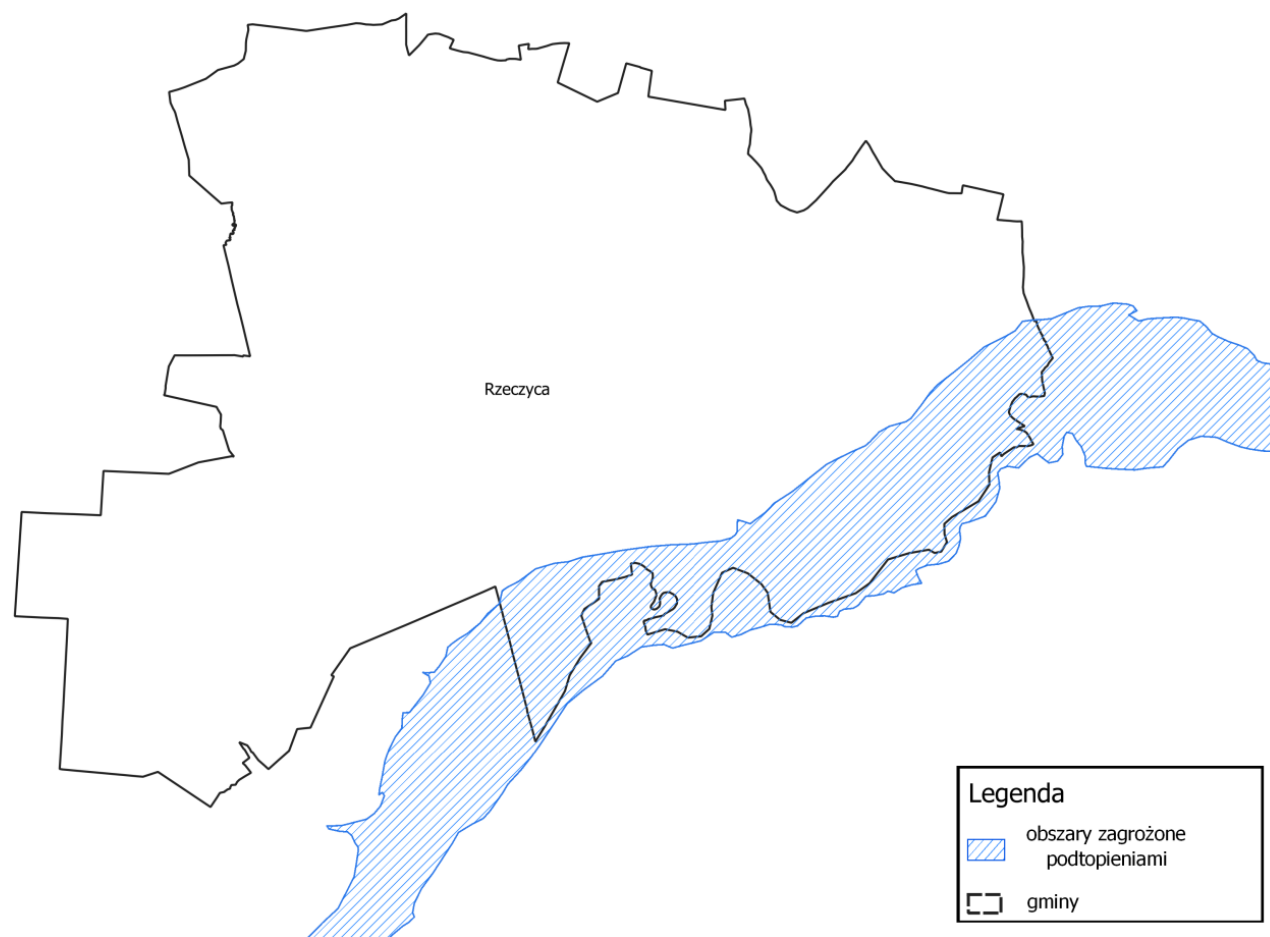
Zgodnie z danymi Państwowej Służby Hydrologicznej, na terenie Gminy Rzeczyca znajdują się obszary zagrożone powodzią oraz podtopieniami, które przedstawiono poniżej.

Rysunek 8 Zagrożenie powodziowe na terenie gminy Rzeczyca.

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rzeczyca na lata 2021 - 2024 z perspektywą 2025 – 2028

Rysunek 9 Obszary zagrożone podtopieniami na terenie gminy Rzeczyca

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Gminy Rzeczyca na lata 2021 - 2024 z perspektywą 2025 – 2028

Dla rzeki Pilicy zostały sporządzone mapy zagrożenia powodziowego do km 278+000, zgodnie z którymi w granicach gminy Rzeczyca znajdują się obszary przylegające do rzeki Pilicy, które znajdują się w zasięgu¹⁵:

- obszaru szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (10%) oraz średnie i wynosi raz na 100 lat (1%);
- obszaru narażonego na niebezpieczeństwo powodzi, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (0,2%).

Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 6c ustawy Prawo wodne obszary szczególnego zagrożenia powodzią obejmują:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat;
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat, obszary, między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano trasę wału przeciwpowodziowego, a także wyspy i przymuliska;
- pas techniczny stanowiący strefę wzajemnego bezpośredniego oddziaływania morza i lądu; jest on obszarem przeznaczonym do utrzymania brzegu w stanie zgodnym z wymogami bezpieczeństwa i ochrony środowiska.

Dla rzeki Pilicy opracowano także mapy ryzyka powodziowego, na których wskazano m. in. następujące elementy: szacunkową liczbę ludności zamieszkującej obszar zagrożony, budynki mieszkalne oraz obiekty o szczególnym znaczeniu społecznym, obszary i obiekty zabytkowe, obszary chronione tj. ujęcia wód, strefy ochronne ujęć wody, kąpieliska, obszary ochrony przyrody, potencjalne ogniska zanieczyszczeń wody, w przypadku wystąpienia powodzi, tj. zakłady przemysłowe, oczyszczalnie ścieków, przepompownie ścieków, składowiska odpadów, cmentarze, wartości potencjalnych strat dla poszczególnych klas użytkowania terenu.

Dla pozostałych rzek i cieków poziom wody stuletniej nie był nigdy przedmiotem opracowania hydrologicznego, nie powstała wcześniej mapa zalewów powodziowych pozostałych rzek gminy Rzeczyca, a obecnie również nie sporządzono dla nich map zagrożenia powodziowego.

Cieki na obszarze gminy Rzeczyca płyną częściowo w korytach naturalnych, a na niektórych odcinkach – w korytach wyprostowanych, uregulowanych.

Struga Rzeczyca oraz rzeka Luboczanka mają koryto częściowo uregulowane, częściowo naturalne (struga Rzeczyca jest uregulowana na odcinku 6105 m (w obrębie Rzeczyca 5882 m, w obrębie Kawęczyn 223 m), a rzeka Luboczanka na odcinku 2544 m (w obrębie Lubocz 2034 m, w obrębie Kanice 510 m).

Struga Olszówka jest nieuregulowana. W granicach administracyjnych gminy płynie przez niezabudowane obszary leśne – nie tworzy więc zagrożenia powodziowego dla siedlisk ludzkich. W przypadku dwóch pozostałych cieków: terasy zalewowe najbardziej zagrożone powodzią, powinny być wolne od zabudowy. Wolne od zabudowy powinny też zostać te fragmenty teras nadzalewowych w dolinie Luboczanki, które dziś są pokryte użytkami zielonymi. Zabieg regulacji koryt rzecznych i budowa zbiorników małej retencji mają na celu stworzenie zabezpieczenia przeciwpowodziowego. Najprostszą metodą zabezpieczenia siedlisk przed zagrożeniem powodziowym jest lokalizacja zabudowy powyżej obszarów zagrożonych powodzią.

---

¹⁵ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rzeczyca

❖ ZJAWISKO NEGATYWNE W SFERZE ŚRODOWISKOWEJ

Zjawisko negatywne → pokrycie wyrobami zawierającymi azbest

Wskaźnik → udział powierzchni materiałów zawierających azbest pozostałych do unieszkodliwienia na danym obszarze w powierzchni danego obszaru ogółem [%]

Przedstawiono ww. wskaźnik, kolorem pomarańczowym oznaczono wartości wskaźnika wyższe od wartości referencyjnej dla gminy, wskazując obszar koncentracji występowania zjawiska negatywnego.

Tabela 28 Udział powierzchni materiałów zawierających azbest pozostałych do unieszkodliwienia na danym obszarze w powierzchni danego obszaru ogółem [%]

Obszar	Azbest pozostały do unieszkodliwienia [ha]	Powierzchnia obszaru [ha]	Wskaźnik [%]
Gmina Rzeczyca	39,1557	10804,8323	0,36¹⁶
Bartoszkówka	1,7436	603,2759	0,29
Bobrowiec	2,0814	407,0819	0,51
Brzeg	1,7334	213,1381	0,81
Brzozów	1,5738	482,901	0,33
Glina	1,7095	1917,0578	0,09
Grotowice	1,7477	655,7354	0,27
Gustawów	0,9865	193,6558	0,51
Jeziorzec	0,9615	251,982	0,38
Kanice	2,0737	644,9236	0,32
Kawęczyn	1,3372	308,1668	0,43
Lubocz	2,8841	762,2236	0,38
Łęg	1,2574	462,8177	0,27
Roszkowa Wola	2,9240	854,1321	0,34
Rzeczyca	10,3608 ¹⁷	978,2212	0,53
Rzeczyca Nowa		688,7302	0,75
Sadykierz	3,7856	797,5866	0,47
Wiechnowice	1,1336	279,5078	0,41
Zawady	0,8620	303,6948	0,28

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rzeczycu

❖ WIZJA LOKALNA, OPIS SFERY ŚRODOWISKOWEJ

W sołectwie Rzeczyca pojawia się szereg problemów rewitalizacyjnych związanych z ochroną środowiska naturalnego. Po pierwsze, nieprawidłowe gospodarowanie wodami opadowymi prowadzi do lokalnych podtopień i erozji gruntów. Zalegająca woda powierzchniowa splukuje z gleby zanieczyszczenia, które trafiają do cieków wodnych, niszcząc ich ekosystemy i wpływając negatywnie na jakość wody. Poza tym, w sołectwie zidentyfikowano problem dzikich wysypisk śmieci, które stanowią nie tylko brzydotę krajobrazu, ale również są źródłem zanieczyszczeń dla gleby i wód gruntowych. Konieczna jest aktywna walka z tym zjawiskiem poprzez edukację społeczności, monitorowanie terenów i nałożenie sankcji na osoby odpowiedzialne za powstawanie takich miejsc. Kolejnym wyzwaniem jest niska jakość powietrza w miesiącach zimowych, spowodowana opalaniem węglem w starych, nieefektywnych piecach oraz słabym stanem obiektów mieszkalnych. Ta sytuacja powoduje nie tylko problemy zdrowotne dla mieszkańców, ale także wpływa negatywnie na roślinność i zwierzęta. W centrum uwagi powinna znaleźć się też rewitalizacja parku dworskiego, który mimo swojej historycznej wartości niszczy. Drzewostan wymaga pilnych prac pielęgnacyjnych, a cieki wodne odnowy i ochrony. Znalazienie sposobów na zachowanie tego zielonego dziedzictwa będzie miało kluczowe znaczenie dla przyszłych pokoleń mieszkańców Rzeczyca. Ostatecznie, zaniedbania w zakresie infrastruktury i brak zbiorników retencyjnych sprawiają, że sołectwo jest narażone na negatywne skutki ekstremalnych zjawisk pogodowych, takich jak intensywne opady czy susze.

¹⁶ Wartość referencyjna dla gminy Rzeczyca.

¹⁷ Obliczono wartości uśrednione wskaźników. Brak danych dotyczących azbestu pozostałego do unieszkodliwienia w podziale na sołectwa Rzeczyca i Rzeczyca Nowa.

Rozwiązanie tych problemów będzie wymagało zintegrowanego podejścia, łączącego działania na rzecz ochrony środowiska z działaniami społecznymi i inwestycyjnymi, aby Rzeczyca mogła rozwijać się w sposób zrównoważony i harmonijny.

Brak odpowiedniego systemu odprowadzenia wód opadowych w sołectwie Rzeczyca stanowi poważne zagrożenie dla środowiska naturalnego i komfortu życia mieszkańców. W momencie opadów deszczu woda, zamiast być prawidłowo odprowadzana, zalega na powierzchni, prowadząc do lokalnych podtopień, erozji gruntów i zniszczenia infrastruktury drogowej.

Fotografia 5 Kałuże przy ulicy w sołectwie Rzeczyca

Źródło: Fotografia własna

Dla środowiska naturalnego, niekontrolowane gromadzenie się wód opadowych oznacza kilka problemów. Powierzchniowy przepływ wody może splukiwać z gleby różne zanieczyszczenia, takie jak pestycydy, nawozy, oleje czy metale ciężkie, które następnie trafiają do lokalnych cieków wodnych, zatruwając je i niszcząc ekosystemy wodne. To prowadzi do spadku bioróżnorodności oraz pogorszenia jakości wody w rzekach i strumieniach.

Erozja gruntów, wynikająca z braku właściwego odprowadzenia wód opadowych, prowadzi do niszczenia terenów zielonych oraz włączania zanieczyszczeń i zawiesin do cieków wodnych. Erozja ta nie tylko degraduje jakość gleby, ale również zmniejsza jej zdolność do wchłaniania wody, co paradoksalnie nasila problem podtopień podczas kolejnych opadów.

Mimo wprowadzenia segregacji odpadów, problem dzikich wysypisk śmieci wciąż pozostaje aktualny i stanowi poważne wyzwanie dla lokalnej społeczności.

Fotografia 6 Kosze na śmieci na osiedlu w sołectwie Rzeczycyca

Źródło: Fotografia własna

Dziki składowiska odpadów pojawiają się w różnych, często ustronnych miejscach, takich jak obrzeża lasów, przydrożne rowy czy nieużytki. Są one nie tylko szpecącym elementem krajobrazu, ale przede wszystkim stanowią zagrożenie dla środowiska naturalnego. Wyciekające z nich substancje mogą truć glebę oraz wodę, negatywnie wpływając na jakość życia mieszkańców oraz stan lokalnej flory i fauny. Takie nielegalne składowiska są również odbiciem pewnych postaw społecznych i braku świadomości ekologicznej wśród części mieszkańców. Choć segregacja odpadów powinna przyczynić się do zmniejszenia ilości generowanych śmieci, nie zawsze idzie w parze z odpowiednim zachowaniem i szacunkiem dla otoczenia. Dziki wysypiska są również miejscem rozmnażania się wielu szkodników, takich jak gryzonie czy komary, które mogą być nosicielami różnych chorób. Ponadto koszty usuwania śmieci z takich miejsc oraz rekultywacji terenów obciążają budżet gminy, a co za tym idzie, wszystkich mieszkańców. Problem ten wymaga zintegrowanego podejścia, które połączy edukację ekologiczną, ścisłe przestrzeganie przepisów i kary dla osób łamiących prawo, a także poprawę infrastruktury związanej z gospodarką odpadami. Tylko kompleksowe działania mogą skutecznie przeciwdziałać powstawaniu dzikich wysypisk i chronić środowisko naturalne Rzeczycy.

Założony w XIX wieku park dworski krajobrazowy w Rzeczycy stanowi integralną część dawnego majątku ziemskiego, usytuowanego w sercu wsi. Rozciągający się na obszarze około 3 hektarów, park przylega do doliny strugi Rzeczycy, oddalonej o zaledwie 150 metrów od jego północnej strony. Choć pierwotny układ kompozycyjny parku uległ częściowemu zatarciu, jego granice pozostają czytelne i są wyraźnie zaznaczone. Niestety, oryginalne alejki parkowe zaginęły w czasach po II wojnie światowej, a obecne drogi mają charakter współczesny.

Fotografia 7 Park w sołectwie Rzeczycy

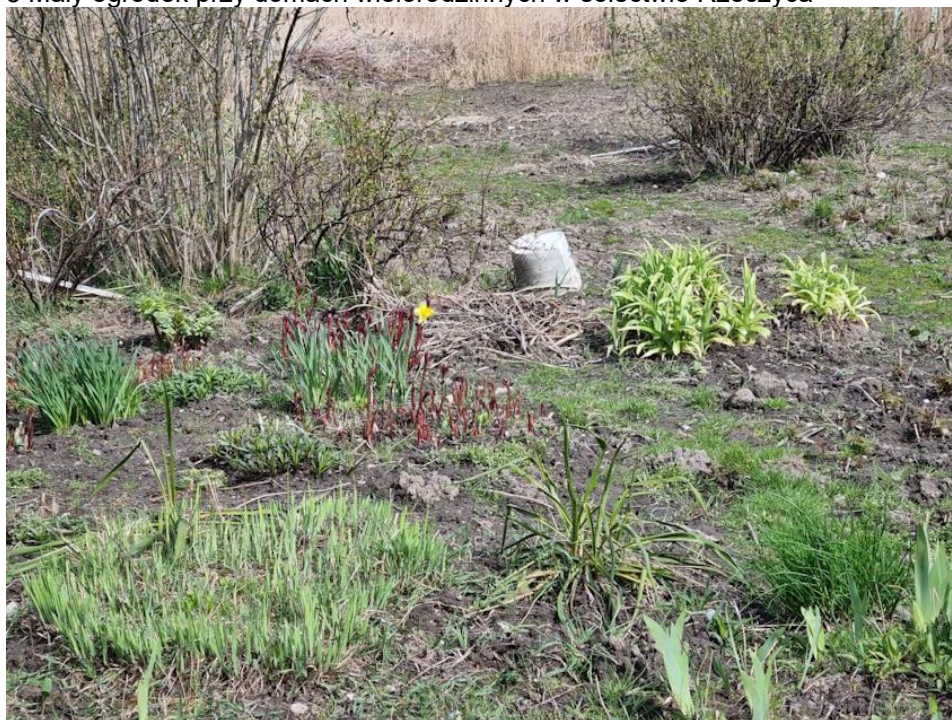
Źródło: Fotografia własna

Kiedyś park szczylił się wieloma okazałymi drzewami, które dzisiaj w większości już nie istnieją. Założenie wodne składa się z ciek przepływającego przez park w kierunku strugi Rzeczycy, a także zbiornika wodnego znajdującego się na jego trasie. Na terenie parku można podziwiać wiele okazałych, starych drzew, w tym dęby szypułkowe, graby, jesiony, lipy, modrzewie, topole czy wiązy. Ciekawostką jest to, że park kryje w sobie aż sześć pomników przyrody.

Obecnie w parku dworskim w Rzeczycy prowadzone są nowe nasadzenia, prace związane z pielęgnacją drzewostanu, odnawiane są alejki oraz wprowadzane elementy małej architektury. W 2025 r. przebudowano staw w parku..

Niezwykle ważnym elementem rewitalizacji parku i całego obszaru sołectwa jest budowa zbiorników retencyjnych. Budowa zbiorników retencyjnych w Rzeczycy nie tylko stanowi odpowiedź na aktualne problemy związane z zarządzaniem wodami i prewencją przed powodzią, ale ma również ogromny potencjał dla rozwoju funkcji turystycznych sołectwa. Zbiorniki te, poprzez gromadzenie nadmiaru wód opadowych, odgrywają kluczową rolę w zapobieganiu lokalnym podtopieniom oraz chronią ekosystemy i infrastrukturę przed destrukcyjnym działaniem żywiołów. Poza aspektami praktycznymi i ekologicznymi, zbiorniki retencyjne mogą stać się atrakcyjnymi miejscami rekreacji i wypoczynku dla mieszkańców oraz turystów. Trwają prace nad realizacją projektu pn. „Stworzenie nowoczesnej przestrzeni eko-turystycznej w Rzeczycy”, którego celem jest odtworzenie stawu retencyjnego w miejscu starego obiektu stawowego i utworzenie wokół niego przestrzeni rekreacyjnej. Projekt ten, łączący w sobie elementy małej retencji wodnej z rozbudowaną infrastrukturą rekreacyjną, ma potencjał, by przyciągnąć różnorodnych odbiorców – od miłośników przyrody, przez rodziny z dziećmi, po entuzjastów aktywnego wypoczynku. Stworzenie nowoczesnej przestrzeni eko-turystycznej w Rzeczycy przyczyni się do wzrostu atrakcyjności gminy jako miejsca przyjaznego dla turystów i mieszkańców, poszukujących spokoju i bliskości z naturą. Inwestycja ta odpowiada na rosnące potrzeby społeczeństwa związane z poszukiwaniem miejsc, które oferują odpoczynek od miejskiego zgiełku, a jednocześnie promują zrównoważony rozwój i ochronę środowiska.

Fotografia 8 Mały ogródek przy domach wielorodzinnych w sołectwie Rzeczyca

Źródło: Fotografia własna

Mieszkańcy Rzeczyca, mimo trudności finansowych i wyzwań, stawiają na samowystarczalność, tworząc wokół swoich domów małe ogródki. Te niewielkie, ale urocze kawałki ziemi stają się nie tylko źródłem świeżych warzyw i owoców dla lokalnych rodzin, ale również miejscem odpoczynku, relaksu i interakcji społecznych. Dla mieszkańców Rzeczyca, posiadanie takiego ogródka ma wielorakie znaczenie. Po pierwsze, dostarcza on świeżych, organicznych produktów, co jest niezwykle ważne w kontekście ograniczonych możliwości finansowych wielu rodzin. Uprawa własnych warzyw i owoców pozwala oszczędzać na zakupach, jednocześnie gwarantując zdrowe składniki do codziennych posiłków. Po drugie, prace w ogrodzie działają terapeutycznie, pozwalając mieszkańcom oderwać się od codziennych trosk, zrelaksować i poczuć satysfakcję z własnoręcznej pracy. Ponadto, ogródki sprzyjają integracji społecznej. Są miejscem spotkań, wymiany doświadczeń, a czasem nawet wspólnych prac ogrodniczych z sąsiadami. Dla wielu osób w Rzeczyca, posiadanie ogródka to nie tylko konieczność, ale także pasja i sposób na życie, który pomaga radzić sobie z trudnościami dnia codziennego, budując jednocześnie silne więzi społeczne i poczucie przynależności do lokalnej społeczności.

Fotografia 9 Budynek mieszkalny w sołectwie Rzeczyca

Źródło: Fotografia własna

W miesiącach zimowych sołectwo Rzeczyca boryka się z bardzo złą jakością powietrza, co jest bezpośrednio związane z niedostateczną izolacją i złym stanem technicznym obiektów mieszkalnych. Wielu mieszkańców, by zapewnić sobie ciepło, decyduje się na opalanie węglem, który jest jednym z najbardziej zanieczyszczających paliw. W efekcie tego, powstaje duża ilość pyłów zawieszonych, w tym szkodliwych PM10 i PM2,5, które osiadając na roślinach, hamują ich zdolność do fotosyntezy. Dodatkowo, spalanie węgla prowadzi do emisji gazów takich jak dwutlenek siarki. Długoterminowo, taka zanieczyszczona atmosfera może prowadzić do degradacji ekosystemów, gdzie osłabione rośliny wpływają na cały łańcuch pokarmowy, od owadów po większe zwierzęta. Ponadto, zanieczyszczenia mogą być przemywane do gruntów i cieków wodnych, wpływając na ekosystemy wodne. Zważywszy na powyższe, kluczowe jest podjęcie działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczeń, takich jak modernizacja budynków czy promocja ekologicznych metod ogrzewania.

Ubóstwo energetyczne w gminie Rzeczyca stanowi poważne wyzwanie społeczne i ekonomiczne. Jest to zjawisko, gdzie gospodarstwa domowe nie są w stanie pokryć kosztów związanych z ogrzewaniem, oświetleniem czy korzystaniem z innych urządzeń elektrycznych bez naruszenia innych podstawowych potrzeb życiowych. Wielu mieszkańców Rzeczycy, mając do wyboru opłacenie rachunków za prąd czy ogrzewanie, a zaspokojenie innych podstawowych potrzeb, często decyduje się na rezygnację z komfortu termicznego, prowadząc do sytuacji, w której w miesiącach zimowych domy nie są odpowiednio ogrzewane. Powody ubóstwa energetycznego są zróżnicowane. Często wynika ono z niskich dochodów mieszkańców, ale też ze złego stanu technicznego budynków, które nie są dostatecznie zaizolowane, co prowadzi do większego zużycia energii na ogrzewanie. W efekcie mieszkańcy płacą wysokie rachunki za energię, jednocześnie doświadczając niskiego komfortu termicznego. Taka sytuacja ma negatywne skutki dla zdrowia mieszkańców, zwłaszcza dla dzieci, osób starszych i chorych, dla których niskie temperatury w domu mogą prowadzić do chorób układu oddechowego czy problemów z krążeniem. Długoterminowo ubóstwo energetyczne wpływa na jakość życia mieszkańców gminy, zwiększa wykluczenie społeczne i pogłębia biedę lokalnej społeczności. Dla gminy Rzeczyca stanowi to wyzwanie w zakresie planowania działań społecznych i inwestycyjnych, które mają na celu nie tylko poprawę jakości budynków, ale także wsparcie finansowe dla najbardziej potrzebujących, by mogli oni godnie żyć, nie martwiąc się o podstawowe potrzeby energetyczne.

Przebieg drogi wojewódzkiej nr 726 przez centrum miejscowości Rzeczyca niesie ze sobą zarówno pozytywne, jak i negatywne konsekwencje dla środowiska naturalnego oraz warunków życia mieszkańców. Z jednej strony, dostępność takiej arterii komunikacyjnej może sprzyjać rozwojowi gospodarczemu miejscowości, ułatwiając transport i przyciągając turystów czy inwestorów. Jednak z drugiej strony, intensywny ruch samochodowy, zwłaszcza ciężarowy, może wpływać negatywnie na środowisko poprzez emisję spalin, hałas oraz wibracje. Dla mieszkańców, zwłaszcza tych mieszkających w bezpośrednim sąsiedztwie drogi, hałas i zanieczyszczenie powietrza stanowią poważne zagrożenie dla zdrowia i komfortu życia.

Fotografia 10 Ruch pojazdów w centrum sołectwa Rzeczyca

Źródło: Fotografia własna

Zwiększony ruch oddziałuje negatywnie na lokalną faunę i florę, zakłócając migracje zwierząt czy prowadząc do degradacji terenów zielonych wzdłuż drogi. W dłuższej perspektywie, ciągły ruch drogowy może wpłynąć na wartość nieruchomości w bezpośrednim sąsiedztwie drogi, potencjalnie obniżając ją z powodu zanieczyszczenia i hałasu. Dlatego tak ważne jest, by władze lokalne podejmowały środki zmierzające do minimalizacji negatywnego wpływu drogi na środowisko i życie mieszkańców, takie jak budowa zieleńców, promocja zrównoważonego transportu czy tworzenie zielonych stref wzdłuż drogi.

5. Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji ocenie podlega nasilenie problemów przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowanie infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych.

Powierzchnia ewidencyjna gminy według Geoportalu Województwa Łódzkiego wynosi 10 805 ha. W użytkowaniu ziemi w gminie przeważają grunty rolne, stanowiące 78% ogólnej powierzchni gminy. Grunty leśne stanowią 18% jej ogólnej powierzchni, podczas gdy grunty zabudowane i zurbanizowane jedynie 3%, a grunty pod wodami 1%. Wyraźnie dominujący odsetek powierzchni gruntów rolnych i leśnych w całkowitej powierzchni gminy świadczy o znaczącej roli rolnictwa na jej terenie. Struktura użytkowania gruntów według stanu na dzień 1 stycznia 2025 roku przedstawia się zatem następująco:

Tabela 29 Struktura użytkowania gruntów, stan na 1 stycznia 2025 roku

Rodzaj gruntów	powierzchnia [ha]	udział % w powierzchni gminy ogółem
Grunty rolne	8383	78%
Grunty leśne	1980	18%
Grunty zabudowane i zurbanizowane	346	3%
Grunty pod wodami	93	1%
Grunty pozostałe	0	0%

Źródło: Geoportal Województwa Łódzkiego

Poniżej przedstawiono powierzchnię gminy w podziale na sołectwa. Dane pochodzą z Urzędu Gminy w Rzeczyca i posłużą w dalszej części diagnozy do obliczenia udziału powierzchni obszaru rewitalizacji w powierzchni gminy ogółem.

Tabela 30 Powierzchni gminy Rzeczyca w podziale na sołectwa – stan na 2024 r.

Obszar	Powierzchnia obszaru [ha]
Gmina Rzeczyca	10804,8323
Bartoszkówka	603,2759
Bobrowiec	407,0819
Brzeg	213,1381
Brzozów	482,901
Glina	1917,0578
Grotowice	655,7354
Gustawów	193,6558
Jeziorzec	251,982
Kanice	644,9236
Kawęczyn	308,1668
Lubocz	762,2236
Łęg	462,8177
Roszkowa Wola	854,1321
Rzeczyca	978,2212
Rzeczyca Nowa	688,7302
Sadykierz	797,5866
Wiechnowice	279,5078
Zawady	303,6948

Źródło: Urząd Gminy w Rzeczyca

STUDIUM I PLANY MIEJSCOWE – STOPIEŃ POKRYCIA OBSZARU GMINY I STRUKTURA PRZEZNACZENIA TERENÓW

Podstawowym dokumentem planistycznym określającym politykę przestrzenną gminy, w tym lokalne zasady zagospodarowania przestrzennego jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rzeczyca, które zostało przyjęte przez Radę Gminy Rzeczyca Uchwałą Nr XXXII/221/2021 z dnia 10 września 2021 r. Gmina nie posiada miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru całej gminy, uchwalane są natomiast plany dla części miejscowości.

Poniżej przedstawiono obowiązujące w Gminie Rzeczyca akty planowania przestrzennego (dostęp: 02.03.2026 r.).

Tabela 31 Obowiązujące akty planowania przestrzennego

Nazwa	Data uchwały	Diennik	Uchwała
Zmiana studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Rzeczyca	2021-09-10		XXXII/221/2021
Zmiana MPZP gm. Rzeczyca	1996-02-14	Dz. Urz. Woj. Piotrkowskiego Nr 13 z 1996 r., poz 53	I/9/96
Zmiana MPZP gm. Rzeczyca	1997-04-18	Dz. Urz. Woj. Piotrkowskiego Nr 26 z 1997 r., poz 77	III/24/97
Zmiana MPZP gm. Rzeczyca	2000-02-28	Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 54 z 2000 r., poz 305	XVII/16/2000
Zmiana MPZP gm. Rzeczyca na obszarze wsi Gustawów	2000-10-20	Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 131 z 2000 r., poz 764	XXIV/65/2000
w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w rejonie ul. Parkowej w Rzeczyca	2017-05-25	Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2017 r. poz. 2852	XXXIII/203/2017
w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru położonego w rejonie ul. I. Mościckiego w Rzeczyca	2017-11-10	Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 1 grudnia 2017 r. poz. 4993	XXXVIII/241/2017
w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru wsi Kanice oraz części obszaru wsi Wiechnowice w gminie Rzeczyca	2018-10-19	Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dn 09.11.2018 r. poz. 5909	XLIX/322/2018
w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru w rejonie ul. Parkowej w Rzeczyca	2021-08-16	Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dn 29.09.2021 r. poz. 4471	XXXI/215/2021
w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ul. I. Mościckiego w Rzeczyca	2022-06-29	Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dn 02.08.2022 r. poz. 4380	XLIV/289/2022
w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru wsi Kanice oraz części obszaru wsi Wiechnowice w gminie Rzeczyca	2022-08-12	Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dn 8.09.2022 r., poz. 4934	XLV/293/2022
w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla działki o nr ewid. 59 obręb Bartoszkówka w gminie Rzeczyca	2022-09-12	Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dn 12.10.2022 r., poz. 5515	XLVI/299/2022

Źródło: <https://rzeczyca.e-mapa.net/wykazplanow/>

STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA

W strukturze osadniczej gminy, sołectwo Rzeczyca położone w południowej części gminy pełni rolę głównego ośrodka gminnego – bieguna rozwoju o tendencjach wzrostowych wymagających przekształceń istniejących struktur przestrzennych w powiązaniu z działaniami na rzecz ochrony środowiska i wartości kulturowych. Pozostałe jednostki osadnicze, w większości wsie w układzie pasmowym, równoległym do istniejących dróg, są adaptowane ze wskazaniem uzupełnień w ciągach zabudowy. W strukturze funkcjonalno-przestrzennej gminy ze względu na charakter i prognozowany kierunek rozwoju obok ośrodka gminnego wyróżnia się:

- ośrodki mające potencjalne nowe szanse rozwoju przestrzennego, w tym:
  - subgminne ośrodki obsługi mieszkaniowo-usługowej – Sadykierz i Lubocz,
  - miejscowości o funkcji letniskowej i agroturystyki – Grotowice, Łęg i Glina;
- ośrodki kontynuacji rozwoju:
  - miejscowości o dominującej funkcji rolniczej i działalności gospodarczej o profilu usługowym oraz przemysłu nieuciążliwego – Zawady, Sadykierz, Kanice, Wiechnowice, Bartoszkówka, Gustawów, Jeziorzec, Roszkowa Wola i Kawęczyn;
- ośrodki zmian jakościowych:
  - pozostałe wsie, w których utrwała się istniejącą wiodącą funkcję w postaci produkcji rolnej i leśnej.

STRUKTURA OSADNICZA

W granicach administracyjnych Gminy Rzeczyca znajduje się 18 sołectw. Obecnie intensywną działalnością człowieka charakteryzuje się centralna, północno-zachodnia, północna oraz północno-wschodnia część gminy. Występują tutaj liczne wsie, rozproszona zabudowa zagrodowa, a pierwotną przyrodę zastępują uprawy polowe.

Najbardziej rozwiniętą jednostką osadniczą gminy jest Rzeczyca, w której znajduje się urząd gminy oraz główne ośrodki kulturowe, religijne, edukacyjne. Znaczenie sołectwa wzmacnia układ komunikacyjny i skrzyżowania dróg powiatowych z wojewódzką, łatwy dojazd m.in. do Opoczna, Tomaszowa Mazowieckiego i Rawy Mazowieckiej.

Fotografia 11 Sołectwo Rzeczyca

Źródło: Fotografia własna

Fotografia 12 Sołectwo Rzeczyca - widok na część wschodnią

Źródło: Fotografia własna

POWIĄZANIA INFRASTRUKTURALNE I FUNKCJONALNE

Relacje z otoczeniem w skali rejonu są uwidocznione najczytelniej na przykładzie powiązań administracyjnych, gospodarczych i usługowych. Zasięg oddziaływania gminy jest różny w poszczególnych sferach życia i posiada różną intensywność.

Gmina Rzeczyca, położona we wschodniej części powiatu tomaszowskiego w województwie łódzkim, posiada zróżnicowane powiązania infrastrukturalne i funkcjonalne z otaczającymi ją obszarami. Jej lokalizacja na styku trzech województw – łódzkiego, mazowieckiego i świętokrzyskiego – sprawia, że odgrywa istotną rolę jako gmina graniczna o dużym znaczeniu tranzytowym i komunikacyjnym. Gmina Rzeczyca pełni funkcję lokalnego ośrodka usługowego dla mieszkańców mniejszych miejscowości i wsi we wschodnim pasie powiatu tomaszowskiego. Znajdują się tu podstawowe instytucje administracyjne, edukacyjne, kulturalne i zdrowotne obsługujące zarówno mieszkańców gminy, jak i sąsiednich obszarów. Najsilniejsze funkcjonalne powiązania występują z miastem Tomaszów Mazowiecki, które pełni funkcję subregionalnego centrum usług i zatrudnienia. Jednocześnie wschodnie tereny gminy wykazują naturalne powiązania z województwem mazowieckim, w szczególności z powiatem grójeckim i białobrzeskim.

Gminę przecina droga krajowa nr 48 (Dęblin – Tomaszów Mazowiecki), która łączy ją z centralną częścią województwa łódzkiego oraz wschodnią częścią Mazowsza. Bliskość drogi ekspresowej S8 (Warszawa – Wrocław) dodatkowo wzmacnia dostępność komunikacyjną gminy w skali makroregionalnej. Powiązania drogowe umożliwiają mieszkańcom łatwy dojazd do Tomaszowa Mazowieckiego, Rawy Mazowieckiej i Opoczna, co ma istotne znaczenie dla zatrudnienia, edukacji i dostępu do usług. Układ komunikacyjny sprzyja także rozwojowi gospodarczemu – w szczególności w zakresie rolnictwa, przetwórstwa oraz turystyki. Gmina Rzeczyca nie posiada własnej stacji kolejowej ani bezpośredniego dostępu do linii kolejowych o znaczeniu krajowym. Najbliższe czynne stacje kolejowe zlokalizowane są w:

- Tomaszowie Mazowieckim – ok. 25 km na zachód,
- Koluśkach – jako regionalny węzeł przesiadkowy (połączenia w kierunku Łodzi, Warszawy i Katowic).

Brak bezpośrednich połączeń kolejowych stanowi ograniczenie w dostępności transportu publicznego, szczególnie dla osób niezmotywowanych. Niemniej jednak mieszkańcy mogą korzystać z kolei

poprzez dojazdy do stacji w Tomaszowie Mazowieckim, co zapewnia dostęp do regionalnych i dalekobieżnych linii obsługiwanych przez PKP Intercity i Łódzką Kolej Aglomeracyjną (ŁKA).

Na terenie gminy Rzeczyca funkcjonuje szkoła podstawowa, która zapewnia mieszkańcom dostęp do edukacji na poziomie podstawowym i przedszkolnym. Jednak w zakresie kształcenia średniego i zawodowego młodzież z Rzeczycy najczęściej kontynuuje naukę w większych ośrodkach – przede wszystkim w Tomaszowie Mazowieckim, który pełni funkcję subregionalnego centrum edukacyjnego. W Tomaszowie dostępna jest pełna oferta szkół ponadpodstawowych – liceów, techników, szkół branżowych, a także placówek specjalistycznych i szkół artystycznych. Istnieją również powiązania z miastami ościennymi, takimi jak Rawa Mazowiecka, Opoczno czy Białobrzegi, choć mają one charakter uzupełniający.

Młodzież dojeżdża do szkół autobusami publicznymi i szkolnymi, co wymaga stałej koordynacji z przewoźnikami i władzami powiatu. Gmina współpracuje z organami prowadzącymi szkoły ponadpodstawowe, m.in. przy rekrutacji, dofinansowaniach do biletów oraz działaniach informacyjnych.

W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej Gmina Rzeczyca dysponuje własnym ośrodkiem zdrowia (lub filiami), które zapewniają dostęp do usług lekarza rodzinnego, pielęgniarki środowiskowej czy położnej. Jednak dla większości świadczeń specjalistycznych mieszkańcy muszą korzystać z placówek znajdujących się w Tomaszowie Mazowieckim, gdzie funkcjonuje szpital powiatowy, poradnie specjalistyczne oraz laboratoria diagnostyczne. W przypadkach wymagających opieki szpitalnej, interwencji chirurgicznej lub nagłych zdarzeń, mieszkańcy są kierowani do Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w Tomaszowie Mazowieckim. W poważniejszych przypadkach – zwłaszcza w dziedzinach wysokospecjalistycznych – pacjenci kierowani są do Łodzi lub Radomia.

ZABYTKI

Wojewódzki program opieki nad zabytkami w województwie łódzkim na lata 2024-2027 wskazuje na zabytki zagrożone, jak czytamy w dokumencie „Wśród zabytków nieruchomości województwa łódzkiego licznie występują obiekty zagrożone utratą walorów historycznych i krajobrazowych cechujące się najczęściej złym lub średnim stanem technicznym oraz wymagające pilnych prac zabezpieczających i remontowych. Zgodnie z programem, karczma przy ul. ks. J. Kitowicza 13 w Rzeczycy jest jednym z 40 obiektów zagrożonych degradacją w województwie łódzkim.

Na walory kulturowe gminy mają wpływ obiekty znajdujące się w rejestrze zabytków. Poniżej wskazano obiekty wpisane do rejestru zabytków prowadzonego przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Łodzi w podziale na obiekty budowlane i parki dworskie.

Tabela 32 Obiekty wpisane do rejestru zabytków prowadzonego przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Łodzi w podziale na obiekty budowlane i parki dworskie.

Obiekty w rejestrze zabytków				
Nr karty	Lokalizacja	Obiekt	Datowanie	Nr rejestru, data wpisu
Obiekty budowlane				
1	Brzeziny – Grotowice dz. nr ew. 56	Kapliczka rzymsko-katolicka	XIX w.	Nr 291 KS.V-660/20/74 z dnia 26.02.1974 r.
2	Glina Glina 5a dz. nr ew. 269	Dwór w zespole dworsko-parkowym	2 połowa XIX w.	Nr 431 z dnia 19.01.1993 r.
3	Grotowice dz. nr ew. 536/4	Kapliczka rzymsko-katolicka w zespole dworsko-parkowym	1607 r.	Nr 290 KL.V-660/19/74 z dnia 26.02.1974 r.
4	Rzeczyca ul. ks. Jędrzeja Kitowicza 13 dz. nr ew. 357	Karczma	XVIII w.	Nr 797 z dnia 27.12.1967 r.
5	Rzeczyca ul. ks. Jędrzeja Kitowicza 15 dz. nr ew. 363	Kościół parafialny rzymsko-katolicki pw. św. Katarzyny wraz z cmentarzem przykościelnym i ogrodzeniem	1890-1891 r.	Nr A/24 z dnia 15.11.2005 r.

Obiekty w rejestrze zabytków				
Nr karty	Lokalizacja	Obiekt	Datowanie	Nr rejestru, data wpisu
Obiekty budowlane				
6	Rzeczycza ul. ks. Jędrzeja Kitowicza 34 dz. nr ew. 1187	Dawna organistówka	1924 r.	Nr A/200 z dnia 25.02.2015 r.
Parki				
7	Bartoszkówka Bartoszkówka 5 dz. nr ew. 64/2, 64/6, 66, 67/1, 67/2, 68, 69, 70, 71, 72, 73/1, 729/5, 730, 731	Park dworski w zespole dworsko-parkowym	2 połowa XIX w.	Nr 336 z dnia 16.03.1984 r.
8	Glina Glina 5a dz. nr ew. 269	Park dworski w zespole dworsko-parkowym	2 połowa XIX w.	Nr 431 z dnia 19.01.1993 r.
9	Grotowice Grotowice 41 dz. nr ew. 518, 525, 536/2, 536/3, 536/4, 538, 539	Park dworski w zespole dworsko-parkowym	XVIII w.	Nr 239/P.XI.9 z dnia 21.01.1950 r. oraz Nr 352 z dnia 27.12.1967 r.
10	Rzeczycza ul. Parkowa 1 dz. nr ew. 860/1, 860/6, 860/7, 860/8, 861/4, 866/2, 867/1, 867/2, 867/3, 867/4, 867/5, 868/1, 868/2, 868/3, 869/12, 869/13, 869/14, 869/15, 870/6, 870/7, 870/8, 871/4, 871/5, 872/8, 872/9, 872/10, 882/1, 882/2, 883/1, 883/2	Park dworski	XIX w.	Nr 796 z dnia 27.12.1967 r.

Źródło: Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Rzeczycza na lata 2021-2025

Zabytki w wojewódzkiej ewidencji zabytków

Oprócz obiektów w rejestrze zabytków na terenie gminy Rzeczycza znajdują się obiekty ujęte w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków. Poniżej w tabeli zamieszczono wykaz obiektów zamieszczonych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków przedstawiony w podziale na obiekty budowlane i cmentarze.

Tabela 33 Wykaz obiektów zamieszczonych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków przedstawiony w podziale na obiekty budowlane i cmentarze

Obiekty w wojewódzkiej ewidencji zabytków			
Nr karty	Lokalizacja	Obiekt	Datowanie
Obiekty budowlane			
1	Bartoszkówka Bartoszkówka 5 dz. nr ew. 64/2	Dwór w zespole dworsko-parkowym	Lata 30. XX w.
2	Brzeziny Brzeziny 4 dz. nr ew. 187/1	Dom nr 4	Koniec XIX w. – początek XX w.
3	Glina dz. nr ew. 271/1	Kapliczka rzymsko-katolicka	XIX w.
4	Glina Glina 4, dz. nr ew. 269	Dom-oficyna w zespole dworsko-parkowym	XIX w.
5	Rzeczycza, ul. Parkowa 2, dz. nr ew. 860/5, 870/5, 872/7	Spichlerz	XIX w.
Cmentarze			
6	Brzozów, dz. nr ew. 284, 285	Cmentarz ewangelicki z kwaterą wojenną	XIX w.
7	Rzeczycza, dz. nr ew. 377	Cmentarz rzymsko-katolicki	XVII w.
8	Jeziorec – Roszkowa Wola, dz. nr ew. 83	Cmentarz wojenny z I wojny światowej	1915 r.

Źródło: Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Rzeczycza na lata 2021-2025

Zabytki w gminnej ewidencji zabytków

Poniżej w tabeli zamieszczono wykaz obiektów i obszarów uwzględnionych w GEZ, przedstawiony w podziale na obiekty budowlane i układy przestrzenne wsi.

Tabela 34 Wykaz obiektów i obszarów uwzględnionych w Gminnej Ewidencji Zabytków

Obiekty w gminnej ewidencji zabytków			
Nr karty	Lokalizacja	Obiekt	Datowanie
Obiekty budowlane			
1	Brzeziny, dz. nr ew. 154/1, 155/1, 155/2, 165/1	Piwniczki	Koniec XIX w. – początek XX w.
2	Glina, dz. nr ew. 269	Kapliczka w zespole dworsko-parkowym	1935 r.
3	Roszkowa Wola Roszkowa Wola 6a, dz. nr ew. 97	Kapliczka	1928 r.
4	Rzeczycza, ul. Nowa 1, dz. nr ew. 152	Kapliczka rzymsko-katolicka	XX w.
5	Rzeczycza dz. nr ew. 1077/1	Kapliczka rzymsko-katolicka	Początek XX w.
Układy przestrzenne wsi			
6	Grotowice	Folwark	1388 r.
7	Lubocz	Ulicówka	1394 r.
8	Rzeczycza	Wielodrożnica	1335 r.

Źródło: Gminny Program Opieki nad Zabytkami Gminy Rzeczycza na lata 2021-2025

OBSZARY I OBIEKTY NIEZAGOSPODAROWANE BĘDĄCE W POSIADANIU GMINY RZECZYCZA

Na obszarze gminy Rzeczycza znajdują się obszary niezagospodarowane, stanowiące własność Gminy, przedstawione w tabeli poniżej. Obszary wykazują się brakiem funkcjonalności niedostosowaniem do obecnych potrzeb urbanistycznych i infrastrukturalnych. Zaburzają ład przestrzenny sołectw.

Tabela 35 Obszary niezagospodarowane, stanowiące własność Gminy Rzeczycza

Obszar	Typ obszaru	Powierzchnia (ha)
Bartosówka	Teren stanowi nieużytek. Nieruchomość niezabudowana.	1,24
Bobrowiec	Nieruchomość zabudowana, na której znajduje się pustostan - budynek po byłej szkole podstawowej, zamkniętej w roku 2007.	1,2
Brzeg	brak	0,00
Brzozów	Nieruchomość gruntowa niezagospodarowana, stanowiąca nieużytek.	1,00
Glina	Nieruchomość gruntowa niezabudowana z przeznaczeniem na teren inwestycyjny.	1,9235
Grotowice	brak	0,00
Gustawów	brak	0,00
Jeziorzec	brak	0,00
Kanice	Działka częściowo użytkowana rolniczo w pozostałej części stanowi nieużytek.	14,7
Kawęczyn	brak	0,00
Lubocz	Teren po byłej kopalni chalcedonitu.	8,05
	Teren po szkole podstawowej. W budynku znajduje się też kilka lokali mieszkalnych komunalnych.	1,3
Łęg	Działka niezabudowana, stanowi nieużytek.	0,6125
Roszkowa Wola	Nieruchomość gruntowa niezabudowana z przeznaczeniem na teren inwestycyjny	6,0792
	Teren niezabudowany, po byłej szkole podstawowej wyburzonej ok. 2000 roku. Teren stanowi nieużytek, w centrum miejscowości.	0,55
Rzeczycza	Nieruchomość niezabudowana, na której znajdowały się stawy.	3,7187
	Teren po byłej mleczarni, częściowo zagospodarowany (na powierzchni ok. 0,20 ha). Pozostała część do zagospodarowania na cele publiczne.	0,5
	Działka niezabudowana, położona przy Gminnym Ośrodku Kultury w Rzeczycy, częściowo użytkowana przez przedsiębiorcę prowadzącego tartak - w pozostałej części stanowi teren do zagospodarowania.	1,00

Obszar	Typ obszaru	Powierzchnia (ha)
	Teren do zagospodarowania w centrum Rzeczyca - w okolicach kościoła parafialnego.	0,07
	Budynek po byłym Urzędzie Gminy w Rzeczyca.	0,16
Rzeczyca Nowa	brak	0,00
Sadykierz	brak	0,00
Wiechnowice	brak	0,00
Zawady	brak	0,00

Źródło: Dane Urzędu Gminy w Rzeczyca

❖ ZJAWISKO NEGATYWNE W SFERZE PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ

Zjawisko negatywne → niedostosowanie obiektów i obszarów do obecnych potrzeb, zaburzenie ładu przestrzennego

Wskaźnik → udział powierzchni obszarów niezagospodarowanych w powierzchni danego obszaru ogółem [%]

Przedstawiono zestawienie powierzchni obszarów niezagospodarowanych, powierzchnię gminy Rzeczyca w podziale na sołectwa oraz ww. wskaźnik. Kolorem pomarańczowym oznaczono wartości wskaźników mniej korzystane względem wartości referencyjnej dla gminy, wskazując obszar koncentracji zjawiska negatywnego.

Tabela 36 Udział powierzchni obszarów niezagospodarowanych będących w posiadaniu Gminy Rzeczyca w powierzchni danego obszaru ogółem [%]

Obszar	Powierzchnia obszarów niezagospodarowanych (ha)	Powierzchnia obszaru [ha]	Wskaźnik [%]
Gmina Rzeczyca	42,1036	10804,8323	0,39¹⁸
Bartoszkówka	1,24	603,2759	0,21
Bobrowiec	1,2	407,0819	0,29
Brzeg	Brak	213,1381	Brak
Brzozów	1,00	482,901	0,21
Głina:	1,9235	1917,0578	0,10
Grotowice	Brak	655,7354	Brak
Gustawów	Brak	193,6558	Brak
Jeziorzec	Brak	251,982	Brak
Kanice	14,7	644,9236	2,28
Kawęczyn	Brak	308,1668	Brak
Lubocz	9,35	762,2236	1,23
Łęg	0,6125	462,8177	0,13
Roszkowa Wola	6,6292	854,1321	0,78
Rzeczyca	5,4484	978,2212	0,56
Rzeczyca Nowa	Brak	688,7302	Brak
Sadykierz	Brak	797,5866	Brak
Wiechnowice	Brak	279,5078	Brak
Zawady	Brak	303,6948	Brak

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rzeczyca

❖ WIZJA LOKALNA, OPIS SFERY PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ

W sołectwie Rzeczyca ważną rolę w kontekście funkcjonowania odgrywała spółdzielnia rolnicza. Stała się ona nie tylko kluczowym elementem gospodarki i życia społeczno-gospodarczego, ale także znacząco wpłynęła na krajobraz urbanistyczny tej miejscowości. Spółdzielnia posiadała zespół budynków, które stanowiły centrum jej działalności. Wśród nich wyróżniał się spichlerz, będący magazynem dla zbóż i innych produktów rolnych, co podkreślało jego znaczenie dla lokalnego rolnictwa.

¹⁸ Wartość referencyjna dla gminy Rzeczyca.

Nie mniej ważne były również bloki wielorodzinne, zlokalizowane w samym sercu Rzeczyca. Były one miejscem zamieszkania dla pracowników spółdzielni oraz ich rodzin, co pokazuje, jak głęboko spółdzielnia była zakorzeniona w życiu lokalnej społeczności. Te bloki wielorodzinne, choć były efektem działalności gospodarczej spółdzielni, stały się integralną częścią krajobrazu miejscowości, dodając do jej charakteru specyficzną nutę funkcjonalności i współczesności. Dziś strefę tą należy uznać za problemową z wielu powodów: społecznych, technicznych oraz funkcjonalnych.

Fotografia 13 Sołectwo Rzeczyca - park wraz osiedlem bloków.

Źródło: Fotografia własna

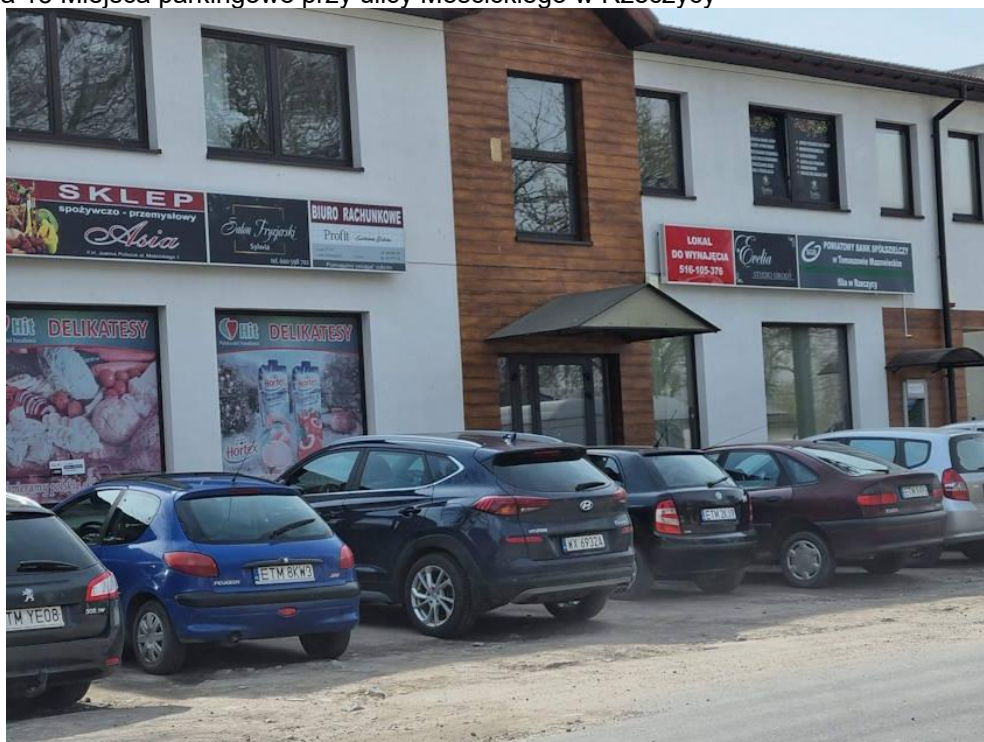
W Rzeczyca występuje problem braku jasno zdefiniowanych stref funkcjonalnych, takich jak mieszkalne, komercyjne czy przemysłowe. Brak wyraźnych stref prowadzi do niekontrolowanego rozwoju urbanistycznego, co z kolei może powodować wiele problemów dla mieszkańców i przedsiębiorców. Bez klarownie wyznaczonych obszarów mieszkalnych, komercyjnych i przemysłowych trudniej jest planować i przewidywać potrzeby infrastrukturalne, co może skutkować niedoborami w zakresie komunikacji, dostaw energii czy usług komunalnych. Zatarcie granic pomiędzy strefami może także prowadzić do konfliktów sąsiedzkich. Takie niejasności mogą także wpłynąć negatywnie na wartość nieruchomości, co z kolei może odstraszać potencjalnych inwestorów czy nowych mieszkańców. Dlatego tak ważne jest wprowadzenie jasnych zasad zagospodarowania przestrzennego, które pozwolą na harmonijny rozwój sołectwa, z uwzględnieniem potrzeb wszystkich jego mieszkańców i przedsiębiorców.

Fotografia 14 Składowisko w centrum sołectwa Rzeczycy

Źródło: Fotografia własna

Fotografia 15 Miejsca parkingowe przy ulicy Mościckiego w Rzeczycy

Źródło: Fotografia własna

6. Sfera techniczna

Analizie podlegają również problemy techniczne – w szczególności degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych, umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Poniżej pokrótce opisano zasoby mieszkaniowe, scharakteryzowano infrastrukturę wodociągowo-kanalizacyjną oraz zaopatrzenie w ciepło, a także przedstawiono wyniki dokonanej wizji lokalnej.

ZASOBY MIESZKANIOWE

„Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Rzeczyca na lata 2024 – 2028” został uchwalony uchwałą Nr LXV/434/2024 Rady Gminy Rzeczyca z dnia 29 lutego 2024 r. W skład zasobu mieszkaniowego Gminy Rzeczyca wchodzi 11 lokali mieszkalnych o łącznej powierzchni 584,18 m², znajdujących się w trzech budynkach, stanowiących własność Gminy Rzeczyca:

- w budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Rzeczycy - trzy lokale;
- w budynku Ośrodka Zdrowia w Rzeczycy - trzy lokale;
- w budynku przyszkolnym w Sadykierzu - pięć lokali.

Tabela 37 Struktura budynków i znajdujących się w nich lokali mieszkalnych

Miejscowość, nr domu, nr lokalu	Powierzchnia użytkowa	Wyposażenie lokalu	Stan techniczny budynku
Rzeczyca ul. Prez. I. Mościckiego 9 m 1	37,27 m ²	sieć wodociągowa, instalacja kanalizacyjna, instalacja C.O., łazienka z WC	Budynek murowany, wybudowany przed 1990 r., kryty blachodachówką, dwukondygnacyjny w części mieszkalnej, lokal położony na II kondygnacji, dobry stan techniczny.
Rzeczyca ul. Prez. I. Mościckiego 9 m 2	52,57 m ²	sieć wodociągowa, instalacja kanalizacyjna, instalacja C.O., łazienka z WC	Budynek murowany, wybudowany przed 1990 r., kryty blachodachówką, dwukondygnacyjny w części mieszkalnej, lokal położony na II kondygnacji, dobry stan techniczny.
Rzeczyca ul. Prez. I. Mościckiego 9 m 3	71,93 m ²	sieć wodociągowa, instalacja kanalizacyjna, instalacja C.O., łazienka z WC	Budynek murowany, wybudowany przed 1990 r., kryty blachodachówką, dwukondygnacyjny w części mieszkalnej, lokal położony na II kondygnacji, dobry stan techniczny.
Rzeczyca ul. Ks. J. Kitowicza 12 m.1	66,37 m ²	sieć wodociągowa, instalacja kanalizacyjna, instalacja C.O., łazienka z WC	Budynek murowany, wybudowany przed 1990 r., kryty blachodachówką i stropodachem, ocieplone ściany i stropodach, otynkowany, stolarka okienna z PCV, trzykondygnacyjny w części mieszkalnej, lokal położony na III kondygnacji, po remoncie - bardzo dobry stan techniczny.
Rzeczyca ul. Ks. J. Kitowicza 12 m.2	46,92 m ²	sieć wodociągowa, instalacja kanalizacyjna, instalacja C.O., łazienka z WC	Budynek murowany, wybudowany przed 1990 r., kryty blachodachówką i stropodachem, ocieplone ściany i stropodach, otynkowany, stolarka okienna z PCV, trójkondygnacyjny w części mieszkalnej, lokal położony na II kondygnacji, po remoncie - bardzo dobry stan techniczny.
Rzeczyca ul. Ks. J. Kitowicza 12 m.3	64,78 m ²	sieć wodociągowa, instalacja kanalizacyjna, łazienka z WC	Budynek murowany, wybudowany przed 1990 r., kryty papą, jednokondygnacyjny, niezadawalający stan techniczny – istnieje potrzeba wykonania remontu budynku.
Sadykierz 51 m. 1	26,72 m ²	sieć wodociągowa, instalacja kanalizacyjna, instalacja C.O., łazienka z WC	Budynek murowany, wybudowany po 1990 r., kryty blachą, trzykondygnacyjny, lokal położony na III kondygnacji, dobry stan techniczny.

Miejscowość, nr domu, nr lokalu	Powierzchnia użytkowa	Wyposażenie lokalu	Stan techniczny budynku
Sadykierz 51 m. 2	32,90 m ²	sieć wodociągowa, instalacja kanalizacyjna, instalacja C.O., łazienka z WC	Budynek murowany, wybudowany po 1990 r., kryty blachą, trzykondygnacyjny, lokal położony na III kondygnacji, dobry stan techniczny.
Sadykierz 51 m. 3	62,70 m ²	sieć wodociągowa, instalacja kanalizacyjna, instalacja C.O., łazienka z WC	Budynek murowany, wybudowany po 1990 r., kryty blachą, trzykondygnacyjny, lokal położony na III kondygnacji, dobry stan techniczny.
Sadykierz 51 m. 4	59,32 m ²	sieć wodociągowa, instalacja kanalizacyjna, instalacja C.O., łazienka z WC	Budynek murowany, wybudowany po 1990 r., kryty blachą, trzykondygnacyjny, lokal położony na III kondygnacji, dobry stan techniczny.
Sadykierz 51 m. 5	62,70 m ²	sieć wodociągowa, instalacja kanalizacyjna, instalacja C.O., łazienka z WC	Budynek murowany, wybudowany po 1990 r., kryty blachą, trzykondygnacyjny, lokal położony na II kondygnacji, dobry stan techniczny.

Źródło: Wieloletni Program Gospodarowania Mieszkaniowym Zasobem Gminy Rzeczyca na lata 2024 – 2028

ZAOPATRZENIE W WODĘ

Działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę jest zadaniem własnym gminy. Wszystkie sołectwa gminy Rzeczyca są zwodociągowane. Około 89,7% budynków mieszkalnych jest podłączonych do sieci wodociągowej.

Zasilanie sieci następuje z trzech ujęć komunalnych, z pięciu studni, zlokalizowanych w: Sadykierzu, Jeziorcu i Grotowicach. Sieć wodociągowa gminy ma ok. 1 360 szt. przyłączy. Długość sieci wodociągowej (bez przyłączy) wynosi 123,0 km, w tym:

- ze Stacji Uzdatniania Wody w Sadykierzu – 38,8 km,
- ze Stacji Uzdatniania Wody w Jeziorcu – 21,1 km,
- ze Stacji Uzdatniania Wody w Grotowicach – 68,6 km.

Sieć wodociągowa wszystkich stacji jest połączona¹⁹.

Długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej) na koniec 2024 r. wynosiła 129 km. Na dzień 31 grudnia 2024 r. istniało 1414 czynnych przyłączy wodociągowych, 3962 osoby w 2023 roku korzystały z sieci wodociągowej. Korzystający z instalacji wodociągowej w % ogółu ludności Gminy Rzeczyca na koniec 2023 roku wynosi 90,6%²⁰.

KANALIZACJA

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej, będącej w zarządzie gminy na dzień 31 grudnia 2024 r., wynosiła 46,1 km. Na dzień 31 grudnia 2024 r. istniały 383 przyłącza do sieci kanalizacyjnej. Wskaźnik, korzystający z instalacji kanalizacyjnej w % ogółu ludności Gminy Rzeczyca na koniec 2023 roku wynosi 19,3%²¹.

Na terenie gminy funkcjonuje jedna oczyszczalnia ścieków w miejscowości Bartoszkówka. Odprowadzanie ścieków odbywa się na podstawie pozwolenia wodnoprawnego wydanego przez

¹⁹ Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Rzeczyca

²⁰ <https://bdl.stat.gov.pl/>

²¹ <https://bdl.stat.gov.pl/>

właściwy organ. Datę obowiązywania określono do 17 sierpnia 2020 r. Ścieki komunalne są jedynym rodzajem ścieków doprowadzanych do oczyszczalni ścieków i są oczyszczane metodą mechaniczno – biologiczną dzięki technologii BIO-PACK. Ścieki oczyszczone odprowadzany jest rowem melioracyjnym do rzeki Lubocz. Na terenie oczyszczalni zlokalizowany jest punkt przyjmujący ścieki, które dowożone są z terenów nieposiadających kanalizacji. Na terenie Gminy nie występują podmioty odprowadzające ścieki przemysłowe. Odpady pochodzące z mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków są przekazywane do zagospodarowania specjalistycznym firmom²².

ZAOPATRZENIE W CIEPŁO²³

Zaopatrzenie w ciepło na terenie gminy realizowane jest za pomocą: instalacji indywidualnych centralnego ogrzewania, wbudowanych trzonów piecowych oraz lokalnych kotłowni zlokalizowanych bezpośrednio przy odbiorcach ciepła, tj. bez istnienia sieci przesyłowych.

Sektor budownictwa mieszkaniowego jest największym użytkownikiem ciepła w gminie, jednocześnie posiada największe możliwości redukcji potrzeb cieplnych za pomocą działań termomodernizacyjnych. Biorąc pod uwagę wiek istniejących zasobów mieszkaniowych oraz stopień dotychczas przeprowadzonych działań termomodernizacyjnych przyjęto średnie oszczędności ciepła na poziomie ok. 10% do 2035 roku.

Aktualne zapotrzebowanie na moc cieplną wynosi ok. 13 MW, a roczne zużycie energii cieplnej przyjmuje szacunkowy wskaźnik ok. 138 TJ.

Założono, iż w przeciągu najbliższych lat nie nastąpią gwałtowne zmiany w wymaganej mocy źródeł ciepła ani w przewidywanym zużyciu energii cieplnej. Zapotrzebowanie na moc cieplną będzie wzrastać w wyniku powstawania nowej zabudowy, jednocześnie wzrost ilości odbiorców będzie kompensowany wzrostem efektywności wykorzystania tej energii – w oszacowaniu zmian potrzeb cieplnych w perspektywie do 2035 roku uwzględniono działania termomodernizacyjne. Rosnące ceny nośników energii, zanieczyszczenie powietrza wpływają na intensyfikację działań zmniejszających ilość zużywanej energii konwencjonalnej.

Charakterystykę energetyczną budynków należących do gminy Rzeczyca z uwzględnieniem źródła ciepła oraz wielkości przeciętnego zużycia paliwa/energii pokazano w tabeli.

---

²² Raport o stanie Gminy Rzeczyca za 2024 rok

²³ *Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Rzeczyca na lata 2020-2035*

Tabela 38 Informacje dotyczące sposobu zaopatrzenia w ciepło budynków użyteczności publicznej zlokalizowanych na terenie gminy Rzeszyca

Nazwa obiektu/budynku	Powierzchnia użytkowa [m ²]	Źródło energii cieplnej/ rodzaj paliwa	Przeciętne roczne zużycie opału na cele grzewcze	Zapotrzebowanie na ciepło [GJ]	Potrzeby w zakresie termomodernizacji
Budynek Urzędu Gminy w Rzeszycy	401,1	Kocioł olejowy	8993 dm ³	301,8	Ocieplenie ścian, ocieplenie stropodachu
Budynek OSP w Rzeszycy	403,2	Gruntowa pompa ciepła		104,15	Docieplenie ścian i stropodachu
Budynek biurowy ul. Parkowa	866,0	Budynek nieogrzewany. Przewidziany do rewitalizacji			
Przychodnia Zdrowia w Rzeszycy	636,0	Kocioł olejowy	8500 dm ³	285,26	
Świetlica wiejska w Brzozowie	170,09	Ogrzewany okazjonalnie – grzejniki elektryczne			
Świetlica wiejska w Grotowicach	150,00	Ogrzewany okazjonalnie – grzejniki elektryczne			
Świetlica wiejska w miejscowości Jeziorzec	55,0	Ogrzewany okazjonalnie – piecyk na drewno			
Świetlica wiejska w Kawęczynie	80,0	Ogrzewany okazjonalnie – piecyk na drewno			
Świetlica wiejska w Bartoszwócce	148,66	Ogrzewany okazjonalnie – grzejniki elektryczne			
Budynek Centrum rekreacyjno-sportowego Kanice	164,82	Gruntowa pompa ciepła		96,96	
Budynek szkolny w m. Lubocz	590,0	Kocioł olejowy	11 995 dm ³	402,55	Wymiana okien i drzwi, ocieplenie ścian i stropodachu
Budynek szkolny w m. Rzeszyca	3935,0	Gruntowa pompa ciepła od grudnia 2019r		717,3	
Gminny Ośrodek Kultury	297,0	Kocioł olejowy	6300 dm ³	211,43	
Gminna Środowiskowa Hala Sportowa w Rzeszycy	2237,9	Kocioł olejowy	19996 dm ³	671,07	
Budynek szkolny w m. Sadykierz	1064,0	Gruntowa pompa ciepła od grudnia 2019r		604,01	Docieplenie poddasza
Budynek świetlicy wiejskiej w Bobrowcu	140,0	Ogrzewany okazjonalnie – grzejniki elektryczne			
Świetlica wiejska w Glinie	121,09	Ogrzewany okazjonalnie – grzejniki elektryczne			
Świetlica wiejska w Luboczy	294,8	Gruntowa pompa ciepła		77,33	
Świetlica wiejska w Roszkowej Woli	104,81	Kocioł gazowy na gaz płynny	1028 dm ³	24,67	
Obiekt komunalny ul Mościckiego – Baza RUK	85,2	Grzejniki elektryczne	Brak danych		
Obiekt komunalny ul. Kitowicza - Karczma	383,72	Piec węglowy	Brak danych – użytkownik prywatny		Kompleksowa termomodernizacja – obiekt zabytkowy
Świetlica wiejska w Zawadach	75,0	Ogrzewany okazjonalnie – grzejniki elektryczne			
Budynek szkolny Bobrowiec	420,0	Kocioł olejowy	3422 dm ³	114,84	Kompleksowa termomodernizacja
Budynek strażnicy w miejscowości Sadykierz	384,02/464,71	Gruntowa pompa ciepła		158,94	Budynek w trakcie rozbudowy do powierzchni użytkowej 464,71m ² i w trakcie termomodernizacji.
Budynek świetlicy wiejskiej w Łęgu	69,78	Grzejniki elektryczne/ ogniwa fotowoltaiczne	brak danych		Budynek z 2019 r.

Źródło: Urząd Gminy w Rzeszycy

❖ ZJAWISKO NEGATYWNE W SFERZE TECHNICZNEJ

Zjawisko negatywne → niska efektywność energetyczna budynków w zasobie gospodarstw domowych - zagrożenie niską emisją

Wskaźnik → udział kotłów na paliwo stałe i mieszkaniowych ogrzewaczy pomieszczeń w stosunku do powierzchni danego obszaru [%]

Poniżej odniesiono się do zjawiska zagrożenia niską emisją z gospodarstw domowych, na podstawie ilości funkcjonujących kotłów na paliwa stałe oraz mieszkaniowych ogrzewaczy pomieszczeń²⁴ w gminie. W tabeli poniżej przedstawiono powierzchnie obszarów, zestawienie liczby kotłów na paliwo stałe i mieszkaniowych ogrzewaczy pomieszczeń oraz ww. wskaźnik. Kolorem pomarańczowym oznaczono wartości wskaźników powyżej wartości referencyjnej dla gminy, co wskazuje na obszary koncentracji występowania zjawiska negatywnego.

Tabela 39 Udział kotłów na paliwo stałe i mieszkaniowych ogrzewaczy pomieszczeń w stosunku do powierzchni danego obszaru [%]

Obszar	Liczba kotłów na paliwo stałe oraz mieszkaniowych ogrzewaczy pomieszczeń [szt.]	Powierzchnia obszaru [ha]	Wskaźnik [%]
Gmina Rzeczyca	1442	10804,8323	13,35²⁵
Bartosówka	60	603,2759	9,95
Bobrowiec	62	407,0819	15,23
Brzeg	37	213,1381	17,36
Brzozów	56	482,901	11,60
Glina	66	1917,0578	3,44
Grotowice	89	655,7354	13,57
Gustawów	29	193,6558	14,98
Jeziorzec	23	251,982	9,13
Kanice	76	644,9236	11,78
Kawęczyn	35	308,1668	11,36
Lubocz	96	762,2236	12,59
Łęg	80	462,8177	17,29
Roszkowa Wola	90	854,1321	10,54
Rzeczyca	160	978,2212	16,36
Rzeczyca Nowa	270	688,7302	39,20
Sadykierz	126	797,5866	15,80
Wiechnowice	46	279,5078	16,46
Zawady	41	303,6948	13,50

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rzeczycy

❖ WIZJA LOKALNA, OPIS SFERY TECHNICZNEJ

Problemy techniczne odgrywają kluczową rolę w wyznaczaniu obszaru rewitalizacji, gdyż bezpośrednio wskazują na tereny, które wymagają pilnej interwencji i inwestycji w celu poprawy jakości życia mieszkańców oraz funkcjonowania przestrzeni gminy. W procesie planowania rewitalizacji miejsca, problemy techniczne, takie jak: zły stan dróg, niewystarczająca infrastruktura komunalna czy zaniedbane budynki, często stanowią główne wyznaczniki do określenia obszarów wymagających odnowy. Te obszary charakteryzują się najczęściej zaniedbaną infrastrukturą, co prowadzi do zmniejszenia atrakcyjności dla mieszkańców, inwestorów i turystów.

Osiedle wielorodzinne w Rzeczycy boryka się z wieloma problemami technicznymi, które mają głęboki wpływ na życie codzienne mieszkańców i ogólny wizerunek sołectwa. Na osiedlu widoczne są liczne braki w infrastrukturze i konserwacji budynków. Brak odpowiednio przygotowanych nawierzchni parkingowych sprawia, że mieszkańcy często muszą zostawiać swoje pojazdy w miejscach

²⁴ Mieszkaniowy ogrzewacz pomieszczeń, to: kominek, koza, ogrzewacz powietrza na paliwo stałe, trzon kuchenny, piecokuchnia, kuchnia węglowa, piec kaflowy.

²⁵ Wartość referencyjna dla gminy Rzeczyca.

nieprzeznaczonych do parkowania, co może prowadzić do chaosu komunikacyjnego, uszkodzeń pojazdów oraz problemów z dostępem dla służb ratunkowych.

Fotografia 16 Osiedle wielorodzinne w sołectwie Rzeczyca

Źródło: Fotografia własna

Niewystarczająca liczba lub zły stan ścieżek pieszych utrudnia komunikację pieszą, zwłaszcza dla osób starszych, dzieci oraz osób z niepełnosprawnościami. Budynki, które są niedocieplone i nieremontowane od lat, stanowią nie tylko problem estetyczny, ale przede wszystkim funkcjonalny i ekonomiczny. Niedocieplenie powoduje większe straty ciepła, co przekłada się na wyższe rachunki za ogrzewanie dla mieszkańców. Wewnątrz takich budynków często panują niekorzystne warunki – wilgoć, pleśń, przeciągi – które mogą mieć negatywny wpływ na zdrowie mieszkańców.

Te niedoskonałości infrastrukturalne wpływają na samopoczucie mieszkańców, ich satysfakcję z życia na danym osiedlu oraz poczucie przynależności do szerszej społeczności Rzeczyca. Osiedla w złym stanie technicznym mogą prowadzić do niższej jakości życia, izolacji społecznej oraz niższego poczucia bezpieczeństwa.

W szerszej perspektywie, zaniedbane osiedla wpływają negatywnie na wizerunek całej Rzeczyca. Odstraszały potencjalnych inwestorów, turystów czy nowych mieszkańców, a tym samym hamują rozwój gospodarczy i społeczny miejscowości.

Fotografia 17 Osiedle wielorodzinne w sołectwie Rzeczyca - miejsca postojowe

Źródło: Fotografia własna

Fotografia 18 Budynek mieszkalny w sołectwie Rzeczyca

Źródło: Fotografia własna

Domy jednorodzinne stanowią ważny element krajobrazu architektonicznego. Niemniej jednak wiele z nich zostało wybudowanych kilkadziesiąt lat temu i z czasem uległo naturalnemu zużyciu. Problemy z izolacją termiczną w tych domach często prowadzą do wyższych kosztów ogrzewania zimą i trudności z utrzymaniem komfortowej temperatury latem. Niedocieplone ściany, stare okna i drzwi czy nieszczelne dachy pozwalają na ucieczkę ciepła, co z kolei skutkuje wyższymi rachunkami za energię. Ponadto, brak odpowiedniej izolacji może prowadzić do problemów z wilgocią i pleśnią, które nie tylko szkodzą konstrukcji budynku, ale także mogą mieć negatywny wpływ na zdrowie mieszkańców. Nieodpowiednio utrzymane budynki jednorodzinne mogą również wpływać na wartość nieruchomości oraz ogólny wygląd i atmosferę sąsiedztwa. Estetyka zaniedbanego domu, z widocznymi uszkodzeniami czy brakiem izolacji, może wpływać na poczucie dumy i zadowolenia z życia w danej społeczności. Dlatego tak ważne jest, aby właściciele domów jednorodzinnych byli świadomi konsekwencji zaniedbań w utrzymaniu swoich nieruchomości i podjęli odpowiednie kroki w kierunku ich modernizacji. Inwestycje w izolację termiczną, wymianę starych okien i drzwi czy naprawę dachu to nie tylko sposób na poprawę komfortu życia, ale także na podniesienie wartości nieruchomości i poprawę wizerunku całego sołectwa Rzeczyca.

Elementy małej architektury pełnią ważną rolę społeczną i estetyczną. Są one nie tylko miejscem odpoczynku dla przechodniów, ale również punktem spotkań dla mieszkańców. Wiele osób, szczególnie starsze pokolenie, ceni sobie możliwość zatrzymania się na chwilę, aby wypocząć, podzielić się nowinami z sąsiadem czy po prostu podziwiać otoczenie. Ławki sprzyjają interakcjom społecznym i budowaniu więzi między mieszkańcami. Ponadto, ławki mogą pełnić funkcję estetyczną, dodając uroku i charakteru przestrzeni publicznej. Starannie zaprojektowane i rozmieszczone mogą stać się ważnym elementem krajobrazu, podnosząc walory estetyczne danego miejsca i wpływając na pozytywne postrzeganie przestrzeni przez mieszkańców. Brak ławek w Rzeczycy wpływa na jakość życia w sołectwie, ograniczając możliwości spędzania czasu na świeżym powietrzu i integrowania się społeczności. Inwestycje w elementy małej architektury, takie jak ławki, nie tylko podnoszą estetykę i funkcjonalność przestrzeni, ale także przyczyniają się do zacieśniania więzi między mieszkańcami i kreowania pozytywnego wizerunku sołectwa.

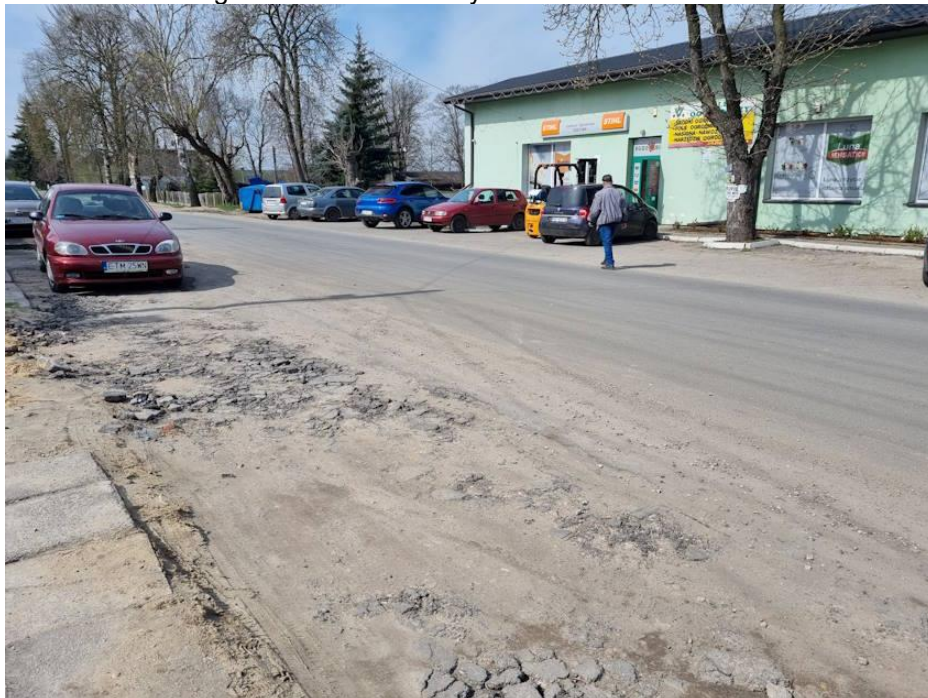
Fotografia 19 Ławka w sołectwie Rzeczycy

Źródło: Fotografia własna

W Rzeczycy niektóre ulice pozostają w bardzo złym stanie technicznym, co prowadzi do wielu negatywnych konsekwencji. Niedogodności związane z poruszaniem się po dziurawej, nierównej nawierzchni utrudniają życie mieszkańcom, powodując uszkodzenia pojazdów, zwiększając ryzyko wypadków oraz wydłużając czas podróży. Ponadto, drogi w złym stanie technicznym mogą prowadzić do uszkodzeń infrastruktury towarzyszącej. Zły stan dróg wpływa również na wizerunek Rzeczycy jako miejsca do życia i inwestowania.

Fotografia 20 Ulica Mościckiego w sołectwie Rzeczycy

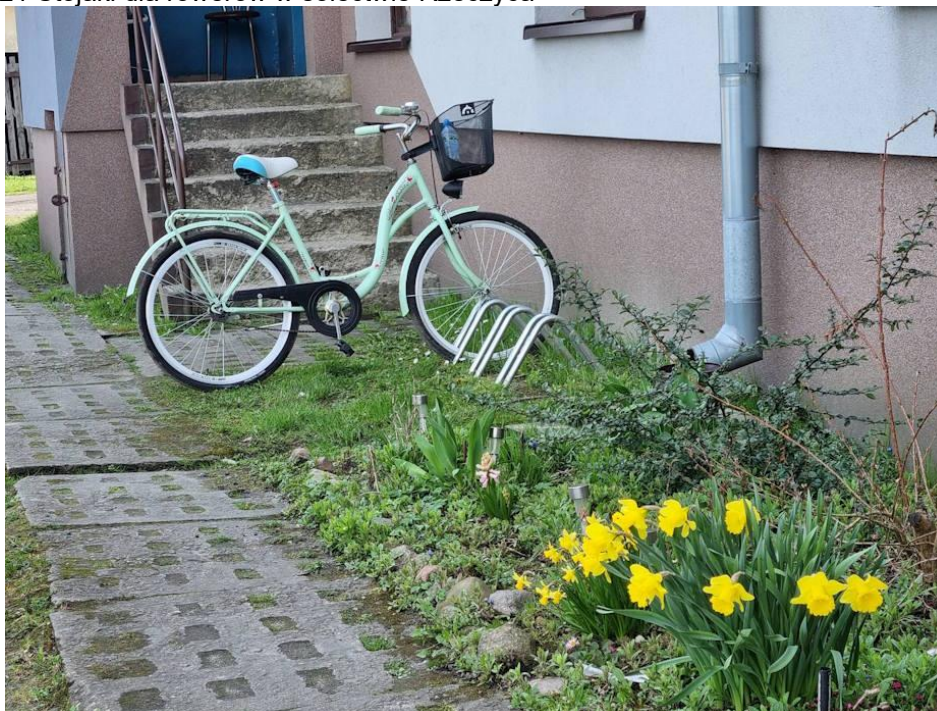

Źródło: Fotografia własna

Potencjalni inwestorzy, turyści czy nowi mieszkańcy mogą być zniechęceni widokiem zaniedbanych ulic. Niewątpliwie, poprawa stanu dróg wpłynęłaby korzystnie na komfort życia mieszkańców, bezpieczeństwo ruchu drogowego oraz atrakcyjność Rzeszycy w oczach zewnętrznych obserwatorów. Inwestycje w infrastrukturę drogową są zatem nie tylko kwestią techniczną, ale mają także istotne znaczenie społeczne i ekonomiczne dla całego sołectwa. Problem występuje głównie przy ulicy Mościckiego w centrum Rzeszycy.

W Rzeszycy, mimo rosnącej popularności rowerów jako środka transportu i formy rekreacji, brakuje odpowiedniej infrastruktury wspierającej ten rodzaj mobilności. Brak wydzielonych ścieżek rowerowych, odpowiedniej sygnalizacji czy miejsc parkingowych dla rowerów sprawia, że poruszanie się na dwóch kołach jest utrudnione i potencjalnie niebezpieczne. Dla mieszkańców, którzy chcieliby korzystać z roweru na co dzień – do dojazdu do pracy, szkoły czy na zakupy – brak infrastruktury jest poważnym ograniczeniem. Rodziny z dziećmi, które chciałyby spędzać czas na rowerowych wycieczkach, mogą czuć się zniechęcone do korzystania z tego środka transportu z obawy o bezpieczeństwo. Dodatkowo, Rzeszyca traci potencjał turystyczny, który niesie za sobą rozwinięta sieć ścieżek rowerowych. Turystyka rowerowa staje się coraz bardziej popularna, a miejscowości oferujące odpowiednie warunki dla rowerzystów przyciągają więcej odwiedzających, co przekłada się na korzyści ekonomiczne dla lokalnych przedsiębiorców. Brak infrastruktury rowerowej może również wpłynąć na zdrowie mieszkańców, ograniczając ich możliwości aktywnego spędzania czasu na świeżym powietrzu.

Fotografia 21 Stojaki dla rowerów w sołectwie Rzeszyca

Źródło: Fotografia własna

7. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji

Diagnoza sfery społecznej wykazała, iż w gminie Rzeczyca obszar znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych to obszar obejmujący sołectwa: Grotowice, Kawęczyn, Lubocz, Rzeczyca oraz Rzeczyca Nowa. W celu przypomnienia zjawisk negatywnych oraz uporządkowania prezentowanych danych, w tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie diagnozy sfery społecznej. Kolorem pomarańczowym oznaczono wartości wskaźników mniej korzystne względem wartości referencyjnej dla gminy dla danego zjawiska negatywnego. Dla każdego sołectwa podsumowano liczbę tych wskaźników i wpisano ją do ostatniej kolumny. Następnie obliczono z nich średnią dla gminy (3,11), różowym polem oznaczono wartości od niej wyższe oraz odpowiadające im nazwy sołectw, wskazując obszar koncentracji występowania zjawisk negatywnych.

Tabela 40 Podsumowanie analizy zjawisk negatywnych dla sfery społecznej

Obszar	zjawiska negatywne w sferze społecznej							liczba wskaźników o wartościach mniej korzystnych względem wartości referencyjnej dla gminy = 56
	starzenie się społeczeństwa			konieczność korzystania z pomocy społecznej	bezrobocie	przemoc w rodzinie	przestępczość	
	wskaźniki [%]							
	udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem w 2024 r.	udział liczby ludności w wieku produkcyjnym w liczbie ludności ogółem w 2024 r.	udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem w 2024 r.	udział liczby mieszkańców korzystających ze wsparcia pomocy społecznej w liczbie mieszkańców ogółem w 2024 r.	udział liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2024 r.	liczba funkcjonujących Procedur Niebieskiej Karty w stosunku do liczby ludności ogółem na danym obszarze w 2024 r.	udział liczby zarejestrowanych czynów karalnych w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2024 r.	
Gmina Rzeszyca²⁶	18,04	58,52	23,44	3,05	3,45	0,15	0,97	3,11
Bartoszkówka	21,60	54,93	23,47	4,69	1,71	Brak	Brak	3
Bobrowiec	18,56	57,73	23,71	5,67	2,68	Brak	0,52	3
Brzeg	17,39	60,00	22,61	2,61	2,90	Brak	2,61	2
Brzozów	17,02	60,11	22,87	2,13	2,65	0,53	0,53	2
Glina	20,27	57,43	22,30	2,03	3,53	Brak	0,68	2
Grotowice	16,27	56,94	26,79	7,66	4,20	0,48	1,44	7
Gustawów	13,04	62,32	24,64	4,35	2,33	Brak	Brak	3
Jeziorzec	19,59	56,70	23,71	3,09	1,82	Brak	Brak	3
Kanice	22,06	59,07	18,86	1,78	3,01	0,36	1,42	2
Kawęczyn	11,34	60,82	27,84	5,15	6,78	Brak	Brak	4
Lubocz	22,18	52,46	25,35	6,34	4,03	Brak	1,06	5
Łęg	23,81	53,06	23,13	6,80	2,56	Brak	Brak	2
Roszkowa Wola	10,19	66,04	23,77	2,26	3,43	Brak	0,38	2
Rzeszyca	15,36	61,30	24,06	2,32	4,26	0,29	1,59	5
Rzeszyca Nowa	18,07	57,39	23,93	2,08	3,62	Brak	1,22	4
Sadykierz	19,92	58,55	21,53	1,01	2,06	0,40	1,01	2
Wiechnowice	17,36	61,98	20,66	1,65	4,00	Brak	Brak	2
Zawady	19,67	54,92	25,41	1,64	7,46	Brak	0,82	3

Źródło: Opracowanie własne

²⁶ Wartości referencyjne.

Na obszarze koncentracji negatywnych zjawisk społecznych odnotowano występowanie następujących zjawisk negatywnych w sferze społecznej:

- starzenie się społeczeństwa,
- konieczność korzystania z pomocy społecznej,
- bezrobocie,
- przemoc w rodzinie,
- przestępczość.

W kolejnej tabeli zebrano podsumowanie analizy wskaźnikowej dla sfery społecznej dla wszystkich sołectw oraz wskaźniki dla sfer innych niż społeczna.

W kolumnie „sfera społeczna” wpisano jedynie liczbę wartości wskaźników mniej korzystnych od wartości referencyjnej dla gminy wynikającą z analizy wskaźnikowej dla sfery społecznej. Analogicznie do tabeli wyżej, kolorem różowym oznaczono wartości wyższe od obliczonej średniej dla gminy (3,11), wskazując obszar koncentracji występowania zjawisk negatywnych w sferze społecznej.

W kolejnych kolumnach przedstawiono zjawiska negatywne oraz wskaźniki analizowane w pozostałych sferach. Kolorem pomarańczowym oznaczono wartości wskaźników mniej korzystne względem wartości referencyjnych dla gminy.

Tabela 41 Podsumowanie diagnozy we wszystkich sferach – analiza wskaźnikowa

Obszar	Sfera społeczna	Zjawiska negatywne w sferach innych niż społeczna			
		zmniejszanie aktywności gospodarczej mieszkańców	pokrycie wyrobami zawierającymi azbest	niedostosowanie obiektów i obszarów do obecnych potrzeb, zaburzenie ładu przestrzennego	niska efektywność energetyczna budynków w zasobie gospodarstw domowych - zagrożenie niską emisją
	liczba wskaźników o wartościach mniej korzystnych względem wartości referencyjnej dla gminy = 56	Wskaźniki [%]			
		udział liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2024 r.	udział powierzchni materiałów zawierających azbest pozostałych do unieszkodliwienia na danym obszarze w powierzchni danego obszaru ogółem	udział powierzchni obszarów niezagospodarowanych w powierzchni danego obszaru ogółem [%]	udział kotłów na paliwo stałe i mieszkaniowych ogrzewaczy pomieszczeń w stosunku do powierzchni danego obszaru
Gmina Rzeszyca²⁷	3,11	0,53	0,36	0,39	13,35
Bartoszkówka	3	0,85	0,29	0,21	9,95
Bobrowiec	3	0,00	0,51	0,29	15,23
Brzeg	2	0,00	0,81	Brak	17,36
Brzozów	2	0,88	0,33	0,21	11,60
Glina	2	1,18	0,09	0,10	3,44
Grotowice	7	0,00	0,27	Brak	13,57
Gustawów	3	0,00	0,51	Brak	14,98
Jeziorzec	3	0,00	0,38	Brak	9,13
Kanice	2	0,00	0,32	2,28	11,78
Kawęczyn	4	1,69	0,43	Brak	11,36
Lubocz	5	0,00	0,38	1,23	12,59
Łęg	2	1,28	0,27	0,13	17,29
Roszkowa Wola	2	0,57	0,34	0,78	10,54
Rzeszyca	5	0,71	0,53	0,56	16,36
Rzeszyca Nowa	4	0,21	0,75	Brak	39,20
Sadykierz	2	1,03	0,47	Brak	15,80
Wiechnowice	2	1,33	0,41	Brak	16,46
Zawady	3	0,00	0,28	Brak	13,50

Źródło: Opracowanie własne

²⁷ Wartości referencyjne.

Wytyczenie obszaru zdegradowanego

Zgodnie z zapisami Art. 9 ustawy o rewitalizacji *obszar zdegradowany to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych w przypadku występowania na nim ponadto co najmniej jednego z negatywnych zjawisk: gospodarczych lub środowiskowych lub przestrzenno-funkcjonalnych lub technicznych*. Z tego powodu na podstawie tabeli powyżej w kolejnej tabeli przedstawiono tylko te sołectwa, gdzie zdiagnozowano koncentrację negatywnych zjawisk społecznych oraz co najmniej jedno zjawisko negatywne poza sferą społeczną, wraz z wynikami analiz wskaźnikowych, dla tychże sołectw. Oznaczenia użyte w tabeli są takie same jak w tabeli wcześniej.

Tabela 42 Wytyczenie obszaru zdegradowanego na podstawie analizy wskaźnikowej.

Obszar	Sfera społeczna	Zjawiska negatywne w sferach innych niż społeczna			
		zmniejszanie aktywności gospodarczej mieszkańców	pokrycie wyrobami zawierającymi azbest	niedostosowanie obiektów i obszarów do obecnych potrzeb, zaburzenie ładu przestrzennego	niska efektywność energetyczna budynków w zasobie gospodarstw domowych - zagrożenie niską emisją
	liczba wskaźników o wartościach mniej korzystnych względem wartości referencyjnej dla gminy = 56	Wskaźniki [%]			
		udział liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2024 r.	udział powierzchni materiałów zawierających azbest pozostałych do unieszkodliwienia na danym obszarze w powierzchni danego obszaru ogółem	udział powierzchni obszarów niezagospodarowanych w powierzchni danego obszaru ogółem [%]	udział kotłów na paliwo stałe i mieszkaniowych ogrzewaczy pomieszczeń w stosunku do powierzchni danego obszaru
Gmina Rzeczyca²⁸	3,11	0,53	0,36	0,39	13,35
Grotowice	7	0,00	0,27	Brak	13,57
Kawęczyn	4	1,69	0,43	Brak	11,36
Lubocz	5	0,00	0,38	1,23	12,59
Rzeczyca	5	0,71	0,53	0,56	16,36
Rzeczyca Nowa	4	0,21	0,75	Brak	39,20

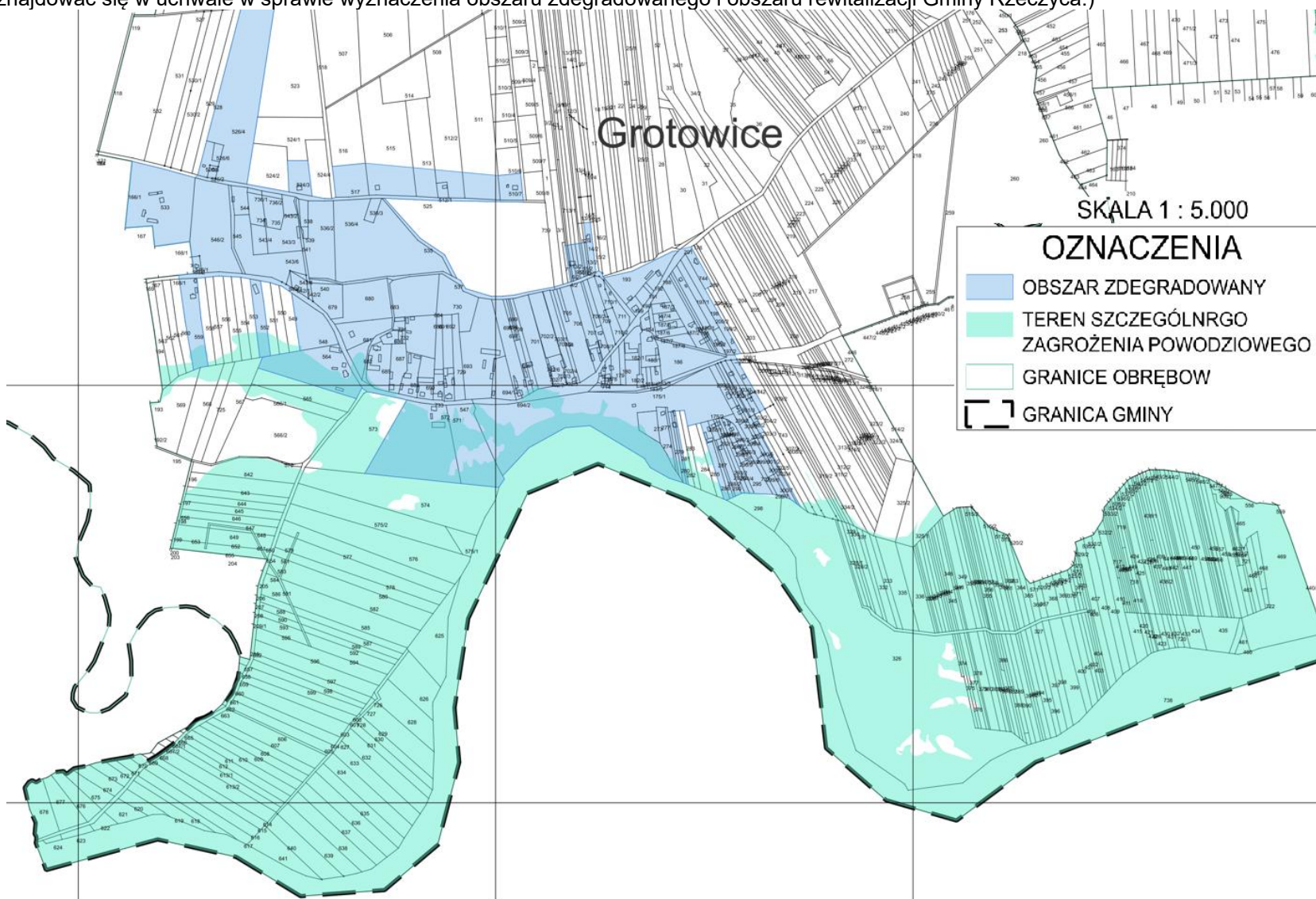
Źródło: Opracowanie własne

Obszar zdegradowany w gminie Rzeczyca, czyli obszar, gdzie stwierdzono koncentrację występowania negatywnych zjawisk społecznych i odnotowano co najmniej jedno zjawisko negatywne w innej sferze niż społeczna, obejmuje zatem podobszary zdegradowane: Grotowice, Kawęczyn, Lubocz, Rzeczyca oraz Rzeczyca Nowa.

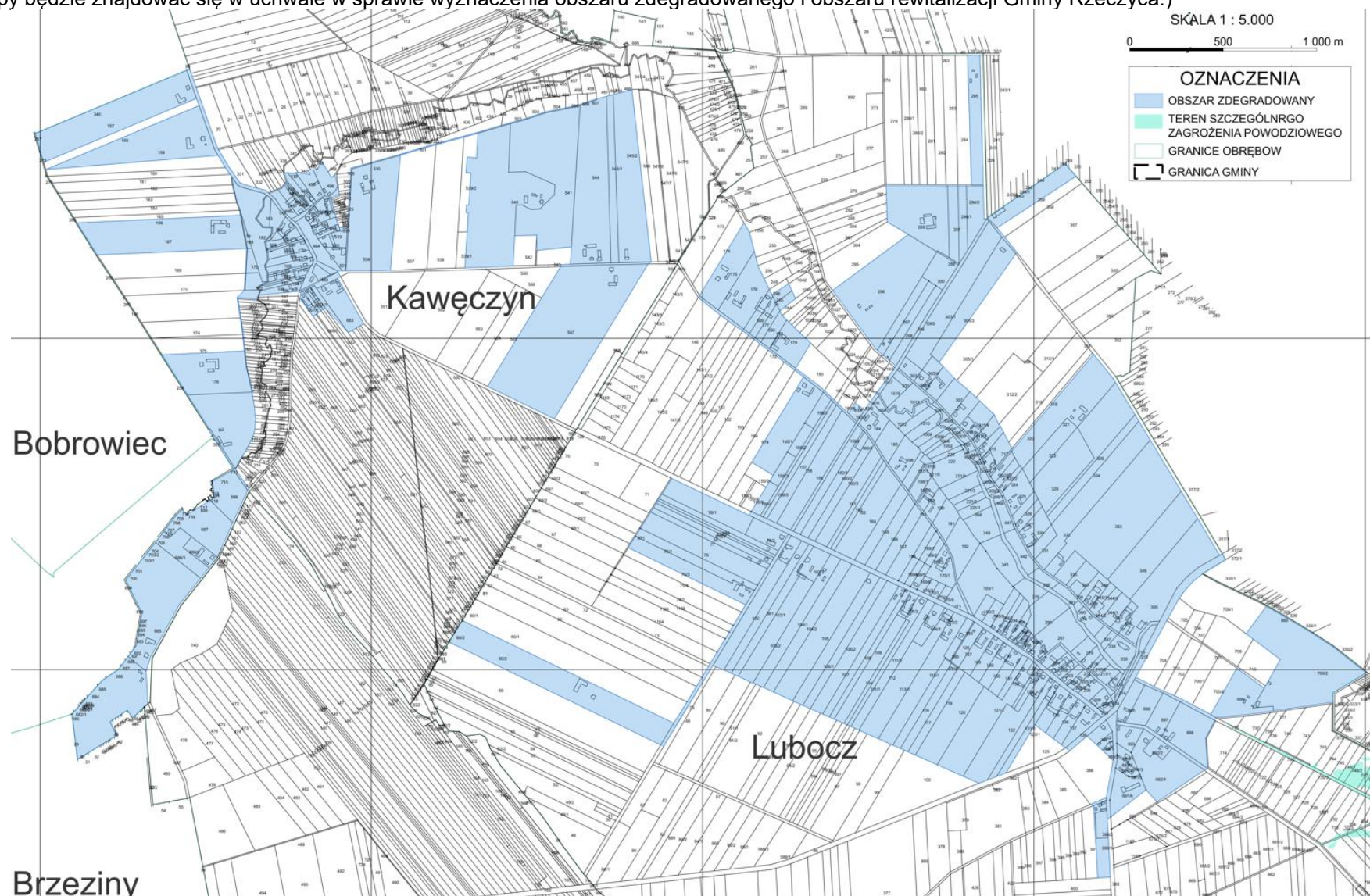
Granice podobszarów zdegradowanych wytyczono przy uwzględnieniu obszarów zamieszkałych w sołectwach. Zgodnie z analizą wskaźnikową kumulują się tam problemy: społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno-funkcjonalne i techniczne. Na rysunkach poniżej przedstawiono granice podobszarów zdegradowanych.

²⁸ Wartości referencyjne.

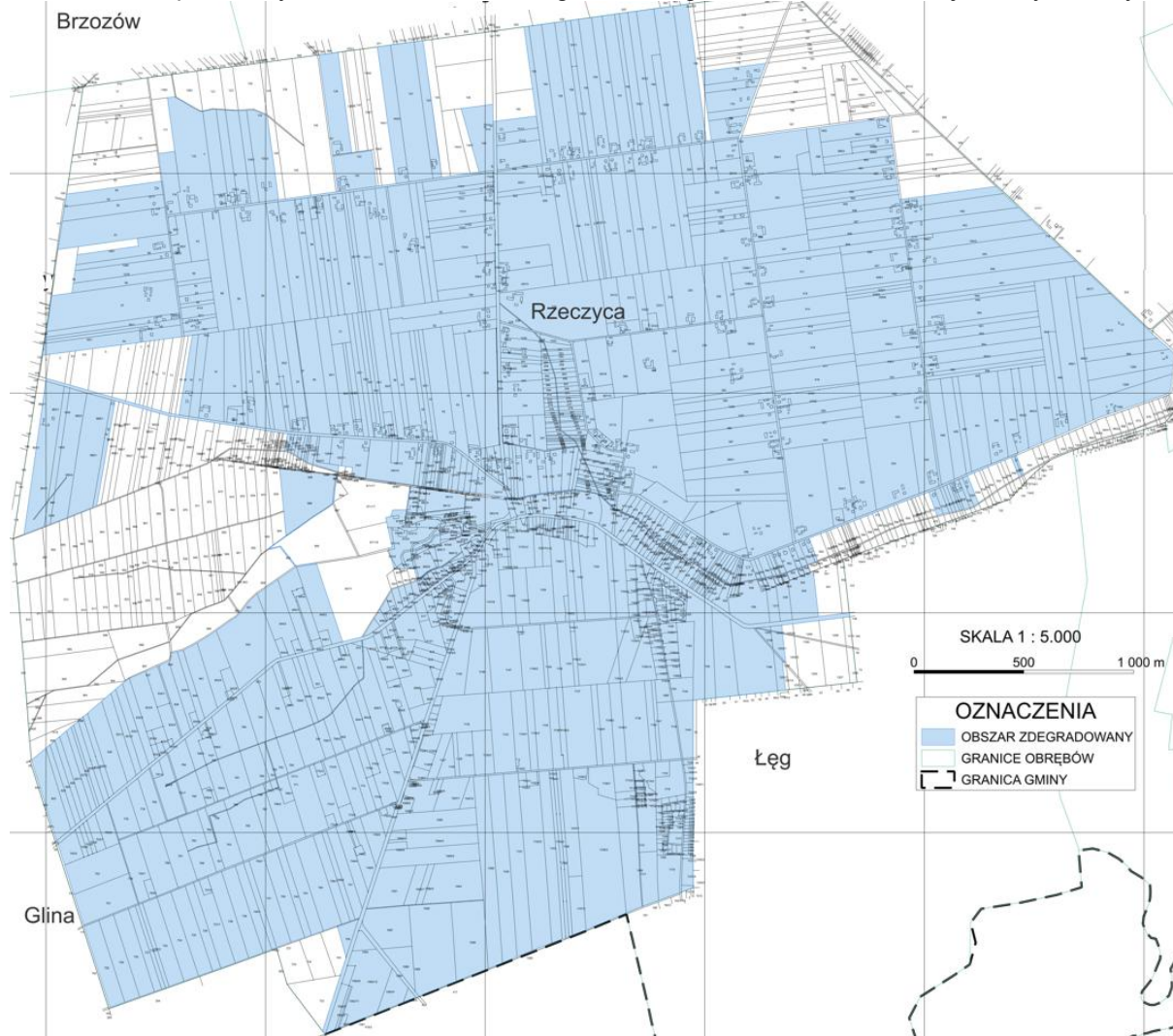
Rysunek 10 Granice podobszaru zdegradowanego Grotowice (Rysunek poglądowy – nie zachowuje skali 1:5000 – pomniejszony do 38%. Oryginał mapy będzie znajdować się w uchwale w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Rzeczyca.)

Rysunek 11 Granice podobszarów zdegradowanych Kawęczyn i Lubocz (Rysunek poglądowy – nie zachowuje skali 1:5000 – pomniejszony do 31%. Oryginał mapy będzie znajdować się w uchwale w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Rzeczyca.)

Rysunek 12 Granice podobszarów zdegradowanych Rzeczyca i Rzeczyca Nowa (Rysunek poglądowy – nie zachowuje skali 1:5000 – pomniejszony do 17%. Oryginał mapy będzie znajdować się w uchwale w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Rzeczyca.)

Obszar rewitalizacji

Zgodnie z Art. 10 pkt 1. ustawy o rewitalizacji „Obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako obszar rewitalizacji.”

Zgodnie z ustawą wytyczono obszar rewitalizacji, stanowiący część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk. Delimitacji posłuży tabela podsumowująca występowanie negatywnych zjawisk. W tabeli poniżej dla każdego z sołectw - podobszarów zdegradowanych - wpisano liczbę zjawisk negatywnych o wartościach wskaźników mniej korzystnych od wartości referencyjnej dla gminy w podziale na sferę społeczną oraz sfery pozostałe.

Obliczono średnią dla liczby zjawisk ze sfer innych niż społeczna (2,3) i kolorem fioletowym oznaczono wartość od niej wyższą. W ten sposób wyłoniono obszar o szczególnej koncentracji negatywnych zjawisk. Jest to podobszar Rzeczyca.

Tabela 43 Zestawienie liczby zjawisk negatywnych o wartościach wskaźników mniej korzystnych od wartości referencyjnej dla gminy dla podobszarów zdegradowanych

podobszary zdegradowane	sfera społeczna - liczba negatywnych zjawisk o wartościach wskaźników mniej korzystnych względem wartości referencyjnej dla gminy (3,11)	liczba zjawisk negatywnych w sferach innych niż społeczna o wartościach wskaźników mniej korzystnych względem wartości referencyjnej dla gminy = 11, średnia = 2,2
Grotowice	7	1
Kawęczyn	4	2
Lubocz	5	2
Rzeczyca	5	4
Rzeczyca Nowa	4	2

Źródło: Opracowanie własne

Celem zachowania zgodności z ustawą o rewitalizacji, w zakresie powierzchni oraz liczby mieszkańców obszaru rewitalizacji, w tabeli poniżej przedstawiono dane dotyczące obszaru rewitalizacji Rzeczyca. Obszar rewitalizacji Rzeczyca zamieszkuje 15,14% mieszkańców gminy Rzeczyca oraz zajmuje on powierzchnię 537,034 ha, co stanowi 4,97% powierzchni gminy Rzeczyca. Zachodzi zatem zgodność z Art. 10 pkt 2 ustawy o rewitalizacji, który mówi, iż „obszar rewitalizacji nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy”.

Tabela 44 Powierzchnia oraz liczba ludności w gminie Rzeczyca oraz na obszarze rewitalizacji

obszar	powierzchnia [ha]	liczba ludności
obszar rewitalizacji Rzeczyca	537,034	690
gmina Rzeczyca	10804,8323	4556
udział % obszaru rewitalizacji w stosunku do gminy ogółem	4,97%	15,14%

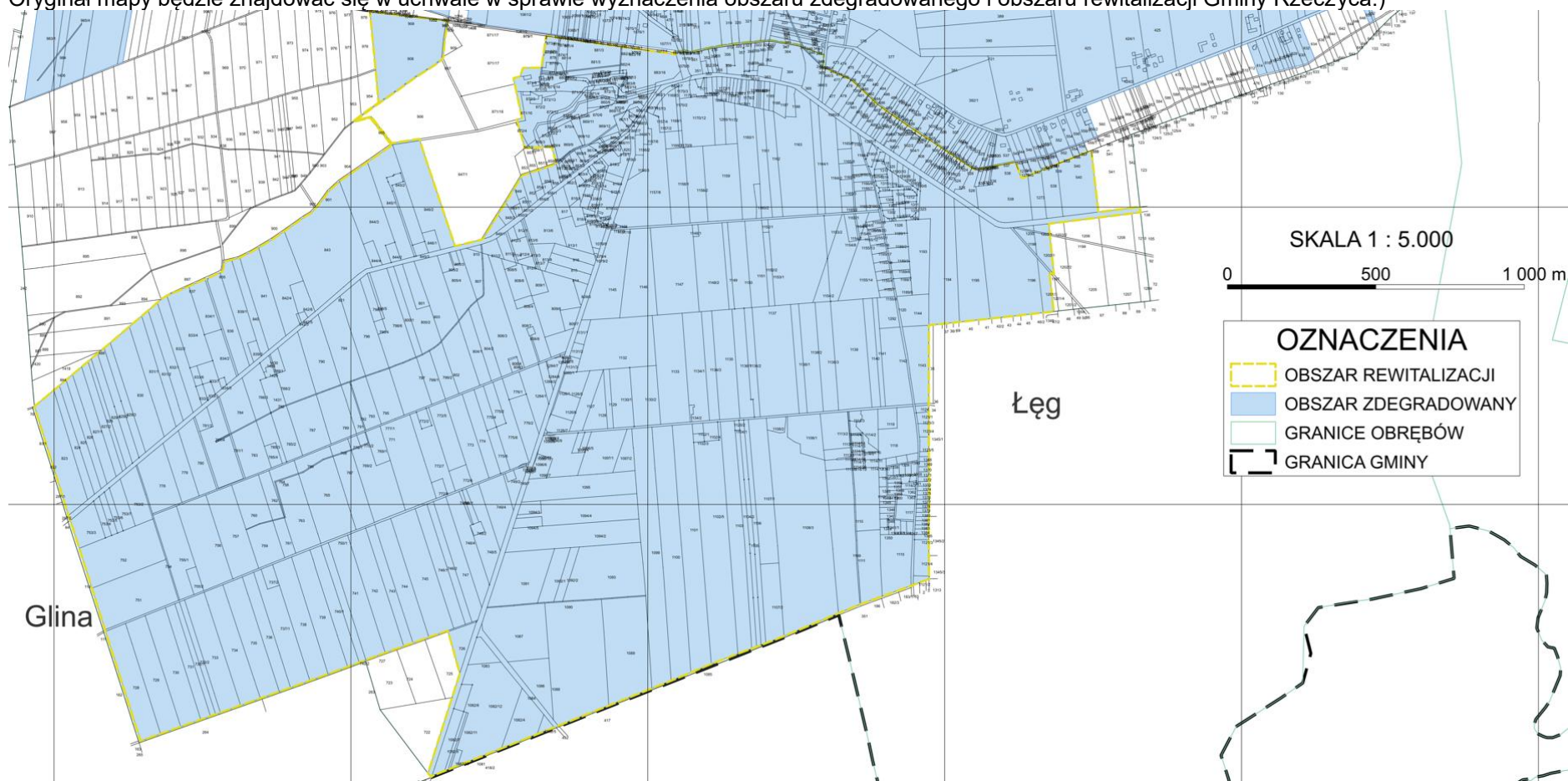
Źródło: Diagnoza w poprzednich rozdziałach oraz obliczenia własne

Przeprowadzona diagnoza wskazuje, że wyznaczenie sołectwa Rzeczyca jako obszaru rewitalizacji pozostaje w pełni zgodne z przepisami ustawy o rewitalizacji oraz z jej podstawowymi założeniami, które zakładają koncentrację działań naprawczych na terenach szczególnie dotkniętych problemami społecznymi, gospodarczymi, środowiskowymi, funkcjonalno-przestrzennymi oraz technicznymi. Tego rodzaju delimitacja jest odzwierciedleniem intencji ustawodawcy, który podkreśla konieczność prowadzenia działań rewitalizacyjnych w sposób skoordynowany, kompleksowy oraz terytorialnie skoncentrowany. Dzięki temu możliwe jest skuteczniejsze reagowanie na zidentyfikowane trudności oraz lepsze dopasowanie instrumentów wsparcia do rzeczywistych potrzeb lokalnej społeczności.

Skupienie interwencji na obszarze zamieszkiwanym przez około 15% ludności gminy, który jednocześnie pełni funkcję lokalnego centrum usługowego dla pozostałych mieszkańców, należy uznać za rozwiązanie racjonalne i zgodne z zasadą efektywnego gospodarowania środkami publicznymi. Takie podejście ogranicza rozproszenie dostępnych zasobów, wzmacnia komplementarność i spójność planowanych przedsięwzięć, a także zwiększa szanse na osiągnięcie trwałych efektów społecznych, gospodarczych i przestrzennych. W dłuższej perspektywie działania te mogą przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców, wzmocnienia lokalnej aktywności społecznej oraz podniesienia atrakcyjności całej gminy jako miejsca do życia i prowadzenia działalności gospodarczej.

Na rysunku poniżej przedstawiono granice obszaru rewitalizacji.

Rysunek 13 Granice obszaru rewitalizacji w gminie Rzeczyca – obszar Rzeczyca (Rysunek poglądowy – nie zachowuje skali 1:5000 – pomniejszony do 30%. Oryginał mapy będzie znajdować się w uchwale w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Rzeczyca.)

OBSZAR REWITALIZACJI W SFERZE SPOŁECZNEJ

Na obszarze rewitalizacji Rzeczyca zdiagnozowano występowanie zjawisk negatywnych w sferze społecznej, zaprezentowanych w tabeli poniżej. Wskazano wartości wskaźników dla obszaru rewitalizacji oraz wartości referencyjne wskaźników dla gminy Rzeczyca. Kolorem pomarańczowym oznaczono wartości wskaźników mniej korzystne względem wartości referencyjnych dla gminy dla danego zjawiska negatywnego.

Tabela 45 Sfera społeczna - zjawiska negatywne i wskaźniki dla obszaru rewitalizacji w odniesieniu do wartości referencyjnych wskaźników dla gminy Rzeczyca

zjawiska negatywne w sferze społecznej	wskaźniki [%]	gmina ogółem ²⁹	obszar rewitalizacji Rzeczyca
starzenie się społeczeństwa	udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem w 2024 r.	18,04	15,36
	udział liczby ludności w wieku produkcyjnym w liczbie ludności ogółem w 2024 r.	58,52	61,30
	udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem w 2024 r.	23,44	24,06
konieczność korzystania z pomocy społecznej	udział liczby mieszkańców korzystających ze wsparcia pomocy społecznej w liczbie mieszkańców ogółem w 2024 r.	3,05	2,32
bezrobocie	udział liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2024 r.	3,45	4,26
przemoc w rodzinie	liczba funkcjonujących Procedur Niebieskiej Karty w stosunku do liczby ludności ogółem na danym obszarze w 2024 r.	0,15	0,29
przestępczość	udział liczby zarejestrowanych czynów karalnych w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2024 r.	0,97	1,59

Źródło: Opracowanie własne

Analiza danych pozwala określić skalę problemów społecznych występujących na obszarze rewitalizacji oraz wskazać konsekwencje, jakie niosą one dla funkcjonowania lokalnej społeczności.

Jednym z analizowanych zjawisk jest starzenie się społeczeństwa. Na obszarze rewitalizacji udział osób w wieku przedprodukcyjnym jest niższy niż w całej gminie (15,36% wobec 18,04%), natomiast udział osób w wieku produkcyjnym (61,30%) oraz poprodukcyjnym (24,06%) jest wyższy niż w gminie ogółem. Taka struktura demograficzna wskazuje na stopniowe starzenie się mieszkańców oraz zmniejszający się udział najmłodszej części populacji. Może to w przyszłości prowadzić do zmniejszenia liczby osób wchodzących na rynek pracy, ograniczenia potencjału rozwojowego obszaru oraz zwiększonego zapotrzebowania na usługi opiekuńcze i zdrowotne skierowane do osób starszych.

Kolejnym zjawiskiem jest konieczność korzystania z pomocy społecznej. Na obszarze rewitalizacji udział mieszkańców korzystających ze wsparcia wynosi 2,32%, podczas gdy w całej gminie jest wyższy i wynosi 3,05%. Mimo że wskaźnik ten jest niższy niż średnia dla gminy, samo występowanie tego zjawiska wskazuje na obecność gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej lub życiowej. Może to prowadzić do zjawisk takich jak ubóstwo, wykluczenie społeczne czy ograniczony dostęp do usług i aktywności społecznych.

Istotnym problemem społecznym jest również bezrobocie. Na obszarze rewitalizacji udział zarejestrowanych osób bezrobotnych wśród mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosi 4,26%, co jest wartością wyższą niż w gminie ogółem (3,45%). Wyższy poziom bezrobocia może skutkować pogorszeniem sytuacji materialnej mieszkańców, zwiększeniem ryzyka ubóstwa oraz ograniczeniem

²⁹ Wartości referencyjne dla gminy Rzeczyca.

aktywności społecznej i zawodowej. Długotrwałe bezrobocie może także sprzyjać powstawaniu innych problemów społecznych, takich jak marginalizacja czy pogorszenie jakości życia mieszkańców.

W analizie uwzględniono również zjawisko przemocy w rodzinie. Wskaźnik liczby procedur „Niebieskiej Karty” w stosunku do liczby mieszkańców jest na obszarze rewitalizacji wyższy (0,29) niż w całej gminie (0,15). Wskazuje to na większą skalę problemów związanych z przemocą domową. Zjawisko to ma poważne konsekwencje społeczne, w tym pogorszenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców, negatywny wpływ na funkcjonowanie rodzin oraz zaburzenia w rozwoju dzieci i młodzieży.

Ostatnim analizowanym zjawiskiem jest przestępczość. Udział zarejestrowanych czynów karalnych na obszarze rewitalizacji wynosi 1,59% i jest wyższy niż w całej gminie (0,97%). Wyższy poziom przestępczości może prowadzić do pogorszenia poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców, obniżenia atrakcyjności obszaru do zamieszkania oraz ograniczenia aktywności społecznej i gospodarczej.

Podsumowując, analiza przedstawionych wskaźników wskazuje, że na obszarze rewitalizacji w gminie Rzeczyca występuje szereg problemów społecznych, takich jak starzenie się społeczeństwa, bezrobocie, przemoc w rodzinie czy podwyższony poziom przestępczości. Zjawiska te wpływają negatywnie na jakość życia mieszkańców, poziom bezpieczeństwa oraz potencjał rozwojowy obszaru, co uzasadnia konieczność podejmowania działań rewitalizacyjnych ukierunkowanych na poprawę sytuacji społecznej.

POGŁĘBIONA DIAGNOZA SFERY SPOŁECZNEJ DLA OBSZARU, NA KTÓRYM ZDIAGNOZOWANO WYSTĘPOWANIE ZJAWISK KRYZYSOWYCH

Dla obszaru rewitalizacji, czyli obszaru sołectwa Rzeczyca, przeprowadzono pogłębioną diagnozę sfery społecznej, w oparciu o inne wskaźniki niż użyte dotychczas w analizie. Wskaźniki dla obszaru rewitalizacji (oznaczone pogrubieniem tekstu) porównano do wartości referencyjnych dla gminy. W każdym z przypadków są one mniej korzystane względem wartości referencyjnych dla gminy Rzeczyca.

Ze względu na niekorzystne wskaźniki dla zjawiska negatywnego „starzenie się społeczeństwa”, dokonano pogłębionej analizy struktury wieku ludności. W tym celu obliczono indeks starości jako stosunek liczby osób w wieku poprodukcyjnym do liczby osób w wieku przedprodukcyjnym wyrażony w procentach. Indeks pokazuje, ile osób w wieku poprodukcyjnym przypada na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym. Wskaźnik ten obrazuje poziom starzenia się populacji. Wysoki indeks starości może wskazywać na obciążenie systemu emerytalnego i opieki zdrowotnej.

Tabela 46 Indeks starości [%] w obszarze rewitalizacji w odniesieniu do wartości referencyjnej dla gminy Rzeczyca w 2024 r.

obszar	liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	liczba osób w wieku poprodukcyjnym	indeks starości [%]
Gmina ogółem	822	1068	130,00 ³⁰
Obszar rewitalizacji Rzeczyca	106	166	157,00

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rzeczyca

Indeks starości dla obszaru rewitalizacji jest mniej korzystny niż średnio w gminie - wskaźnik przekracza 100%, czyli mamy do czynienia ze zjawiskiem starzenia się społeczeństwa - osób starszych jest więcej niż dzieci.

Analiza potwierdza zatem, iż obszar rewitalizacji charakteryzuje się niekorzystną sytuacją demograficzną na tle całej gminy. Taka struktura wieku ogranicza potencjał rozwojowy obszaru, może

³⁰ Wartość referencyjna dla gminy Rzeczyca.

prowadzić do spadku aktywności gospodarczej i depopulacji oraz zwiększa zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, zdrowotne i społeczne.

Problemem w obszarze rewitalizacji jest również bezrobocie. Ze względu na stosunkowo wysoki wskaźnik dla zjawiska bezrobocia w diagnozie, przeanalizowano strukturę zarejestrowanych osób bezrobotnych według podziału na: osoby bezrobotne długotrwale, do 30 roku życia oraz po 50 roku życia. Wskaźniki dla obszaru rewitalizacji przekraczają wartości referencyjne dla gminy, co potwierdza poniższa tabela (wskaźniki dla obszaru rewitalizacji oznaczono pogrubioną czcionką).

Tabela 47 Udział liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych długotrwale, do 30 roku życia oraz po 50 roku życia w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze w 2024 r. [%]

obszar	liczba osób w wieku produkcyjnym	Osoby długotrwale bezrobotne	
		liczba	udział liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych długotrwale w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze w 2024 r. [%]
Gmina ogółem	2666	50	1,88
Obszar rewitalizacji Rzeczyca	423	11	2,60
obszar	liczba osób w wieku produkcyjnym	Osoby bezrobotne do 30 roku życia	
		liczba	udział liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych do 30 roku życia w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze w 2024 r. [%]
Gmina ogółem	2666	34	1,28
Obszar rewitalizacji Rzeczyca	423	7	1,65
obszar	liczba osób w wieku produkcyjnym	Osoby bezrobotne po 50 roku życia	
		liczba	udział liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych po 50 roku życia w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze w 2024 r. [%]
Gmina ogółem	2666	23	0,86
Obszar rewitalizacji Rzeczyca	423	6	1,42

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rzeczycy oraz Powiatowego Urzędu Pracy w Tomaszowie

W całej gminie liczba osób w wieku produkcyjnym wynosi 2666, natomiast na obszarze rewitalizacji 423 osoby. W przypadku bezrobocia długotrwałego w gminie zarejestrowanych było 50 osób, co stanowi 1,88% ludności w wieku produkcyjnym. Na obszarze rewitalizacji liczba ta wynosi 11 osób, a udział procentowy jest wyższy i wynosi 2,60%. Oznacza to, że problem długotrwałego bezrobocia jest bardziej nasilony na obszarze rewitalizacji niż w całej gminie - liczba osób bezrobotnych długotrwale zamieszkującej obszar rewitalizacji stanowi 22% ogółu zarejestrowanych w tej kategorii z obszaru gminy. Długotrwałe pozostawanie bez pracy może prowadzić do pogłębiania się wykluczenia społecznego, obniżenia poziomu życia mieszkańców oraz ograniczenia aktywności zawodowej i społecznej.

Podobna sytuacja widoczna jest w przypadku bezrobocia wśród osób młodych do 30 roku życia. W gminie zarejestrowano 34 osoby w tej kategorii, co stanowi 1,28% ludności w wieku produkcyjnym. Natomiast na obszarze rewitalizacji liczba ta wynosi 7 osób, co przekłada się na wyższy udział – 1,65%. Wskazuje to na większą koncentrację problemów związanych z wejściem młodych osób na rynek pracy właśnie na obszarze rewitalizacji - liczba osób bezrobotnych do 30 roku życia zamieszkującej obszar rewitalizacji stanowi około 20,59% ogółu zarejestrowanych w tej kategorii z obszaru gminy. Może to świadczyć o ograniczonych możliwościach zatrudnienia, niewystarczającej liczbie lokalnych miejsc pracy lub niedopasowaniu kwalifikacji młodych mieszkańców do potrzeb rynku pracy.

Również w przypadku bezrobocia wśród osób powyżej 50 roku życia udział osób bez pracy jest wyższy na obszarze rewitalizacji. W całej gminie odnotowano 23 takie osoby (0,86% ludności w wieku produkcyjnym), natomiast na obszarze rewitalizacji 6 osób, co stanowi 1,42%. Liczba osób bezrobotnych po 50 roku życia zamieszkujących obszar rewitalizacji stanowi około 26,09% ogółu

zarejestrowanych w tej kategorii z obszaru gminy. Wysoki udział bezrobocia w tej grupie wiekowej może wynikać z trudności w dostosowaniu kwalifikacji do zmieniających się warunków rynku pracy, mniejszej mobilności zawodowej oraz ograniczonych możliwości przekwalifikowania.

Analiza danych wskazuje, że na obszarze rewitalizacji Rzeczyca wszystkie analizowane wskaźniki bezrobocia są wyższe niż średnio w całej gminie, co potwierdza koncentrację problemów społecznych na tym terenie. Stanowi to istotne zagrożenie dla rozwoju lokalnego. W szczególności należy zwrócić uwagę na ryzyko pogłębiania się zjawisk takich jak ubóstwo, marginalizacja społeczna, odpływ młodych mieszkańców w poszukiwaniu pracy oraz spadek aktywności gospodarczej. Długotrwałe bezrobocie może również prowadzić do obniżenia kapitału społecznego, ograniczenia integracji lokalnej społeczności oraz zmniejszenia atrakcyjności inwestycyjnej obszaru.

Przeanalizowano również aktywność społeczną mieszkańców w oparciu o uczestnictwo w zebraniach soleckich. W analizie uwzględniono liczbę mieszkańców w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym.

Tabela 48 Aktywność społeczna mieszkańców - uczestnictwo w zebraniach soleckich

obszar	Liczba uczestników ostatniego zebrania soleckiego [A]	Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym	Łączna liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym [B]	Wskaźnik [%] liczony jako [A/B]
Gmina ogółem	298	2666	1068	3734	7,98
Obszar rewitalizacji Rzeczyca	23	423	166	589	3,90

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Rzeczyca

W skali całej gminy wskaźnik uczestnictwa wynosi 7,98% co oznacza, że mniej niż co dziesiąty dorosły mieszkaniec (w wieku produkcyjnym lub poprodukcyjnym) bierze udział w zebraniach. Na obszarze rewitalizacji Rzeczyca aktywność jest znacznie niższa niż średnia dla całej gminy. Wskaźnik uczestnictwa wynosi tam jedynie 3,90%. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji są zatem ponad dwukrotnie mniej aktywni społecznie w tej formie niż przeciętny mieszkaniec gminy. Dane wskazują na problem niskiego zaangażowania obywatelskiego na obszarze rewitalizacji. Może to być sygnał dla władz lokalnych, że tradycyjne metody komunikacji lub formy zebrań nie docierają do tej grupy mieszkańców lub nie odpowiadają na ich potrzeby, co jest istotną informacją w kontekście planowania działań naprawczych (rewitalizacyjnych).

OBSZAR REWITALIZACJI POZA SFERĄ SPOŁECZNĄ

Poniżej przedstawiono wskaźniki dla obszaru rewitalizacji Rzeczyca poza sferą społeczną. Wszystkie wartości wskaźników dla obszaru rewitalizacji są mniej korzystne od wartości referencyjnych dla gminy (pomarańczowe pola). Przedstawione zjawiska negatywne oraz obrazujące je wskaźniki jednoznacznie wskazują na problemy obszaru rewitalizacji występujące również poza sferą społeczną.

Tabela 49 Wskaźniki dla obszaru rewitalizacji Rzeczyca dla sfer poza społeczną w odniesieniu do wskaźników referencyjnych dla gminy

zjawiska negatywne w sferach innych niż społeczna	wskaźniki [%]	gmina ogółem ³¹	obszar rewitalizacji Rzeczyca
zmniejszanie aktywności gospodarczej mieszkańców	udział liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2024 r.	0,53	0,71

³¹ Wartości referencyjne dla gminy.

zjawiska negatywne w sferach innych niż społeczna	wskaźniki [%]	gmina ogółem ³¹	obszar rewitalizacji Rzeszyca
pokrycie wyrobami zawierającymi azbest	udział powierzchni materiałów zawierających azbest pozostałych do unieszkodliwienia na danym obszarze w powierzchni danego obszaru ogółem	0,36	0,53
niedostosowanie obiektów i obszarów do obecnych potrzeb, zaburzenie ładu przestrzennego	udział powierzchni obszarów niezagospodarowanych w powierzchni danego obszaru ogółem [%]	0,39	0,56
niska efektywność energetyczna budynków w zasobie gospodarstw domowych - zagrożenie niską emisją	udział kotłów na paliwo stałe i mieszkaniowych ogrzewaczy pomieszczeń w stosunku do powierzchni danego obszaru	13,35	16,36

Źródło: Opracowanie własne

Analiza wskaźników odnoszących się do sfer innych niż społeczna potwierdza, że obszar rewitalizacji Rzeszyca zmaga się z istotnymi problemami, wartości wskaźników w każdym przypadku osiągają natężenie wyższe niż średnie wartości dla całej gminy. Zidentyfikowane zjawiska negatywne wskazują na potrzebę podjęcia zintegrowanych działań, których celem będzie poprawa jakości przestrzeni oraz ograniczenie presji środowiskowej.

Jednym z identyfikowanych zjawisk jest zmniejszanie aktywności gospodarczej mieszkańców. Wskaźnik udziału wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym na obszarze rewitalizacji wynosi 0,71%, podczas gdy w całej gminie jest niższy i wynosi 0,53%. Wyższa wartość tego wskaźnika może świadczyć o słabszej kondycji lokalnej przedsiębiorczości oraz o problemach w utrzymaniu działalności gospodarczej przez mieszkańców. Konsekwencją tego zjawiska może być ograniczenie liczby miejsc pracy, spadek dochodów mieszkańców, zmniejszenie wpływów do lokalnej gospodarki oraz obniżenie atrakcyjności inwestycyjnej obszaru.

Kolejnym negatywnym zjawiskiem jest występowanie pokryć dachowych zawierających azbest. Udział powierzchni materiałów zawierających azbest przeznaczonych do unieszkodliwienia wynosi na obszarze rewitalizacji 0,53%, podczas gdy w całej gminie kształtuje się na poziomie 0,36%. Obecność takich materiałów stanowi zagrożenie dla środowiska oraz zdrowia mieszkańców, ponieważ włókna azbestu mogą być szkodliwe dla układu oddechowego. Dodatkowo konieczność ich usuwania wiąże się z kosztami oraz potrzebą prowadzenia działań modernizacyjnych w zasobie budowlanym.

Istotnym problemem jest także niedostosowanie obiektów i obszarów do obecnych potrzeb oraz zaburzenie ładu przestrzennego. Wskaźnik udziału powierzchni terenów niezagospodarowanych wynosi na obszarze rewitalizacji 0,56%, podczas gdy w gminie ogółem jest niższy i wynosi 0,39%. Większa skala terenów niewykorzystanych może świadczyć o niewystarczającym zagospodarowaniu przestrzeni, degradacji części obszaru lub braku funkcji społeczno-gospodarczych. Konsekwencją tego zjawiska może być obniżenie estetyki przestrzeni, ograniczenie możliwości rozwoju nowych funkcji usługowych lub rekreacyjnych oraz zmniejszenie atrakcyjności obszaru dla mieszkańców i potencjalnych inwestorów.

Ostatnim z analizowanych problemów jest niska efektywność energetyczna budynków w zasobie gospodarstw domowych. Na obszarze rewitalizacji udział kotłów na paliwo stałe i miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń wynosi 16,36%, natomiast w całej gminie 13,35%. Wyższa wartość wskaźnika wskazuje na większy udział przestarzałych i mniej efektywnych źródeł ogrzewania. Zjawisko to może prowadzić do zwiększonej emisji zanieczyszczeń powietrza, pogorszenia jakości środowiska oraz wzrostu kosztów ogrzewania dla mieszkańców. Dodatkowo wpływa ono negatywnie na komfort życia oraz stan techniczny budynków.

Podsumowując, ww. zjawiska negatywne mogą wpływać na pogorszenie jakości środowiska, obniżenie atrakcyjności przestrzeni oraz ograniczenie możliwości rozwoju gospodarczego i społecznego obszaru, co uzasadnia potrzebę podejmowania działań rewitalizacyjnych.

PODSUMOWANIE

Obszar rewitalizacji położony w sołectwie Rzeczyca, obejmuje miejscowość gminną, która pełni funkcję centrum administracyjnego, handlowego i usługowego. W obszarze znajdują się m.in.: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rzeczycy, Gminny Ośrodek Kultury i Biblioteka Publiczna w Rzeczycy, Szkoła Podstawowa im. Narcyzy Żmichowskiej w Rzeczycy z oddziałem przedszkolnym. To także obszar występowania obiektów zabytkowych.

Sołectwo Rzeczyca jako centrum usług społecznych i gospodarczych dla całej gminy, odgrywa niezwykle istotną rolę w życiu lokalnej społeczności. Jest to miejsce, gdzie mieszkańcy okolicznych wiosek przybywają, by załatwić sprawy, dokonać zakupów czy skorzystać z oferowanych usług. Obszar rewitalizacji staje się nie tylko praktycznym punktem odniesienia, ale i ważnym ogniwem gospodarczym i społecznym regionu. Dzięki koncentracji usług w Rzeczycy, mieszkańcy nie muszą podróżować do odległych miast, co przyspiesza procesy i ułatwia życie.

Dodatkowo, sołectwo Rzeczyca pełniąc funkcję centrum, staje się miejscem spotkań i integracji społecznej, gdzie mieszkańcy mogą wymieniać się doświadczeniami, uczestniczyć w wydarzeniach kulturalnych czy też budować więzi społeczne. Inwestycje w infrastrukturę skupiają się głównie tutaj, co przekłada się na lepsze drogi czy nowoczesne obiekty użyteczności publicznej. Rzeczyca jako serce gminy, podkreśla lokalną tożsamość, stając się ważnym centrum tradycji i kultury, gdzie organizowane są lokalne festiwale, święta czy inne ważne wydarzenia. Rola Rzeczycy w strukturze gminy jest nie do przecenienia, gdyż przyczynia się ona nie tylko do rozwoju gospodarczego, ale również do kształtowania społeczności i jej tożsamości.

Widoczny marazm w gospodarce obszaru rewitalizacji Rzeczyca staje się coraz bardziej niepokojący. Zamknięte punkty handlowe, kiosk i restauracja są milczącymi symbolami problemów, które dotyczą nie tylko samą miejscowość, ale rozprzestrzeniają się na całą gminę. Takie zjawisko nie jest jedynie oznaką spadku aktywności gospodarczej; w głębszym wymiarze wskazuje na narastające trudności społeczne i kulturowe. Utrata miejsc pracy spowodowana zamykaniem biznesów prowadzi do problemów finansowych wielu rodzin, które stają się bezrobotne. Brak aktywności handlowej i usługowej zniechęca turystów do odwiedzania Rzeczycy, co z kolei wpływa na inne sektory gospodarki zależne od turystyki. Miejsca takie jak restauracje czy kioski często służyły jako centra społecznościowe, gdzie ludzie mogli się spotkać i rozmawiać; ich zniknięcie osłabia więzi społeczne i ogranicza interakcje między mieszkańcami. Dodatkowo, spadająca atrakcyjność sołectwa może prowadzić do obniżenia wartości nieruchomości, uderzając bezpośrednio w majątek wielu ludzi. Z każdym zamkniętym biznesem gmina traci źródło przychodów z podatków i opłat, co z kolei może hamować lokalne inwestycje i wsparcie społeczne. Na koniec, zanik charakterystycznych dla Rzeczycy miejsc może prowadzić do stopniowej utraty jej unikalnej tożsamości i kultury. W obliczu tych wyzwań niezbędne będzie połączenie sił lokalnych władz i społeczności w dążeniu do odnowy i rewitalizacji sołectwa.

Kumulacja wspomnianych problemów środowiskowych w sołectwie Rzeczyca jest w dużej mierze wynikiem specyficznych warunków tego obszaru. Gęsta zabudowa miejscowości powoduje, że przestrzeń, która mogłaby być wykorzystana na tereny zielone, ciek wodne czy infrastrukturę do odprowadzania wód opadowych, jest ograniczona. Ta gęstość zabudowy przyczynia się również do większego nagromadzenia zanieczyszczeń powietrza, zwłaszcza w okresie zimowym, kiedy w wielu domach palone jest węglem. Dodatkowo, przebieg przez centrum miejscowości drogi wojewódzkiej nr 726 stanowi kolejny czynnik obciążający środowisko. Ruch samochodowy na tej drodze przyczynia się do emisji spalin, hałasu oraz dodatkowych zanieczyszczeń powierzchniowych, które zmywane są podczas opadów deszczu. Taki ruch drogowy, połączony z gęstością zabudowy, sprawia, że naturalne procesy filtracji i samooczyszczania środowiska są znacznie utrudnione.

Całość tych czynników tworzy specyficzny kontekst dla obszaru rewitalizacji w Rzeczyca, w którym problemy środowiskowe, zamiast być rozproszone, skumulowane są w jednym miejscu, wymagając kompleksowego podejścia i szczególnego nacisku na działania rewitalizacyjne i ochrony środowiska.

Sołectwo Rzeczyca stoi przed wieloma wyzwaniami. Braki w infrastrukturze, w tym niedociągnięcia w systemach spływu wód, zaniedbane budynki czy brak odpowiednich systemów ogrzewania to tylko niektóre z problemów, z którymi boryka się obszar rewitalizacji. Uznanie za strefę zdegradowaną oznacza, że te problemy techniczne mają znaczący wpływ na funkcjonowanie Rzeczyca, obniżając komfort życia mieszkańców oraz wpływając negatywnie na atrakcyjność inwestycyjną sołectwa.

ZAKOŃCZENIE

Celem opracowania było dokładne określenie granic obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji w gminie Rzeczyca. Dokument ten stanowi ważny element przygotowań do realizacji działań ukierunkowanych na wielowymiarową odnowę gminy – zarówno w aspekcie przestrzennym, społecznym, jak i gospodarczym. Wyznaczenie tych obszarów poprzedziła szczegółowa diagnoza, w której przeanalizowano uwarunkowania społeczne, ekonomiczne, środowiskowe, funkcjonalno-przestrzenne oraz techniczne.

Przeprowadzona analiza pozwoliła na wskazanie terenów, na których koncentrują się niekorzystne zjawiska wymagające podjęcia skoordynowanych i priorytetowych działań naprawczych. W efekcie wyznaczono obszar wymagający interwencji rewitalizacyjnej, gdzie planowane jest wdrażanie przedsięwzięć mających na celu przywrócenie właściwego funkcjonowania sfery społecznej, gospodarczej i przestrzennej, z uwzględnieniem potrzeb mieszkańców oraz możliwości rozwojowych gminy.

Planowane działania będą obejmować zarówno wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego, jak i poprawę jakości oraz estetyki przestrzeni publicznych. Ważnym elementem procesu rewitalizacji jest aktywizacja mieszkańców, wykorzystanie lokalnych zasobów i potencjałów oraz budowanie i wzmacnianie relacji społecznych. W dłuższej perspektywie ma to przyczynić się do poprawy warunków życia oraz zwiększenia atrakcyjności gminy.

Wyznaczenie granic obszaru rewitalizacji stanowi podstawę do przygotowania i realizacji zintegrowanych projektów oraz mechanizmów wsparcia, zgodnych z lokalnymi dokumentami strategicznymi i obowiązującymi regulacjami prawnymi. Opracowanie to rozpoczyna proces rewitalizacji, umożliwiając planowanie działań o charakterze długofalowym, których rezultatem będzie ożywienie społeczno-gospodarcze, poprawa jakości przestrzeni publicznej oraz stworzenie warunków sprzyjających zrównoważonemu rozwojowi gminy Rzeczyca.

Spis rysunków

Rysunek 1 JCWP na tle gminy Rzeczyca	42
Rysunek 2 Gmina Rzeczyca na tle JCWPd.....	43
Rysunek 3 Obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Dolina Pilicy” na tle gminy Rzeczyca	44
Rysunek 4 Obszar siedliskowy Natura 2000 „Dolina Dolnej Pilicy” na tle gminy Rzeczyca.....	44
Rysunek 5 Spalski Park Krajobrazowy na tle gminy Rzeczyca	45
Rysunek 6 Rezerwat „Żądłowice” na tle gminy Rzeczyca	45
Rysunek 7 Pomniki przyrody na tle gminy Rzeczyca	46
Rysunek 8 Zagrożenie powodziowe na terenie gminy Rzeczyca	50
Rysunek 9 Obszary zagrożone podtopieniami na terenie gminy Rzeczyca	51
Rysunek 10 Granice podobszaru zdegradowanego Grotowice (Rysunek pogładowy – nie zachowuje skali 1:5000 – pomniejszony do 38%. Oryginał mapy będzie znajdować się w uchwale w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Rzeczyca.)	85
Rysunek 11 Granice podobszarów zdegradowanych Kawęczyn i Lubocz (Rysunek pogładowy – nie zachowuje skali 1:5000 – pomniejszony do 31%. Oryginał mapy będzie znajdować się w uchwale w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Rzeczyca.).....	86
Rysunek 12 Granice podobszarów zdegradowanych Rzeczyca i Rzeczyca Nowa (Rysunek pogładowy – nie zachowuje skali 1:5000 – pomniejszony do 17%. Oryginał mapy będzie znajdować się w uchwale w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Rzeczyca.)	87
Rysunek 13 Granice obszaru rewitalizacji w gminie Rzeczyca – obszar Rzeczyca (Rysunek pogładowy – nie zachowuje skali 1:5000 – pomniejszony do 30%. Oryginał mapy będzie znajdować się w uchwale w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Rzeczyca.)	89

Spis fotografii

Fotografia 1 Sklep odzieżowo - przemysłowy w sołectwie Rzeczyca	37
Fotografia 2 Centrum ogrodnicze w sołectwie Rzeczyca.....	38
Fotografia 3 Dawny kiosk w sołectwie Rzeczyca.....	38
Fotografia 4. Dawna restauracja w sołectwie Rzeczyca	39
Fotografia 5 Kałuże przy ulicy w sołectwie Rzeczyca.....	54
Fotografia 6 Kosze na śmieci na osiedlu w sołectwie Rzeczyca	55
Fotografia 7 Park w sołectwie Rzeczyca	56
Fotografia 8 Mały ogródek przy domach wielorodzinnych w sołectwie Rzeczyca	57
Fotografia 9 Budynek mieszkalny w sołectwie Rzeczyca	58
Fotografia 10 Ruch pojazdów w centrum sołectwa Rzeczyca	59
Fotografia 11 Sołectwo Rzeczyca	62
Fotografia 12 Sołectwo Rzeczyca - widok na część wschodnią	63
Fotografia 13 Sołectwo Rzeczyca - park wraz osiedlem bloków.	68
Fotografia 14 Składowisko w centrum sołectwa Rzeczyca.....	69
Fotografia 15 Miejsca parkingowe przy ulicy Mościckiego w Rzeczyca.....	69
Fotografia 16 Osiedle wielorodzinne w sołectwie Rzeczyca.....	75
Fotografia 17 Osiedle wielorodzinne w sołectwie Rzeczyca - miejsca postojowe	75
Fotografia 18 Budynek mieszkalny w sołectwie Rzeczyca	76
Fotografia 19 Ławka w sołectwie Rzeczyca	77
Fotografia 20 Ulica Mościckiego w sołectwie Rzeczyca	77

Fotografia 21 Stojaki dla rowerów w sołectwie Rzeczyca.....	78
---	----

Spis tabel

Tabela 1 Liczba mieszkańców w gminie Rzeczyca z podziałem na sołectwa w latach 2019 – 2024, stan na 31 grudnia.....	4
Tabela 2 Ruch naturalny ludności na terenie Gminy Rzeczyca (stan w dniu 31 XII) w latach 2019-2024.....	5
Tabela 3 Migracje wewnętrzne i zagraniczne w gminie Rzeczyca w latach 2019-2024	6
Tabela 4 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w gminie Rzeczyca w latach 2019-2024	7
Tabela 5 Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym w gminie Rzeczyca w podziale na sołectwa w latach 2019-2024 - stan w dniu 31 XII.....	8
Tabela 6 Liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym w gminie Rzeczyca w podziale na sołectwa w latach 2019 - 2024 - stan w dniu 31 XII.....	9
Tabela 7 Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w gminie Rzeczyca w podziale na sołectwa w latach 2019-2024 - stan w dniu 31 XII.....	10
Tabela 8 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Rzeczyca w podziale na sołectwa w latach 2019 - 2024	11
Tabela 9 Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych w gminie Rzeczyca w podziale na sołectwa w latach 2019 - 2024	13
Tabela 10 Liczba funkcjonujących Procedur Niebieska Karta w gminie Rzeczyca w podziale na sołectwa w latach 2019 - 2024	16
Tabela 11 Liczba zarejestrowanych czynów karalnych w gminie Rzeczyca w podziale na sołectwa w latach 2019 - 2024	18
Tabela 12 Liczba kart bibliotecznych w gminie Rzeczyca w podziale na sołectwa w latach 2019 - 2024	19
Tabela 13 Udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem w 2024 r. [%]	20
Tabela 14 Udział liczby ludności w wieku produkcyjnym w liczbie ludności ogółem w 2024 r. [%]	21
Tabela 15 Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w liczbie ludności ogółem w 2024 r. [%]	22
Tabela 16 Udział liczby mieszkańców korzystających ze wsparcia pomocy społecznej w liczbie mieszkańców ogółem w 2024 r. [%].....	23
Tabela 17 Udział liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2024 r. [%].....	24
Tabela 18 Liczba funkcjonujących Procedur Niebieskiej Karty w stosunku do liczby ludności ogółem na danym obszarze w 2024 r. [%].....	25
Tabela 19 Udział liczby zarejestrowanych czynów karalnych w liczbie ludności ogółem na danym obszarze w 2024 r. [%].....	26
Tabela 20 Podsumowanie występowania zjawisk negatywnych w sferze społecznej w gminie Rzeczyca.....	27
Tabela 21 Powierzchnia gospodarstw rolnych wg grup obszarowych użytków rolnych.....	29
Tabela 22 Podmioty gospodarki narodowej w gminie Rzeczyca wpisane do rejestru REGON wg sekcji PKD 2007 w latach 2019 - 2024 (stan w dniu 31.XII)	29
Tabela 23 Podmioty gospodarki narodowej w Gminie Rzeczyca w latach 2019 - 2024, (stan w dniu 31.XII)	31
Tabela 24 Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Rzeczyca w podziale na sołectwa w latach 2019 - 2024.....	33
Tabela 25 Udział liczby wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym w 2024 r. [%].....	34
Tabela 26 Udokumentowane złoża surowców mineralnych na terenie gminy Rzeczyca	40
Tabela 27 Jednolite Części Wód Powierzchniowych znajdujące się na obszarze gminy Rzeczyca.....	41
Tabela 28 Udział powierzchni materiałów zawierających azbest pozostałych do unieszkodliwienia na danym obszarze w powierzchni danego obszaru ogółem [%]	53

Tabela 29 Struktura użytkowania gruntów, stan na 1 stycznia 2025 roku	60
Tabela 30 Powierzchni gminy Rzeczyca w podziale na sołectwa – stan na 2024 r.....	60
Tabela 31 Obowiązujące akty planowania przestrzennego	61
Tabela 32 Obiekty wpisane do rejestru zabytków prowadzonego przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Łodzi w podziale na obiekty budowlane i parki dworskie.....	64
Tabela 33 Wykaz obiektów zamieszczonych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków przedstawiony w podziale na obiekty budowlane i cmentarze	65
Tabela 34 Wykaz obiektów i obszarów uwzględnionych w Gminnej Ewidencji Zabytków	66
Tabela 35 Obszary niezagospodarowane, stanowiące własność Gminy Rzeczyca	66
Tabela 36 Udział powierzchni obszarów niezagospodarowanych będących w posiadaniu Gminy Rzeczyca w powierzchni danego obszaru ogółem [%].....	67
Tabela 37 Struktura budynków i znajdujących się w nich lokali mieszkalnych	70
Tabela 38 Informacje dotyczące sposobu zaopatrzenia w ciepło budynków użyteczności publicznej zlokalizowanych na terenie gminy Rzeczyca.....	73
Tabela 39 Udział kotłów na paliwo stałe i mieszkaniowych ogrzewaczy pomieszczeń w stosunku do powierzchni danego obszaru [%].....	74
Tabela 40 Podsumowanie analizy zjawisk negatywnych dla sfery społecznej	80
Tabela 41 Podsumowanie diagnozy we wszystkich sferach – analiza wskaźnikowa	82
Tabela 42 Wytyczenie obszaru zdegradowanego na postawie analizy wskaźnikowej.	84
Tabela 43 Zestawienie liczby zjawisk negatywnych o wartościach wskaźników mniej korzystnych od wartości referencyjnej dla gminy dla podobszarów zdegradowanych.....	88
Tabela 44 Powierzchnia oraz liczba ludności w gminie Rzeczyca oraz na obszarze rewitalizacji	88
Tabela 45 Sfera społeczna - zjawiska negatywne i wskaźniki dla obszaru rewitalizacji w odniesieniu do wartości referencyjnych wskaźników dla gminy Rzeczyca	90
Tabela 46 Indeks starości [%] w obszarze rewitalizacji w odniesieniu do wartości referencyjnej dla gminy Rzeczyca w 2024 r.	91
Tabela 47 Udział liczby zarejestrowanych osób bezrobotnych długotrwale, do 30 roku życia oraz po 50 roku życia w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze w 2024 r. [%]	92
Tabela 48 Aktywność społeczna mieszkańców - uczestnictwo w zebraniach soleckich.....	93
Tabela 49 Wskaźniki dla obszaru rewitalizacji Rzeczyca dla sfer poza społeczną w odniesieniu do wskaźników referencyjnych dla gminy	93

Spis wykresów

Wykres 1 Liczba mieszkańców w gminie Rzeczyca w latach 2019-2024	4
Wykres 2 Przyrost naturalny na 1000 ludności na terenie Gminy Rzeczyca (stan w dniu 31 XII) w latach 2019-2024	5
Wykres 3 Saldo migracji w Gminie Rzeczyca w latach 2019-2024.....	6
Wykres 4 Ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym w liczbie mieszkańców ogółem w gminie Rzeczyca w latach 2019-2024 [%].....	7
Wykres 5 Liczba ludności korzystającej z pomocy społecznej w Gminie w latach 2019-2024	11
Wykres 6 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej według powodów jej przyznawania w latach 2019-2024	12
Wykres 7 Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych ogółem w latach 2019 - 2024 w gminie Rzeczyca	13
Wykres 8 Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych długotrwale, do 30 roku życia oraz powyżej 50 roku życia z obszaru gminy Rzeczyca w latach 2019-2024.....	14
Wykres 9 Liczba Procedur Niebieska Karta w Gminie Rzeczyca w latach 2019-2024	15
Wykres 10 Zarejestrowane czyny karalnie w gminie Rzeczyca w latach 2019 – 2024 – stan na 31 grudnia	17

Wykres 11 Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności w gminie Rzeczyca w latach 2019 - 2024.....	18
Wykres 12 Wypożyczenia księgozbioru na jednego czytelnika w woluminach w gminie Rzeczyca w latach 2019 - 2024	19
Wykres 13 Rozkład podmiotów gospodarki narodowej wg klasy wielkości (stan na dzień 31.12.2024 r.).....	31
Wykres 14 Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w gminie Rzeczyca w latach 2019 – 2024	32
Wykres 15 Liczba nowo zarejestrowanych oraz wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w gminie Rzeczyca w latach 2019 - 2024 – stan na dzień 31 grudnia	33